

Алис А. Бейли

СМЪРТТА – ВЕЛИКОТО ПРИКЛЮЧЕНИЕ

тематична селекция от книгите
на
Алис А. Бейли и тибетския Учител Джуал Кхул

© LUCIS PUBLISHING COMPANY
113 University Place
11th Floor
New York, NY 10003

LUCIS PRESS LTD.
Suites43 Whitehall Court
London SW1A 2EF

Тази селекция е извлечена от книгите на Алис А. Бейли, чиито издателски права се държат от LUCIS TRUST.

© Превод от английски: Мирослав Вангелов
Редактори, Илко Вълков, Татяна Воскресенска

First Printing 1985,
First Edition in Bulgarian 2003,

The Lucis Publishing Company is a non-profit organisation owned by the Lucis Trust. No royalties are paid on this book.

Издателската Компания Lucis е нестопанска организация принадлежаща на Lucis Trust. За книгата не се изплаща никакъв авторски хонорар.

ISBN - 954-91294-1-1

ОТКЪС ОТ ИЗЯВЛЕНИЕТО НА ТИБЕТЕЦА

(публикувано през август 1934 г.)

Достатъчно е да посоча, че съм тибетски ученик от определена степен, макар това да ви говори твърде малко, доколкото всички сме ученици – от най-скромния кандидат чак до самия Христос, а и по-нагоре. Живея във физическо тяло, подобно на другите хора, на границата на Тибет и понякога (от екзотерична гледна точка) ръководя голяма група тибетски ламы, когато другите ми задължения позволяват това. Въпросното обстоятелство даде основания да се смята, че съм настоятел на ламаистки манастир. Свързаните с мен в работата за Йерархията (а всички истински ученици са свързани с тази работа) ме познават и под друго име и с друга функция. Алис А. Бейли знае кой съм и ме познава с две от моите имена.

Аз съм ваш събрат, извървял малко по-голяма част от Пътя в сравнение със средния ученик, и по тази причина нося по-голяма отговорност. Като един от онези, които са си извоювали правото на по-голям обем от знание и светлина в сравнение с четящия тези редове кандидат, съм длъжен да служа на всяка цена като проводник на Светлината. Аз не съм стар от гледна точка на Учителите, но и не съм млад и неопитен. Мисията ми е да преподавам и разпространявам Неостаряващата Мъдрост навсякъде, където намеря отклик, което и правя вече от много години. Старая се, също така, да помагам на Учителя М* и на Учителя К* Х* винаги, когато ми се удаде възможност, доколкото дълго време бях свързан с Тях и Тяхната работа. Казах ви достатъчно и в същото време не посочих нищо, което би ви подтикнало да проявявате към мен сляпото преклонение и глуповатата преданост, които емоционалните стремящи се често изразяват по отношение на своя гуру и към Учителя, за контакт с Който те все още не са готови. И няма да постигнат този толкова желан от тях контакт, докато емоционалната им преданост не прерасне в неегоистично служене на човечеството, а не на самия Учител.

Книгите, които съм дал, не изискват признание. Те могат да бъдат, а могат и да не бъдат точни, истинни и полезни. Вие сами трябва да се убедите в тяхната правдивост с помощта на правилна практика и с упражняване на интуицията си. Както аз, така и Алис А. Бейли, в ни най-малка степен не сме заинтересовани от обявяването им за вдъхновени свише писания или за тях да се говори (със затаен дъх) като за работа на един от Учителите. Ако те представят истината така, че тя приемствено да доразвива вече изпратените на света Учения, ако предаваната информация издига вдъхновението и волята за служене от емоционалната към умствената сфера (плана, на който може да се контактува с Учителите), тогава тези книги постигат своята цел.

Ако поднесеното учение предизвиква отзвук в просветления, работещ за доброто на света ум, и води до изблик на неговата интуиция, тогава това учение може да бъде прието. Но не иначе. Ако даваните постулати в последна сметка се потвърдят или се признаят за верни при проверката им чрез Закона за Съответствието, тогава те са добри и полезни. В противен случай нека ученикът отхвърли въпросните твърдения.

КНИГИ НА ТИБЕТЕЦА (ДЖУАЛ КХУЛ),

дадени чрез АЛИС БЕЙЛИ:

в последователност: Заглавие, първо издание, справочно издание, брой страници.

1. „Посвещение: човешко и слънчево“, 1922, 12-то 1977, 225.
2. „Писма за окултната медитация“, 1922, 10-то 1972, 360
3. „Трактат за космичния огън“, 1925, 9-то 1973, 1,283
4. „Трактат за бялата магия“, 1934, 12-то 1972, 640
5. „Ученичеството в Новата Епоха“, т.1, 1944, 9-то 1976, 790
6. „Ученичеството в Новата Епоха“, т. 2, 1955, 4-то 1972, 768
7. „Проблемите на човечеството“, 1947, 5-то 1972, 181
8. „Новата поява на Христос“, 1948, 6-то 1970, 189
9. „Съдбата на нациите“, 1949, 4-то 1971, 152
10. „Заслепението: световен проблем“, 1950, 4-то 1971, 272
11. „Телепатия и етерен проводник“, 1950, 7-мо 1971, 197
12. „Образованието в Новата Епоха“, 1954, 8-мо 1974, 153
13. „Екстернализация на Йерархията“, 1957, 4-мо 1972, 701

Трактат за Седемте лъча:

14. т.1 – „Езотерична психология I“, 1936, 8-мо 1975, 430
15. т.2 – „Езотерична психология II“, 1942, 7-мо 1975, 751
16. т.3 – „Езотерична астрология“, 1951, 9-то 1974, 695
17. т.4 – „Езотерично лечение“, 1953, 7-мо 1975, 715
18. т.5 – „Лъчи и посвещения“, 1960, 4-то 1972, 769

КНИГИ ОТ АЛИС А. БЕЙЛИ

19. „Съзнанието на атома“, 1922, 9-то 1974, 159
20. „Душата и нейният механизъм“, 1930, 7-мо 1976, 153
21. „От интелекта към интуицията“, 1932, 10-то 1974, 267
22. „От Витлеем до Голгота“, 1937, 4-то 1972, 284
23. „Светлина на душата“, 1927, 9-то 1974, 428
24. „Незавършена автобиография“, 1951, 4-то 1976, 304

ВЕЛИКИЯТ ПРИЗИВ

*От извора на Светлина в ума на Бога,
Да бликне светлина в ума човешки –
Да слезе Светлината на Земята.*

*От извора на Любовта в сърцето Божие,
Любов да бликне към човешките сърца –
Христос да се завърне на Земята.*

*От центъра, където Божията воля знаят,
Цел малките човешки воли нека води –
Учителите тази цел познават и и служат.*

*От центъра, наречен Род човешки, нека
На Любовта и Светлината Промисълът се изпълни,
И нека той да запечата портата на злото.*

*И нека Светлина, Любов и Сила
Възстановяват Промисъла на Земята.*

"Този Призив (или Молитва) принадлежи не на отделен човек или на група хора, а на цялото човечество. Красотата и силата му се крият в неговата простота и в това, че той ясно очертава основните истини, които човекът споделя естествено и по силата на своята природа, а именно: истината за съществуването на основополагащ Разум, който ние неопределено наричаме Бог; истината, че (над очевидността) Любовта е истинската движеща сила на Вселената; истината, че великата Индивидуалност, наричана от християните Христос, е дошла на Земята, за да въплъти любовта в разбираема за нас форма; истината, че както любовта, така и разумът са следствие на това, което се нарича Воля Божия; и накрая – тази самоочевидна истина, че Божественият Промисъл може да се осъществи единствено чрез самото човечество."

Алис А. Бейли

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод.....	
Част I.....	
Част II.....	
Част III.....	
Част IV.....	
Част V.....	
Част VI.....	
Част VII.....	
Част VIII.....	
Част IX.....	
Част X.....	
Част XI.....	
Част XII.....	
Част XIII.....	
Част XIV.....	

ТРИДЕСЕТ ГОДИНИ РАБОТА: Работата на Учителя Джуал Кхул с Алис Бейли – цели и акценти

Първа част: Дейността на тибетския Учител.....

Втора част: Тридесет години съвместна работа

Трета част: Световната добра воля.....

Речник за особени термини.....

Пояснение

Пример на препратка: номерът на препратката (12-135/6) в края на цитата означава, че той е взет от книгата „Образованието в Новата Епоха" (12), стр. 135-136.

„О, чела, помни че в познатите ти сфери няма нищо друго, освен светлина, откликваща на словото. Знай, че тази светлина низхожда и се концентрира; знай, че от избраната си фокусна точка тя осветява своята собствена сфера; знай също така, че светлината се въздига и остава в тъмата онова, което е осветявала (във времето и пространството). Това низхождение и възхождение хората наричат живот, съществуване и кончина; Ние обаче, Които вървим по Светлия Път, ги наричаме смърт, опит и живот.“

ЕЗОТЕРИЧНО ЛЕЧЕНИЕ

(Т-IV, ТРАКТАТ ЗА СЕДЕМТЕ ЛЪЧА)

УВОД

I. Сегашният цикъл е краят на епохата и през следващите двеста години ще се премахне смъртта, както сега разбираме този голям преход, и ще се установи съществуването на душата. (14-96)

II. Представете ни за смъртта са погрешни: ние я разглеждаме като най-страшното събитие, но в действителност тя е велико спасение, което ни позволява да встъпим в по-голяма активност и да се освободим от кристализирания проводник и неподходящата форма. (19-64/5)

III. Защо не приветствате прехода? Учете се да се радвате на опита, който е дар на мъдрата старост и очаквайте предстоящото ви Велико Приключение. Добре знаете, от моментите си на най-висше прозрение, че Преходът означава осъзнаване, без каквито и да било ограничения на физически план. (6-696)

IV. Болестта и смъртта са състояния, присъщи на самата субстанция; докато човек се отъждествява с формата, той ще бъде подчинен на Закона за Разтварянето. Това е фундаментален, естествен закон, който управлява живота на формите във всички царства на природата. (17-501)

V. Както има техники за живеене, така има и техника на умиране... (4-302)

VI. ... [Хората] не виждат аналогията между смъртта и съня. Смъртта в крайна сметка е само една по-дълга пауза в дейността на физически план; човекът просто е „излязъл“ за по-продължителен срок. (4-495)

VII. ... най-добре е смъртта да се разглежда като опит, който ни освобождава от илюзията на формата... (22-243)

VIII. ... смъртта е само промеждутък в живота на непрекъснатото натрупване на опит... тя бележи определено преминаване от едно състояние на съзнание в друго. (22-242)

IX. Смъртта се прокрадва към индивида, когато (в обикновения смисъл на думата) от физическото тяло си отиде волята за живот и нейното място се заеме от волята за оттегляне. (18-164/5)

X. Когато човечеството започне да осъзнава своята душа... смъртта ще се разглежда като „заповядан“ процес, протичащ в пълно съзнание и с разбиране на цикличната цел. (17-435/6)

XI. ... "Работа по Възвръщането" ... „Изкуството на оттеглянето" ... „Процесите на интеграция" ... Тези три процеса изразяват същността на Смъртта. (17-394/5)

XII. Смъртта е акт на интуицията, предадена от душата на личността и след това изпълнена от индивидуалната воля в съгласие с божествената воля. (16-599)

XIII. После се разнася Словото. Спусналата се сияеща точка светлина се издига, откликвайки на смутно доловения призивен звук и привлечана от своя изначален източник. Това човекът нарича смърт, а душата – живот. (17-469)

XIV. Възкресението, а не смъртта, е основният принцип на живота. Смъртта е само преддверие към възкресението. (13-469)

Част I

Настоящият цикъл е краят на епохата и през следващите двеста години ще се премахне смъртта, както сега разбираме този голям преход, и ще се установи съществуването на душата. (14-96)

(1) [1] ДУШАТА ще бъде позната като същност, като мотивиращ импулс и духовен център, поддържащ проявените форми. В близките десетилетия ще се потвърдят някои велики убеждения. Задачата на Христос и главната Му мисия преди две хилядолетия е била да покаже божествените възможности и способности, заложили във всяко човешко същество. Казаното от Него, че всички сме синове на Бога, деца на един Отец, в бъдеще ще се разглежда не като прекрасно, мистично и символично твърдение, а като научно положение. Нашето всеобщо братство и същностното ни безсмъртие ще бъдат утвърдени като факти на природата. (14-96)

(2) Необходима е смелост, за да се посрещне фактът за смъртта и ясно да се формулират убежденията за нея....

Смъртта е единственото събитие, което можем да предскажем с абсолютна увереност, но въпреки това повечето човешки същества отказват да мислят за него, докато не се изправят срещу неизбежния край на личността. Хората посрещат смъртта по различни начини; някои внасят в това приключение чувство на самосъжаление и са толкова погълнати от онова, което оставят и което ще завърши за тях и от раздялата с всичко онова, което са натрупали през живота си, че истинското значение на неизбежното бъдеще е неспособно да задържи тяхното внимание. Други я посрещат смело, като се стремят да направят по най-добрия начин това, което не може да бъде избегнато, и храбро обръщат лице към смъртта, тъй като не могат да направят нищо друго. Тяхната гордост им помага да посрещнат това събитие. Някои напълно отказват да разглеждат възможността за смърт; те се самохипнотизират, като привеждат себе си в състояние, при което мисълта за смъртта не намира място в тяхното съзнание и те не обмислят тази възможност, така че, когато моментът настъпи, те са неподготвени и безпомощни, като не им остава нищо друго, освен просто да умрат. Отношението на християните, като правило, представлява по-категорично приемане на Божествената воля и случващото се; те са изпълнени с решимост да считат това събитие за добро, [2] дори то да не изглежда такова от гледна точка на обстоятелствата и заобикалящите ги условия. Непокколебимата вяра в Бог и предопределената Му цел за всеки индивид им позволява да преминат с триумф през смъртта, но ако някой им спомене, че това е просто друга форма на фатализъм на православния мислител и твърда вяра в неизменността на съдбата, те не биха се съгласили с това и ще се скрият зад името на Бога.

Смъртта обаче е повече от всичко това и може да бъде посрещната по различен начин. Тя може да има определено място в живота и мисленето и за нея можем да се подготвяме като за нещо неизбежно, което е просто Носителят на Промените. По този начин ще направим процеса на смъртта планирана част от цялостната ни жизнена цел. Можем да *живеем* със съзнанието за безсмъртието и това ще придаде допълнителна красота и колорит на живота; можем да култивираме осведоменост за своя бъдещ преход и да живеем с очакване на това чудо. Разглеждането на смъртта като прелюдия към по-нататъшен жизнен опит придава един по-различен смисъл. Тя се превръща в мистично преживяване, форма на посвещение, което

намира своята кулминационна точка в Разпятието. Всичките предишни по-малки себеотрицания ни подготвят за това велико себеотрицание; всички предишни смърти са само прелюдия към този изумителен епизод на умирање. Смъртта ни носи освобождение – вероятно временно, макар и в крайна сметка постоянно – от телесната природа, от съществуването на физически план и от неговия видим опит. Това е освобождение от ограниченията; и независимо от това дали човек вярва (подобно на многото милиони), че смъртта е само промеждутък в живота на непрекъснатото натрупване на опит, или смята (както многото други милиони), че е край на всякакъв подобен опит, не може да се отрече фактът, че тя е преход от *едно състояние на съзнание в друго*. (22-240/2)

(3) Изследователите на религията ще изучават тази страна на проявлението, която наричаме „жизнена страна“, така както учените изследват така наречената „материя“, но и едните и другите ще достигнат до разбирането за тясната връзка между двете, като по този начин старата празнина и древната война между науката и религията ще бъдат временно изоставени. Ще се появят определени методи за доказване на факта, че животът остава след смъртта на физическото тяло и етерната мрежа ще бъде призната за фактор в това отношение. (3-429)

(4) Първата крачка към доказване на съществуването на душата е да се установи оцеляването, макар това да не [3] доказва непременно безсмъртието. Все пак то може да се разглежда като стъпка в правилната посока. Това, че нещо оцелява след смъртта и се запазва след разлагането на физическото тяло, постоянно намира нови потвърждения. Ако това не е така, то ние сме жертва на колективна халюцинация и мозъците и умовете на хиляди хора са объркани и лъжливи, болни и изкривени. По-трудно е да се повярва в такова колосално безумие, отколкото в неговата алтернатива – разширеното съзнание. Такова психическо развитие обаче не доказва съществуването на душата; то служи единствено за разрушаване на материалистичните възгледи. (14-98/9)

(5) Едва ли е необходимо да се казва, че проблемът за смъртта се корени в привързаността към живота, която по същество е най-дълбокият инстинкт, заложен в човешката природа. Това, че според божествения закон нищо не се губи, се признава от науката; така истината за вечното съществуване се приема в една или друга форма от мнозинството. В хаоса от теории се открояват три основни решения, добре известни на всички мислещи хора:

1. *Строго материалистичната концепция* ни убеждава, че жизнен опит и израз на съзнателен живот има само по време на съществуването на веществената физическа форма; след смъртта и разлагането на телата повече няма никакво съзнателно, действащо и самоидентифициращо се човешко същество. Чувството за „АЗ“-а, усещането за личността като за нещо различно от всички други личности, изчезва с разрушаването на формата; личността се разглежда само като съвкупност от съзнанието на телесните клетки. Тази теория отрежда на човека същото място, което имат и всички останали форми от трите царства на природата. Тя се основава на нечувствителността на средния човек към живота, отделил се от осезаемия си веществен проводник; пренебрегвайки всички свидетелства за обратното, тя твърди, че доколкото не можем да видим (визуално) и да докажем (осезаемо-веществено) оцеляването на „АЗ“-а, или на безсмъртната същност, след смъртта, дотолкова подобно явление не съществува. Тази теория вече няма толкова много привърженици, като по-рано, особено както през материалистичната Викторианска епоха.

2. *Теорията за условното безсмъртие* все още се подкрепя от някои фундаменталистки и теологично ограничени мислителни школи, както и от отделни представители на интелигенцията, които са доминирани от егоистичната тенденция. Според това виждане само достигналите определена степен на духовно развитие и онези, които признават утвърдения набор от [4] теологични постулати, могат да бъдат удостоени с дара на личното безсмъртие. Има и такива високоинтелектуални хора, които се опитват да докажат, че развитият и културен ум е височайши дар за

човечеството и който го притежава автоматично си е осигурил вечно съществуване. Една от школите пък лишава от безсмъртие всички, които са духовно непокорни и отрицателно настроени към нейните теологични догми, като ги осъжда или на пълно унищожение (като материалистите), или на вечно наказание, което предполага нова форма на безсмъртие. Вродената доброта на човешкото сърце обаче е толкова силна, че малцина са достатъчно отмъстителни и немислещи, за да разглеждат подобно положение като приемливо; към тях по необходимост трябва да прибавим и онези скарани с мисленето хора, които избягват всяка умствена отговорност и сляпо вярват в теологичните догми. Предлагащото от ортодоксалните и фундаменталистски школи християнско тълкуване се оказва несъстоятелно в светлината на логичното разсъждение. Сред аргументите за неговата неистинност е и фактът, че в основата на Християнството лежи великото бъдеще, което обаче е лишено от минало; според тълкувателите това бъдеще зависело изцяло от активността на човека в настоящия жизнен епизод, без да се отчитат особеностите и различията на отделните хора. Това е допустимо само от гледна точка на теорията за антропоморфното Божество, Чиято проявена воля определя настоящето, което няма минало, а само бъдеще; несправедливостта на тази концепция се разбира от мнозина, но неразгадаемата Воля Божия не трябвало да се подлага на съмнение. Милиони хора все още се придържат към тази вяра, но тя вече не е толкова силна, както преди век.

3. *Теорията за превъплъщението*, която винаги е била приемана (макар и с глупави добавки и тълкувания) на Изток, е позната на всички мои читатели и става все по-популярна на Запад. Тази доктрина е била също толкова изопачена, както и ученията на Христос, Буда и Шри Кришна от техните закостенели и умствено ограничени теолози. Основните факти за духовния произход, за спускането в материята, за еволюирането чрез последователни въплъщения във форми дотогава, докато тези форми не станат съвършен израз на вътрешното духовно съзнание, както и различните посвещения, с които завършва всеки цикъл на въплъщение, се приемат и признават с по-голяма готовност от когато и да било преди. [5]

Такива са главните решения на проблема за оцеляването и безсмъртието на човешката душа; те се опитват да отговорят на вечните въпроси на човешкото сърце: Защо, Как, Къде? (17-400/2)

(6) Скоро фактът за оцеляването и вечното съществуване ще премине от областта на съмнението в тази на увереността... Никой повече няма да се съмнява, че след разлагането на физическото тяло човекът остава като съзнателно живо същество. Ще стане известно, че той продължава да увековечава своето съществуване в области, разположени над физическата. Ще се знае, че той е жив, буден и съзнателен. Това ще бъде постигнато чрез:

- а) развиване способностите на човешкото физическо око...; така ще бъде открито етерното тяло... и ще бъде видяно, че човек изпълва това тяло;
- б) увеличаване броя на хората, способни да използват „отново събуденото трето око“; това ще потвърди безсмъртието, защото те с лекота ще могат да виждат човека, захвърлил (след физическото) и своето етерно тяло;
- в) откритие в областта на фотографията, което ще докаже оцеляването;
- г) използване на радиото от тези, които са си отишли; това в крайна сметка ще доведе до установяване на връзка, която ще прерасне в истинска наука;
- д) постигане на сетивност и установяване на контакти, които ще позволят на човека да вижда фините реалности; това ще му разкрие природата на четвъртото измерение и ще обедини обективните и субективните сфери в нов свят. Смъртта ще изгуби своя страховит облик и специфичният ужас от нея ще изчезне. (17-412/3)

(7) Ясно е, че когато този подход към факта на смъртта и изкуството на умиране се утвърди в масовото съзнание, общата психична нагласа на човешкия род ще претърпи положителна промяна. Постепенно към това ще се прибави и установяването на телепатична връзка между хората; човешкият интелект непрестанно ще расте и човечеството все повече ще се фокусира на менталните равнища. Така телепатичната връзка ще стане тривиално явление; гаранция за това е съвременният спиритуализъм, макар че сега той е сериозно изопачен в резултат на пожелателното и самозалъгващо се човешко мислене, в което има много малко истинска телепатия. [6] Мисловният контакт с егото на покойни роднини и приятели, който сега се демонстрира от медиумите (в транс или не), не е истинска връзка между развълпътения човек и този, който е още във форма. Това трябва да се помни. Докато умът не стане естествено телепатичен, ще могат да се срещат (макар и много рядко) медиумични феномени, основани на ясновиждане и ясночуване, а не на транс. Този медиумизъм все пак ще е изцяло астрален и ще осъществява контакта чрез трето лице; това ще внася в него много грешки и заблуди. Той обаче ще бъде крачка напред в сравнение със сегашните медиумични сеанси, които на практика игнорират починалия; на питащия се съобщава онова, което медиумът чете в неговата аура – спомени за външния вид на отишлия си и за свързани с него значими жизнени епизоди, плюс сантиментални съображения по повод на искан съвет, доколкото питащият предполага, че починалият трябва да е станал по-мъдър, отколкото преди. Ако понякога медиумите успяват да установят реална връзка, това става защото и питащият, и починалият са ментален тип хора и поради това между тях съществува естествен телепатичен контакт, който медиумът улавя.

Расата прогресира, развива се и става все по-ментална. Връзката между живите и „мъртвите“ може да се осъществява на менталните равнища, които предшестват процесите на интеграция; истинското прекъсване на контакта идва едва когато човешката душа бъде реабсорбирана от свръхдушата, което е пролог към следващото възплъщение. Към този момент обаче фактът за дадената връзка напълно ще е изкоренил страха от смъртта. За учениците, които работят в ашрама на Учителя, дори този процес на интеграция няма да бъде препятствие. (17-395/6)

(8) Така ние ще станем свидетели на постепенната поява в света на голяма група обучени психици, които разбират своите способности и функционират на астрален план толкова разумно, както и на физически и които подготвят себе си за изразяване на висшите психични способности – духовното възприемане и телепатията. В крайна сметка тези хора ще основат корпус от свързани души – посредници между тези, които са пленници на физическото тяло и не могат да виждат и чуват на астрален план и онези в подобно положение, които са пленници на астралния план, лишени от физически механизъм за отклик.

Затова налице е голяма необходимост от това не да прекъсваме обучението и подготовката на нашите психици и медиуми, а да им [7] осигурим правилна подготовка и разумна протекция, така че с тяхна помощ да свържем двата свята – физически и емоционален. (13-15)

(9) Към края на следващото столетие смъртта (в сегашния смисъл) ще се приема за несъществуваща. Непрекъснатостта на съзнанието ще бъде масово явление и толкова много високоеволюирали хора ще действат едновременно и в двата свята, че древният страх ще отмре и отношенията между астралния и физическия план ще станат толкова стабилни и научно контролирани, че работата на изпадащите в транс медиуми постепенно и закономерно ще приключи. (4-301)

(10) Бих искал да отбележа, че така нареченият транс медиумизъм неизбежно ще отстъпи място на медиумизма, предлаган от ясновиждащите и ясночувашите на астрален план, които благодарение на напълно пробуденото си съзнание и бдителен и активен мозък могат да станат посредници между хората във физически тела (на слепите и глухите за по-фините нива) и на онези, които, изоставяйки своите тела, са лишени от възможността за физическа комуникация. Психици от този тип могат да общуват с двете групи и тяхната ценност и полезност като медиуми е

неоценима, когато те са целенасочени, безкористни, чисти и предани на своето служене. В своето обучение обаче те трябва да избягват сегашните негативни методи и вместо да „бездействат за развитие“ в празнота и тишина на очакване, те трябва да се стремят да работят позитивно като души, запазвайки съзнателен и разумен контрол над низшия механизъм на своето тяло; те трябва да са наясно кой център от тялото си използват по време на психичната работа и да се научат да гледат *като души* на света на илюзиите, в който работят; от висотата и чистотата на своята позиция те трябва да виждат ясно, да слушат правилно и да съобщават точно, като по този начин служат на своята епоха и поколение, превръщайки астралния план в познато и добре известно място на активност и запознавайки човечеството със състоянието на съзнание, в което техните събратя придобиват опит, живеят и следват Пътя. (13-12/3)

(11) В настъпващата Епоха на Водолея ще станем свидетели на това как човечеството създава култура, която е чувствителна към по-фините и по-висши [8] духовни ценности и цивилизация, която е свободна от заслепението и от значителна част от илюзията, която в настоящето характеризира хората от Арийската раса. Ще бъдем свидетели на расов живот, който ще бъде въплътен във форми, запълващи съществуващите сега празнини. Тази епоха ще бъде свободна от заболяванията, които се разглеждат като най-тежки в настоящето, макар че смъртта и някои форми на телесни увреждания, завършващи в крайна сметка с летален изход, несъмнено ще се запазят. Преодоляването на смъртта зависи не от отстраняването на телесните заболявания, а от постигането на онази непрекъснатост на съзнанието, която пренася от живота на физически план във вътрешното субективно съществуване. Групи от този трети тип могат да станат пазители на това състояние на съществуване. Следователно техният проблем се състои в това да ... развият онази непрекъснатост на съзнанието, която ще „отвори вратите на живота и ще разсее страха, породен от изчезването на познатото“. (13-44/5)

Част II

Представите ни за смъртта са погрешни: ние я разглеждаме като най-страшното събитие, но в действителност тя е велико спасение, което ни позволява да встъпим в по-голяма активност и да се освободим от кристализирания проводник и неподходящата форма. (19-64/5)

(1) [11] Нашата тема сега е спасението от телесната природа чрез процеса на смъртта...

Нека най-напред да дефинираме този тайнствен процес, на който са подвластни всички форми и който често се възприема като ужасяващ край – ужасяващ, защото е неразбран. Умът на човека е толкова малко развит, че страхът от непознатото, ужасът от необичайното и привързаността към формите са породили ситуация, в която на едно от най-благодетелните събития в жизнения цикъл на въплъщаващия се Божи Син се гледа като на нещо, което трябва да се избягва и отлага колкото е възможно по-дълго.

Смъртта, ако можехме да осъзнаем това, е една от най-честите видове активност. Ние сме умирали много пъти и ще умираме отново и отново. Смъртта всъщност е въпрос на съзнание. Сега осъзнаваме себе си във физическия план, а миг по-късно сме се отдалечили и сме активно съзнателни в друга сфера. Смъртта ще предявява своя древен ужас само докато нашето съзнание е отъждествено с формата. Щом започнем да се осъзнаваме като души и открием, че сме способни да фокусираме своето съзнание (или будност) по желание във всяка форма, на който и да е план, в която и да е посока сред формите на Бога, ние повече няма да познаем смъртта.

За средния човек смъртта е катастрофален край, който означава прекъсване на всички човешки отношения, прекратяване на всяка физическа активност, раздяла с всякакви прояви на любов и привързаност и преминаване (насилствено и принудително) в непознатото и пораждащото страх. Тя е аналогична на напускането на светлата, топла, приветлива и позната стая, в която са събрани нашите любими хора, и излизане в студената и тъмна нощ, където си сам и обзет от ужас, надявайки се на най-доброто, без обаче да си сигурен в нищо.

Хората обаче са склонни да забравят, че всяка нощ по време на сън те умират за физическия план и живеят и действат в други сфери. Забравят, че вече притежават способността да напускат физическото си тяло, но доколкото все още не могат да върнат [12] в съзнанието на физическия си мозък спомена за това излизане и за последващото прекъсване на активния живот, те не виждат аналогията между смъртта и съня. Смъртта в крайна сметка е само една по-дълга почивка в дейността на физическия план; човекът просто е „излязъл“ за по-продължителен срок. Процесите на всекидневния сън и тези на случайното умиране са идентични с тази разлика, че по време на сън магнетичната нишка (енергийният поток), по която протича жизнената сила, остава невредима и осигурява път за връщане в тялото. В случай на смърт тази жизнена нишка се разкъсва и съзнателната същност вече не може да се върне в плътното физическо тяло, което (лишено от свързващото го начало) се разлага. (4-493/5)

(2) 1. Страхът от смъртта се дължи на:

- а) тревогата от непознатото и неопределеното;
- б) ужаса от окончателното разкъсване на връзките;

- в) съмненията в реалността на безсмъртието;
- г) болката, че напускаш или си напуснат от любимите хора;
- д) древните, дълбоко скрити в съзнанието реакции, свързани с предишни насилствени смърти;
- е) вкопчването в живота на формата вследствие на отъждествяване с нея (в съзнанието);
- ж) старото погрешно учение за рая и ада, които имат еднакво отблъскващ смисъл за някои типове хора.

Аз разказвам за Смъртта като човек, който я познава от опита на външния свят и като вътрешно жизнено изражение. Смърт няма. Както знаете, съществува само встъпване в по-пълноценен живот и свобода от ограничеността на телесния проводник. В процеса на разкъсване на връзките няма нищо застрашително, освен в случаите на насилствена и внезапна смърт, когато единствените истински неприятни неща са внезапното всепотискащо чувство за надвиснала опасност и разрушение и още нещо, което много напомня за електрически шок. Но не повече от това. За неразвитите хора смъртта е буквално сън и забвение, защото умът е недостатъчно пробуден за да реагира, а складът на паметта все още е практически празен. За средния добър гражданин смъртта е продължение на жизнения процес в сферата на съзнанието и следване на присъщите за живота му интереси и тенденции. Неговото съзнание и оценъчна дейност [13] са неизменно същите. Бидейки закрилян, той не чувства голяма разлика и често дори не осъзнава, че е преминал през епизода на смъртта. Злите, крайно егоистичните хора, престъпниците и тези, които живеят изключително заради материалните блага, в крайна сметка се оказват пленници на едно специфично състояние, което ние наричаме „привързаност към земята“. Земната ориентация на всички техни желания и изкованите от тях връзки със земята ги принуждават да останат в близост до нея и вкопчвайки се в земната среда, те отчаяно и на всяка цена се опитват да възобновят контакта със земното. Макар и рядко, в подобно състояние могат да се окажат добри и прекрасни хора, задържани от огромната си лична любов към оставащите на земята или от неизпълнението на поет неотложен ангажимент. За стремящия се смъртта е незабавно встъпване в една специфична сфера на служене и изява, с която той е свикнал и която веднага разпознава. В часовете на земния си сън той е подготвил това поле на активно служене и учене, но сега функционира в него през цялото денонощие (ако използваме понятието за време на физическия план), вместо само през времето за земен сън. (4-300/1)

(3) Другият страх, който подтиква част от човечеството да разглежда смъртта като бедствие, произтича от внушенията на теологичната религия (в частност на протестантските фундаменталисти и Римо-католическата църква), която заплашва вярващите с призрака на ада и с налагането на наказания, често значително надхвърлящи по размер земните прегрешения, както и с ужасите, изпратени от разгневения Бог. На доверчивите маси се втълпява, че трябва да се примирят, защото няма спасение от тези наказания, освен чрез изкупление на чужда вина. Както обаче ви е добре известно, няма никакъв разсърден Бог, нито ад, нито изкупление на чужда вина. Има само едно велико начало на любов, което оживотворява цялата Вселена; има Присъствие на Христос, което доказва на човечеството наличието на душата, и това, че ние сме спасени от живота на душата, а единственият ад – това е самата земя, на която се учим да постигаме своето спасение, подтиквани към любовта и светлината от примера на Христа и от вътрешната потребност на собствените си души. Учението за ада всъщност е отзвук от онова садистко извращение, на което е било подложено мисленето на Християнската църква в Средновековието, и от погрешното старозаветно учение на Йехова, племенния бог на юдеите. Йехова *не* е онзи Бог, *не* е планетарният Логос, *не* е Вечното Сърце на Любовта, което Христос разкри пред нас. Когато тези погрешни идеи отмрат, призракът на ада ще се откъсне от човешкото съзнание и ще бъде заместен от разбирането [14] на закона, според който всеки заработва във

физически план собственото си спасение чрез поправяне на злото, извършено от него самия в течение на земните му животи; така в крайна сметка човек успява да „изкупи дълга на старите си грешки“.

Тук нямам намерение да изпадам в теологични дискусии. Искам само да подчертая, че сегашният страх от смъртта трябва да отстъпи място на разумното разбиране на реалността и на признаването концепцията за непрекъснатостта, която премахва безпокойството и прави по-релефна идеята за един живот и една съзнателна Същност, която се проявява чрез различни физически тела. (17-393/4)

(4) В настъпващото столетие *смъртта* и *волята* неизбежно ще придобият нов смисъл за човечеството и много от старите идеи ще отмрат. За обикновения мислещ човек смъртта е момент на катастрофална криза. Тя е прекратяването и приключването на всичко, което е било обичано, всичко, което е познато и желано. Тя е навлизане с трясък в непознатото, в несигурното и внезапно завършване на всички планове и проекти. Независимо колко голяма и искрена може да е вярата в духовните ценности; независимо колко ясно може да разсъждава умът относно безсмъртието; независимо колко убедителни може да бъдат доказателствата за запазването и за вечността, все пак остава съмнение, съзнаване на възможността за абсолютен край и отричане и приключване на всякаква дейност, на всички реакции на сърцето, на всички мисли, емоции, желания, аспирации и намерения, които са съсредоточени около централното ядро на човешкото същество. Копнежът и решителността да се продължи и усещането за приемственост все още са основани, дори и за най-непоколебимия вярващ, на вероятността, на една нестабилна основа, на показанията на другите, които всъщност никога на са се завърнали, за да разкажат истината. Акцентът в този случай се поставя върху централния „АЗ“, или върху целостта на Божеството. (18-101/2)

(5) Инстинктът за самосъхранение се корени във вродения страх от смъртта; благодарение на него расата е намерила пътя до днешното си дълголетие и издръжливост. Науките, които се занимават със запазването на живота, съвременното медицинско знание и постигнатите блага на цивилизацията – всички те са се развили като следствие от този страх. Всичко е насочено към запазването на индивида и продължаване на неговото съществуване. Човечеството се е запазило като раса и като природно царство благодарение на този страх, на тази инстинктивна реакция на човешката единица за самосъхранение. (4-626)

(6) [15] Бих искал да усвоите изложеното дотук учение, преди да преминем към конкретни тълкувания или към нов материал. Внимателно изучете казаното, така че темата за смъртта уверено и съзнателно да се вкорени във вашите умове; опитайте се да усвоите новата гледна точка и да познаете закона, целта и красотата в намеренията на това, което досега е предизвиквало у вас всепотискащ страх.

По-късно ще се постарая да обрисувам процеса на смъртта от гледната точка на пристъпилата към акта на възвръщането душа. Това може да се стори някому твърде умозрително или хипотетично; във всеки случай сред вас ще има хора, които ще съумеят да потвърдят истинността на това твърдение. Вън от всяко съмнение е, братко мой, че то ще бъде нещо по-здраво и благотворно, по-полезно и красиво в сравнение с потискащата тъма, безнадеждност, тъжните мисли и отчаянието, които днес витаят над всяко смъртно ложе. (17-436/7)

Част III

Защо не приветствате прехода? Учете се да се радвате на опита, който е дар на мъдрата старост и очаквайте предстоящото ви Велико Приключение. Добре знаете, от моментите си на най-висше прозрение, че Прехода означава осъзнаване без каквито и да било ограничения на физически план. (6-696)

(1) [17] ПРИЧИНИТЕ, поради които ученикът трябва поне да се стреми да не се отпуска прекалено и да напредва, независимо от умората (умората на годините), независимо от нарастващото „скрибуцане“ на човешкия апарат и неизбежната рутина, произтичаща от непрестанното служене и контакта с останалите, са следните:

1. Той трябва да се стреми да пренесе със себе си ритъма на служене и плодотворен живот когато, свободен от физическо тяло, се окаже от другата страна на завесата. Не трябва да има никакво прекъсване на това служене.

2. Той трябва да се постарее, доколкото това е по силите му, да запази непрекъснатостта на съзнанието си на *работещ* ученик и да не допуска появата на разрыв между настоящата си точка на напрежение и точката на напрежение, която ще настъпи след преживяването на опита на смъртта.

3. Той трябва да се стреми да завърши епизода на този жизнен опит по начин, по който да стане ясно, че е член на Ашрам; той не бива да допуска прекъсване на установените отношения и прекратяване на потока на ашрамния живот, протичащ през него към света на хората. Такава активност, като се има предвид естественото и закономерно увреждане на физическия проводник, съпътстващо процеса на стареене, е трудна задача, която изисква определена концентрация на усилията и съответно води до нарастване на напрежението, в което ученикът винаги живее...

Учениците от моя Ашрам имат двойната отговорност да поддържат устойчиво *запазване на осъзнаването*, ако мога така да се изразя. Тази устойчивост в никакъв случай не трябва да намалява с възрастта и не трябва да се допуска изчезването при прехода по време на смъртта. Учителят на Ашрама работи именно чрез непрекъснатото съзнателно мислене на сплотената група от ученици. Основно значение има не толкова активното външно служене на групата ученици (макар че то неизбежно има жизнено важна цел), колкото съгласуваната, интегрирана групова мисъл, която притежава толкова голямо могъщество в променянето на човешкото съзнание.

Специфичният проблем на настоящата световна криза и огромната реорганизация [18] на човешкото съзнание, които съпътстват зараждането на новата култура, цивилизация и световна религия, ми дават основание да представя на членовете на моя Ашрам (и на свързаните с него групи, като вашата) възможността да запазят цялостно и незасегнато от никакви поражения своето „състояние на ума“ в оставащите години на този живот, в резултат на процеса на разпадане, и в свободата на другата страна на завесата. Такова запазване на целостта на съзнанието е нелека задача, която изисква разбиране и най-внимателно обмислени усилия. (6-502/4)

(2) Когато бъде разбрана природата на истинското Служене, ще бъде открито, че в един от своите аспекти тази божествена енергия се проявява като разрушаващ фактор, който разгражда формите с цел освобождение. Смъртта и служенето са два аспекта от Принципа на Освобождението. На различните нива служенето спасява, освобождава и пуска на воля заточеното съзнание; същото прави и смъртта. (4-537)

(3) Сигурно вече ви прави впечатление, че тук аз разглеждам темата за смъртта, настъпила само в резултат на болест или старост, без да засягам смъртния изход, причинен от война, нещастен случай, убийство или самоубийство. Тези и други подобни причини за смъртта се подчиняват на съвсем различен управляващ процес и могат да бъдат независими от кармата на човека, или от неговата индивидуална съдба. Така например, в случаите на война загиват огромен брой хора. Това не е пряко свързано със Закона за Причината и Следствието като фактор за развитието на индивидуалната душа. Тук не става дума за акт на възвръщане, планиран от конкретната душа, която отработва своята индивидуална съдба. Смъртта като резултат от разрушителните процеси на войната е обусловена от ръководни и циклични намерения на планетарния Логос, който действа чрез Съвета на Шамбала. Съществата, Които ръководят оттам световните процеси, знаят, че е настъпило времето, когато отношенията между планетното зло и Силите на Светлината (или на Бога) са достигнали до точката на т. нар. „взривен антагонизъм“. Те трябва свободно да се сблъскат и решат, за да може божествената цел да се реализира без изкуствени препятствия. Затова взривът бива позволен, още повече, че винаги присъства контролиращ фактор, който рядко се осъзнава от хората. *Съществата*, Които прокарват Божията воля, по никакъв начин не се отъждествяват с живота на формата, което им позволява справедливо да оценяват нейната относителна важност; разрушаването на формата за Тях не е смърт, както ние я [19] разбираме, а е изключително и само процес на освобождаване. Единствено ограниченото разбиране на тези, които се отъждествяват с формата, подхранва толкова устойчиво страха от смъртта. Цикълът, в който сега живеем, е свидетел на най-колосалното разрушаване на човешки *форми* в цялата история на планетата. *Това обаче не означава разрушаване на човешки същества*. Искане ми се да си отбележите това твърдение. Благодарение на масовото разрушение, човечеството много бързо достигна до по-спокойно отношение към смъртта. Това засега не е станало очевидно, но не след дълго новото отношение ще се прояви и страхът от смъртта ще започне да залязва. Това ще се дължи до голяма степен и на повишената чувствителност на човешкия апарат за отклик, което ще доведе до обрат, или до преориентация на човешкото съзнание с непредсказуеми последствия.

В основата на всички войни лежи тенденцията към обособеност. Този фундаментален индивидуализъм, или склонност към изолационизъм, предизвиква вторичните причини за войната: алчността, водеща към икономическа катастрофа; ненавистта, предизвикваща национални и международни напрежения; жестокостта, водеща до болка и смърт. Виждаме колко дълбоко са зарити корените на смъртта; именно разрушаването на цикъла на индивидуалната обособеност във физическия план е онова, което ние обикновено наричаме смърт – погледната от тази гледна точка, смъртта се очертава като процес на единение. Ако можехте да прозрете малко по-дълбоко в същността на нещата, вие бихте разбрали, че смъртта освобождава и води индивидуализирания живот към по-широко и свободно съществуване, и в крайна сметка – когато процесът на смъртта обхване всичките три проводника в трите свята – към универсален живот. Това е точката на неизразимото блаженство. (17-431/3)

(4) Що се отнася до увеличаването продължителността на живота през миналия, богат на научни постижения век, бих искал да подчертая, че истинските техники и възможности за организирано действие на душата винаги са били пародирани и неправилно демонстрирани на физически план от тогавашната наука, чиято цел е била правилна, но която (от гледна точка на утвърждаващата се бъдеща дейност на душата) е само символ на външната страна на живота. Продължителността на живота ще се удължава или скъсява по желание на душите, които съзнателно служат и

използват механизма на тялото като инструмент за съдействие на Плана. В наши дни често се съхраняват животи – както в старостта, така и в ранното детство – които спокойно биха могли да бъдат освободени от форма. Те не служат за никаква полезна цел и причиняват само болка и страдание на формите, които природата (ако се слушаше волята) би престанала да използва и би [20] заличила. Обърнете внимание на тази дума. В резултат на преувеличената от нас ценност на живота във форма и на всеобщия страх от смъртта – този велик преход, с който всички ние сме длъжни да се срещнем – и като следствие от нашето неверие в безсмъртието и голямата ни привързаност към формата, ние спираме естествените процеси и задържаме живота, който се бори за освобождаване, бидейки прикован към тяло, което вече е непригодно за целите на душата. Не ме разбирайте погрешно, не ратувам за учредяване на награди за самоубийство. Аз просто твърдя, при това обосновано, че Законът на Кармата често се пренебрегва, когато целостта на формите изкуствено се съхранява, вместо те да бъдат оставени на разрушението, след като вече не служат на никаква полезна цел. В много случаи това запазване се осигурява от роднинската група, а не от самия субект, който често е безсъзнателен инвалид, старец, чиито апарат за отклик е загубил качествата си, или пък е дете с малформации. Това са няколко конкретни примери за заобикаляне Закона на Кармата. (17-350/1)

Част IV

Болестта и смъртта са състояния, присъщи на самата субстанция; докато човек се отъждествява с формата, той ще бъде подчинен на Закона за Разтварянето. Това е фундаментален, естествен закон, който управлява живота на формите във всички царства на природата. (17-501)

(1) [23] ОСВОБОЖДАВАНЕТО на душата чрез болест или смърт не трябва да се приема задължително като нещастие. Новото и по-добро отношение към явлението смърт е необходимо, възможно и предстоящо. Тук нямам за цел да навлизам в детайли; искам само да ви подсказва една нова гледна точка по отношение на болестта и смъртта. (17-350)

(2) Второ, болестта понякога е част от процеса на отделяне на душата от нейното обиталище. Това ние наричаме смърт и тя може да настъпи бързо и неочаквано, ако душата внезапно напусне тялото. Смъртта обаче може да се проточи и душата в течение на месеци или години бавно и постепенно да напуска тялото, докато то незабележимо се стопява и отмира. (17-41)

(3) Болестта може да е бавен и постепенен процес на телесно умиране и оттук – на духовно освобождение. В този случай изцелението е невъзможно, макар че трябва да бъдат взети мерки за облекчаване на състоянието. Продължителността на живота може да се увеличи, но за излекуване не може да се говори. Това е неразбираемо за обикновения интелектуален лечител. Смъртта се разглежда като катастрофа, а всъщност тя е своеобразен благодетел.

Болестта може да бъде внезапен и окончателен призив на душата към тялото, което трябва да я освободи за друго служене.

За спасяването на живота трябва да се направи всичко необходимо от гледна точка на съвременната медицинска наука, както и от многобройните гранични с тях области на знание. Много може да се направи и чрез методите на менталното и духовно лечителство, подкрепено от психологията. Ще дойде ден, когато ще съществува сътрудничество между различните отрасли на знанието и синтез на техните усилия. (17-42)

(4) За повърхностния наблюдател може да изглежда, че много от болестите и причините за смъртта се обясняват главно с условията на заобикалящата среда, за които той въобще не е отговорен. Те варират от чисто външните случайности до наследствената предразположеност и могат да се сведат до:

1. [24] **Нещастни случаи**, които могат да са резултат от лична небрежност, групови събития, лекомислие на други хора, сбивания, работнически стачки, войни, нападения на животни и змии, случайни натравяния и много други причини.

2. **Инфекции**, които поразяват човека в резултат на външни фактори, а не като следствие от конкретното състояние на кръвта. В тази група влизат различните инфекциозни и заразни болести, както и епидемиите. Те могат да поразят човека при изпълнение на служебния му дълг, при неговите всекидневни социални контакти или вследствие на широко разпространени заболявания сред околните.

3. **Болести, обусловени от лошото хранене**, особено в детството. Недохранването предразполага тялото към болести, понижава съпротивляемостта и жизнеспособността му и подрива „защитните му сили“, като води до преждевременна смърт.

4. Наследственост. Има различни видове наследствени слабости, които предразполагат индивида към определени болести и в крайна сметка водят до смърт, както и такива, които неотклонно убиват желанието му за живот. Освен това, има и такива наследствени тенденции, които предизвикват опасни наклонности и формират нежелателни навици в морално отношение; те разграждат волята на индивида и така го лишават от способността му да се бори с вродената предразположеност. Той пасивно се отдава и се разплаща за това с цената на редица болести или смърт. (17-18/9)

(5) Искам да ви разясня още няколко неща, които вие на свой ред ще обясните на вашите пациенти:

1. *Изцелението не е гарантирано.* Пациентите трябва да разберат, че удължаването живота на физическото тяло не е върховна цел, освен може би в случаите, когато служенето допринася реална полза, ако остават неизпълнени задължения или ако на душата предстои да усвоява още уроци. Телесното проявление обаче по принцип не е върхът на съществуването; реалното благо е в свободата от ограниченията на тялото. Пациентите трябва да се научат да разпознават и да приемат Закона на Кармата.

2. *Страхът е излишен.* Една от първостепенните задачи на лекуващия посредник е да помогне на пациента да си изработи щастлив, здрав, оптимистичен поглед към бъдещето – независимо от това, какво конкретно му носи то. (17-387)

(6) [25] Дълг на лечителя е да бъде ефективен, защото какъвто е той самият, такова ще е и неговото въздействие върху пациента. Ако целителят работи магнетично и излъчва към пациента силата на своята душа, самият пациент по-лесно ще достигне до желаната цел, която може да бъде или пълното оздравяване, или достигането на такова състояние на ума, при което човек може да живее спокойно със своя недъг, т. е. да надрасне кармичните ограничения на тялото. От друга страна, пациентът може да получи възможността за пълно освобождение от тялото като му се позволи леко и радостно да премине през вратата на смъртта и така да постигне истинското си спасение. (17-8)

(7) Немалко култови и лечителски школи твърдят, че най-важното е физическият носител да бъде избавен от болестта и смъртта, но понякога (или дори често) е желателно да се даде възможност на болестта да свърши своята работа и да се позволи на смъртта да освободи душата от нейния телесен затвор. За всички въплътени същества неизбежно идва момент, когато душата изисква да бъде освободена от тялото и от живота във форма; природата има своите мъдри начини да постига това. Болестта и смъртта трябва да бъдат признати като освобождаващи фактори, при условие че настъпват в резултат на правилния избор на време, направен от душата. Трябва да разберете, че физическата форма е съвкупност от атоми, които образуват различните органи, и като резултат – едно общо тяло, скрепено от волята на душата. Оттеглете тази воля към нейния собствен свят, или както гласи окултният израз: „Нека очите на душата се обърнат на другата страна“ и в този цикъл вие неизбежно ще бъдете победени от болестта и смъртта. Това не е заблуда на ума или неспособност да се осъзнае божествеността, нито отстъпление пред злото. Това на практика е разлагане на веществената форма на съставните части и отделяне на основната същност. Болестта по принцип е аспект на смъртта. Това е процесът, чрез който материалната природа (субстанциалната форма) се готви да се разедини с душата. (17-111)

(8) Никой, чиято карма е показала, че времето му е дошло, не е могъл да се задържи пред „вратите на смъртта“; неговият жизнен цикъл на физически план неизбежно завършва, освен ако той не е служител в Ашрам или ученик от определен ранг, чиято работа и присъствие на Земята все още са необходими за довършване на някаква специална, предопределена му задача. В такъв случай Учителя от Ашрама може да прибави от Своето знание и енергия към това на лечителя или на пациента, така че за известно време [26] да отсрочи смъртта. На подобна помощ обаче нито лекуващият, нито лекуваният трябва да разчитат, тъй като те не познават добре всички обстоятелства. (17-704)

(9) Когато смъртта е неизбежна и „знаците на смъртта“ са безспорни както за лечителя, така и за медика, целителят не трябва да прекратява своята работа. Продължавайки я, той може да задълбочи болестта, като именно с това ще помогне на пациента да ускори процеса на умиране. Старата пословица „докато има живот, има и надежда“ невинаги е валидна. Животът може да бъде продължен и често се продължава дори след като волята на душата е насочена към оттегляне на душевния живот; атомичният живот на лунните повелители може изкуствено да бъде подхранван дълго време за голямо огорчение на духовния човек, който съзнава процеса и намерението на своята душа. Живот на практика остава само физическото тяло, но истинският човек вече не се интересува от него.

Неизбежно настъпва момент, както например при злокачествена болест, когато лекарят знае, че това е просто въпрос на време, а и духовният лечител може да се научи да разпознава същите знаци. Тогава вместо сегашното мълчание от страна на лечителя и на медика относно съдбата на пациента, оставащото време ще бъде използвано (ако състоянието на болния позволява това) за необходимата подготовка към едно „благоотворно и щастливо оттегляне“ на душата: семейството и приятелите на пациента също ще вземат участие в тази подготовка. На ранните етапи от Новата Световна Религия ще бъде поощрявано именно такова отношение към смъртта. Ще се преподава свършено ново разбиране за физическата кончина с акцент върху съзнателното оттегляне, а погребалното или по-точно – кремационното обслужване, ще бъде радостно събитие, защото ударението ще пада върху освобождението и завръщането. (17-652/3)

(10) Ако трябва да формулирам основната задача на всички лечителски групи, такива, каквито Йерархията би искала да ги види в бъдеще, аз бих казал – да се подготви човешкото съзнание за разбиране на възстановителния аспект на смъртта, което ще придаде на този традиционно ужасяващ враг на човешкия род едно ново и по-оптимистично значение. Ако следвате тази посока на мислене, ще откриете, че темата за смъртта постоянно ще се повтаря – в резултат на това у вас ще се появи ново отношение към умирането – едно спокойно очакване пред лицето на това неизбежно и много познато събитие. Лечителските групи трябва да са готови да работят с това главно [27] състояние на всяко съществуване, като основна част от тяхната работа ще бъде разясняването на принципите на смъртта. Казват ни, че душата трябва да се върне при Този, който я е дал. До днес това беше насилствено завръщане, пораждащо стремеж у мъжете и жените на всяка цена да излекуват физическото си тяло, доколкото те преувеличаваха неговата ценност и разглеждаха продължителността на земното съществуване като най-важен фактор в своя живот. През следващия цикъл тези погрешни нагласи ще трябва да се променят; смъртта ще стане нормален и разбираем процес – толкова нормален, колкото и процесът на раждане, но предизвикващ по-малко болка и страх. Това мое указание е своеобразно пророчество и трябва да се отбележи като такова. (17-389/90)

Част V

Както има техники за живеене, така има и техника на умирање... (4-302)

(1) [29] Сега се наблюдава голямо различие между научния метод, който помага на хората при въплъщение, и напълно слепия, често плашещ и безспорно невеж метод на тяхното изпращане извън въплъщение. Моят стремеж сега е насочен към това да представя на Запада едно по-ново и по-научно отношение към процеса на смъртта. Това, което трябва да кажа, по никакъв начин не омаловажава съвременната медицинска наука с нейните умения и средства.

Всичко, към което ви призовавам, е здравомислие в отношението ви към смъртта; всичко, което се опитвам да направя, е да ви убедя, че когато болката и слабостта отминат, на умиращия, дори ако видимо е в безсъзнание, трябва да му бъде позволено да се подготви за великия преход. Не забравяйте, че болката отнема много сили и оказва силно въздействие върху нервния апарат. Нима е невъзможно да се помисли за времето, когато актът на умирање ще бъде разглеждан като тържествен финал на живота? Нима е невъзможно да си представим времето, когато прекаранията на смъртния одър часове ще бъдат само славна прелюдия към съзнателното напускане? Кога подготовката на човека за отхвърляне ограниченията на физическата обвивка ще се превърне за него и всички околни в очакван и оптимистичен завършек? Нима не можете да прозрете във времето, когато вместо сълзи, страхове и отказ да се приеме неизбежното, умиращият ще съгласува с приятелите си часа на прехода, изпълнен единствено с щастие? Кога от умовете на тези, които остават, ще изчезне чувството на тъга и смъртното ложе ще се приема за по-щастливо обстоятелство, отколкото раждането и брака? Твърдя, че в недалечно бъдеще това ще бъде така за интелигенцията на расата, а с течение на времето – и за останалите.

Вие твърдите, че засега е налице само вяра в безсмъртието, но без никакви достоверни доказателства. В събирането на свидетелства, във вътрешната убеденост на човешкото сърце, във вярата за вечния живот, стаена в умовете на хората, се съдържат верни постановки. Преди да изминат и сто години те ще отстъпят място на убеждението и знанието, защото ще се случи едно особено събитие, [30] на расата ще се даде откровение, което ще превърне надеждата в увереност, а вярата – в знание. Междувременно, нека развиваме ново отношение към смъртта, а бъдещата наука за умирањето да набира сили. Нека то престане да бъде единственото, което не се поддава на нашия контрол и неизбежно ни побеждава, нека се научим да управляваме своето преминаване в отвъдното и да се ориентираме в техниката на този преход. (4-499/500)

(2) Следователно, в този втори раздел ще разглеждаме проблема за смъртта, или изкуството на умирањето. Всички тежкоболни хора неизбежно се сблъскват с него, а здравите трябва да се подготвят за решаването му чрез правилно мислене и оптимистично очакване. Болезненото отношение на повечето хора към темата за смъртта и техният отказ да мислят за нея (докато са в добро здраве) трябва да бъдат съзнателно променени. Христос е демонстрирал правилното отношение пред учениците Си, като е говорил за Своето идване и за скорошната Си смърт от ръцете на врага; Той ги е упреждал при вида на тяхната печал, като им напомнял, че ще отиде при Отца Си. Като посветен от висока степен, Той е имал предвид, че (окултно казано) „се завръща в Монадата“; обикновените хора и тези, които се намират под трета степен на посвещение „се завръщат в душата“. (17-391/2)

(3) Господството на страха от смъртта е към своя край и скоро ще встъпим в период на знание и увереност, които ще изтръгнат от корен всичките ни безпокойства. Когато се срещаш със страха от смъртта, можеш само да издигнеш този проблем на по-високо научно равнище и от тази изходна точка да учиш хората на правилно умиране. Както има техники за живеене, така има и техника на умиране, но тя отдавна е забравена на Запад и е почти изгубена на Изток, с изключение на няколкото центъра на Знаещите. (4-302)

(4) Второто нещо, което трябва да се разбере, е това, че съществува техника на умиране, която може да бъде овладяна по време на живота и след това използвана.

По отношение на подготовката, на която човек може да подложи себе си, ще дам няколко намека, които, както ще стане ясно, придават нов смисъл на голяма част от работата, изпълнявана от всички стремящи се в настоящето. Старшите Братя на расата, които са водили човечеството в течение на много векове, в наши дни са заети с подготовката на хората за следващата голяма стъпка. [31] Тази стъпка ще доведе до непрекъснатост на съзнанието, което ще премахне напълно страха от смъртта и ще свърже физическия и астралния свят толкова тясно, че те в действителност ще представляват един план. Както е необходимо да се осъществи единение на различните аспекти на човека, също толкова необходимо е и подобно обединение на различните аспекти на планетарния живот. Плановите трябва да се обединят, така както душата с тялото. В голяма степен това вече е постигнато между етерния и плътния физически план, а сега бързо се осъществява между физическия и астралния план.

Такова обединение е вече налице в работата на търсещите във всички сфери на човешката мисъл и живот; в обучението, което сега се предлага на сериозните и искрени стремящи се, има и други цели, освен обединението на душата с тялото. На тях обаче не се акцентира поради склонността на човека да определя неправилно приоритетността на целите. Напълно уместен е въпросът дали е възможно да се даде набор от правила, които в наши дни могат да бъдат следвани от всеки стремящ се да установи такъв ритъм, който не просто да направи живота организиран и конструктивен, а да отстрани проблемите и трудностите, когато настъпи моментът за напускане на външната обвивка. Ще ви дам четири прости правила, които са свързани в голяма степен с това, което правят сега всички изучаващи:

1. Учете се да се фокусирате в главата, чрез визуализация, медитация и непрестанно практикуване на съсредоточаване; развивайте способността все повече да живеете подобно на крал, седящ на трона в междувеждието. Това правило може да се прилага във всекидневните жизнени дела.

2. Учете се на сърдечно служене, а не на емоционална настойчивост при контакта с делата на останалите. Преди всяка подобна активност си задайте два въпроса: изпълнявам ли това служене като отделен човек на даден човек, или го осъществявам като член на група на друга група? Дали моят мотив е егоичен импулс, или съм подбуден от емоция, от стремеж да направя впечатление, да ме харесват и да ми се възхищават? Тези две действия ще доведат до фокусиране на жизнената енергия над диафрагмата и по този начин ще неутрализират притегателната сила на слънчевия сплит. В резултат на това този център ще става все по-слабо активен и ще намалее опасността от пробив на етерната тъкан в тази област.

3. [32] Учете се да оттегляте съзнанието в главата по време на заспиване. Това упражнение определено трябва да се практикува, когато заспите. Не допускате съня да ви унесе, а се стремете да запазите съзнанието цялостно до съзнателното излизане на астрален план. Необходимо е отпускане, съсредоточено внимание и настойчиво изтегляне към центъра в главата, докато стремящият се не се научи непрекъснато да осъзнава всички процеси, които съпътстват заспиването, като същевременно запазва своята позитивност. Този процес е свързан и с някои опасности. Първите стъпки изискват разумен подход и дълги години практикуване, докато се достигне умение в работата по отделянето.

4. Наблюдавайте и отбелязвайте всички явления, които са свързани с процеса на оттегляне, както по време на медитация, така и при заспиване. Ще бъде открито например, че мнозина се будят с почти болезнено сепване, веднага щом заспят. Това се дължи на отделянето на съзнанието през недостатъчно чиста етерна тъкан и частично затворен проход. Други може да чуят много остро щракване в областта на главата. Това се причинява от жизнените газове в главата, които обикновено не се осъзнават и се възприемат благодарение на вътрешната слухова чувствителност, която позволява да се чуват винаги присъстващите, но по правило нерегистрирани звуци. Някои при заспиване могат да видят светлина или цветни облаци, или виолетови флагове и ленти – всичко това са етерни феномени. Изброените явления нямат реално значение и са свързани с жизненото тяло, праничните излъчвания и мрежата от светлина.

Ако тази практика се изпълнява в продължение на години и се спазват четирите правила, това в значителна степен ще улесни прилагането на техниката на смъртния одър, тъй като човек, който се е научил да управлява своето тяло по време на заспиване, има преимущество пред онзи, който никога не е обръщал внимание на този процес.

Във връзка с техниката на умиране сега ми е позволено да дам само едно-две указания. Тук няма да разглеждам нагласите на страничния наблюдател, а ще посоча само факторите, които могат да облекчат излизането на отиващата си душа.

Първо, нека в стаята да царя тишина. Това често е много необходимо условие. Трябва да се помни, че умиращият обикновено изглежда като в безсъзнание, но тази безсъзнателност [33] е само привидна. В 90 % от случаите мозъкът изцяло осъзнава събитието, обаче е завладян от пълен паралич на волята за изява и от абсолютна неспособност да изработи енергия, която да свидетелства за живот. Ако в стаята на болния царя тишина и разбиране, отиващата си душа може до последната минута да съхрани ясна власт над своя инструмент и да направи необходимите приготовления.

По-късно, когато ще се знае значително повече за цветовете, в стаята на умиращия ще бъдат допускани само оранжеви цветове; те ще се внасят с необходимите церемонии, когато стане ясно, че не е останал никакъв шанс за излекуване. Оранжевият цвят спомага за фиксиране в главата, така както червеният стимулира слънчевия сплит, а зеленият има определено въздействие върху сърдечния и жизнения поток.

След като узнаят повече за звука, хората ще започнат да използват и специална музика; засега няма такива мелодии, които да могат да облекчат работата по отделянето на душата, макар че някои ноти на органа вероятно ще се окажат ефикасни. Ако собствената нота на умиращия звучи в мига на смъртта, тя ще координира двата енергийни потока и накрая ще прекъсне жизнената нишка; знанието за това обаче е все още твърде опасно и вероятно ще бъде съобщено на един по-късен етап. Тук аз имам за цел само да обознача ориентирите за бъдещото развитие на окултното учение.

Ще бъде открито също така, че натискът върху определени нервни центрове и артерии ще облекчи тази работа; въпросната наука за умирането, както е известно на изучаващите, е съхранена в Тибет. Натискът върху шийната вена, върху някои големи нерви в областта на главата и върху определен участък от продълговатия мозък ще се окаже полезно и действено. Конкретната наука за смъртта неизбежно ще бъде разработена, но не преди признаването на душата за факт и научното демонстриране на нейните връзки с тялото.

Мантричните фрази също ще се прилагат и целенасочено ще се внедряват (от страна на околните) в съзнанието на умиращия, или съзнателно и ментално ще се използват от самия него. Христос е демонстрирал тяхната употреба, когато гръмко е възкликнал: „Отче! В Твоите ръце предавам своя дух“. Друг пример намираме в думите: „Сега пускаш с мир раба твой, Повелителю“. Продължителното използване на Свещената Дума, напявана в полуглас или в специална гама (на която, както ще бъде открито по-късно, отговоря умиращият), може също така да стане част от ритуала на прехода, заедно с помазването с масло, извършвано от католическата църква. Помазването има [34] окултно и научно основание. Главата на

умирация трябва също символично да бъде ориентирана на изток, а ръцете и краката му да са скръстени. В стаята може да дими само сандалово дърво и никакъв друг вид благовония, защото пушекът от сандаловото дърво съответства на първия, или Разрушаващия Лъч, а душата е в процес на разрушаване на своето обиталище.

Това е всичко, което сега мога да предоставя на вниманието на широката общественост по темата за смъртта. Настоятелно моля всички ви възможно най-задълбочено да изучавате смъртта и нейните техники и да подпомагате окултното изследване на този предмет. (4-502/7)

(5) Продължавайки с напътствията, искам да ви кажа, че ако желаете да усъвършенствате своите способности в трите дейности – контакт, впечатления и взаимоотношения, – можете да използвате следното просто упражнение при заспиване вечер.

След постигане на пълен комфорт, доколкото това е възможно, се опитайте да приемете вътрешна нагласа на планирано и спокойно изоставяне на физическото тяло, като поддържате цялата представа на ментален план, но с осъзнаване, че това е просто мозъчна активност. Сърцето не трябва да участва по никакъв начин. Вашата цел е да запазите съзнание, докато го оттегляте от мозъка и преминавате на по-фините нива на осведоменост. Вие *не* изоставяте физическото тяло завинаги, затова нишката на живота, закрепена в сърцето, не се засяга. Целта се състои в това за няколко часа, докато сте в емоционалния и менталния проводник, да сте *съзнателно* осведомени за случващото се. Решително превърнете себе си във фокусирана, заинтересована точка на съзнание, която се стреми да напусне обвивката на физическото тяло. Поддържайки тази точка, вие не поглеждате назад към физическия проводник и към тревогите, интересите и обстоятелствата на ежедневието и бдително очаквате мига, в който негативното ви отношение към физически план и позитивното отношение към вътрешните планове ще доведат до момент на освобождение вероятно под формата на проблясък, долавяне на спасителна пролука или разпознаване на своето обкръжение; при това необходимо е да се отстрани всякакво удивление или очакване на каквито и да било феномени.

Като практикувате това упражнение по оттегляне, вие всъщност преминавате през обичайния всекидневен процес. Ако постигнете лекота при изпълняването му, в часа на смъртта вие автоматично и лесно (тъй като физическото тяло няма да окаже съпротива, а ще остане неподвижно и негативно) ще можете да осъществите Великия [35] Преход, без безпокойство или страх от непознатото. Бих искал това упражнение да се изпълнява от цялата група. То изисква единствено устойчиво запазване на нагласата, твърдата решимост да се придържате към точката на съзнание, която е вашият постоянен Аз и будно очакване. Внимателно подбрах тези думи и ви моля също толкова внимателно да ги изучите. (6-488/9)

Част VI

... [Хората] не виждат аналогията между смъртта и съня. Смъртта в крайна сметка е само една по-дълга пауза в дейността на физически план; човекът просто е „излязъл“ за по-продължителен срок. (4-495)

(1) [37] За неразвитите хора смъртта е буквално сън и забвение, защото умът е недостатъчно пробуден за да реагира, а складът на паметта все още е практически празен. (4-300)

(2) За средния добър гражданин смъртта е продължение на жизнения процес в сферата на съзнанието и следване на присъщите за живота му интереси и тенденции. Неговото съзнание и оценъчна дейност са неизменно същите. (4-300)

(3) Трябва винаги да помните, че съзнанието остава едно и също във физическото тяло и вън от него и че извън въплъщение развитието може да протича дори с по-голяма лекота, отколкото когато е ограничено и обусловено от съзнанието на мозъка. (5-81)

(4) За повечето обикновени хора, съсредоточени в своите дейности и мислене на физически план, периодът след смъртта е полусъзнателен, отсъства способността да се определи местоположението и е налице емоционална и умствена обърканост. При учениците все още съществува контакт с хората (обикновено с тези, с които са били свързани) по време на часовете на сън; все още има възприемане на впечатления от околната среда и съратниците, а също така и разпознаване на връзката (както и на земята) с поетата отговорност. (6-487/8)

(5) И така, какви са първите реакции и активности на средния човек след възвръщането на физическото му тяло във всеобщия резервоар на субстанцията? Нека изброим някои от тях:

1. Той се самоосъзнава с яснота на възприятието, непозната за средния човек във физическо въплъщение.

2. Времето (което физическият мозък е регистрирал като последователност от събития) сега не съществува по разбирания от нас, въплътените, начин и когато човекът насочи вниманието си към своя по-релефен [38] емоционален „АЗ“, *неизбежно* настъпва моментът на прекия контакт с душата. Това става дори в случаите на най-невеж и неразвит човек, защото моментът на пълното възвръщане не минава незабелязан от душата. Той има определено въздействие върху нея и може да се оприличи на внезапно и силно дръпване на връвчицата на камбана, ако позволите едно толкова опростено сравнение. За кратък миг душата се отзовава и природата на този отклик е такава, че човек, намирайки се в астралното си тяло (или по-точно – в своя кама-манасен проводник), вижда опита на миналото си въплъщение разгърнат пред себе си като карта. Той придобива усещането за безвремие.

3. Осмисляйки този опит, човек отделя трите главни фактори, определящи изминалия му живот; живот, криещ ключа към вече очертаното бъдещо въплъщение. Всичко останало се забравя; всички малки опити се изтриват от паметта, като в съзнанието остава само онова, което езотерично се нарича „трите семена, или зародиша, на бъдещето“. Тези три семена са специфично свързани с постоянните физически и астрални атоми и така образуват петорна сила, призвана да създаде формите, които ще се появят по-късно. Трябва да кажем, че:

а) *Първото Семе* определя природата на бъдещото физическо обкръжение, в което завръщащият се човек ще намери своето място. То е свързано с качеството на това бъдещо обкръжение и определя необходимото поле или област за контакт.

б) *Второто Семе* определя качеството на етерния проводник, чрез който лъчевите сили ще могат да контактуват с плътното физическо тяло. То очертава етерната структура, или виталната паяжина, по която ще циркулират прииждащите енергии, и е свързано предимно с този от седемте центъра, който ще бъде най-активен в предстоящото въплъщение.

в) *Третото Семе* дава ключа към астралния проводник, в който човекът ще бъде поляризиран в следващото си въплъщение. Не забравяйте, че тук разглеждаме средния човек, а не напредналото човешко същество, ученика или посветения. Именно това семе, благодарение на привлечените от него сили, отново свързва човека с тези, които той по-рано е обичал или с които е имал тесен контакт. Може да се приеме като факт, че груповата идея субективно управлява всички въплъщения и че прероденият човек влиза във въплъщение не само в резултат на собственото [39] си желание за съществуване във физически план, но и под влияние на груповия импулс и в съответствие с груповата карма, наравно със собствената. Това правило трябва особено добре да се подчертае. Щом то бъде истински разбрано и осъзнато, ще изчезне голяма част от страха, пораждан от мисълта за смъртта. Близкият и любимият ще си остане близък и любим, доколкото е съществувала тясна връзка в течение на много въплъщения и както гласи *„Древният коментар“*: „Семената на разпознаването не са уникални за мен или теб, а за групата; в нея те се свързват едно с друго във времето и пространството. Само в нисшите три... свързаните ще намерят истинското си съществуване. Когато душа познае душата на мястото на срещата по зова на Учителя, тези семена ще изчезнат“.

Оттук става очевидно колко е необходимо децата (и хората въобще) да се учат да осъзнават и ползват всеки опит, защото свиквайки да правят това, те ще бъдат много улеснени в тази трета фаза на активност в астралния план след смъртта.

4. Приключвайки с това „осмисляне на опита“, човек започва да търси и автоматично намира тези, които влиянието на *третото семе* предопределя като имащи постоянно участие в груповия опит, чиито елемент той съзнателно или несъзнателно ще бъде. Щом връзката бъде възстановена (ако търсените хора не са се оттеглили във физически тела), човекът действа както е свикнал на земята в компанията на своите близки, съответно на темперамента и точката си на еволюция. Ако тези, които са му най-познати и които той обича или ненавижда най-силно пребивават във физическо въплъщение, той пак ще ги търси и намери и отново така, както го е правил на земята, ще остане близо до тях и ще осъзнава тяхната дейност, макар че (освен ако не са високоразвити) те няма да осъзнават неговата. Нямам право да съобщавам подробности за взаимовръзките или за начините на контакт. Всеки човек е различен, всеки темперамент е уникален. Тук аз само се опитвам да поясня някои основни насоки в поведението на човека пред акта или актовете на оттегляне.

Тези четири типа активност заемат различни периоди от време от гледна точка на „тези, които живеят долу“, макар че за човека в астралния план времето не съществува. Постепенно съблазните и илюзиите (от нисш или висш порядък) изчезват и човек навлиза [40] в етап, когато *знае* – доколкото умът му сега е по-проницателен и доминиращ – че е готов за втората смърт, т. е. за пълно отхвърляне на камичното тяло, или на кама-манасния проводник. (17-491/4)

(5) Веднага след смъртта, особено ако е извършено кремиране, човекът в своето кама-манасно тяло се осъзнава и реагира на новото си обкръжение почти както е правел това приживе спрямо физическия план. Тази формулировка допуска различна степен на осъзнаване и наблюдение, също както това важи за различното ниво на „будност“ при въплътените индивиди. Хората са пробудени в различна степен и

нееднакво ясно осъзнават своето обкръжение и непосредствен опит. Доколкото обаче повечето хора са фокусирани в по-голяма степен в своите астрални проводници и имат предимно емоционално, а не физическо осъзнаване, дотолкова те вече са добре запознати с онези състояния на съзнанието, в които ще се озоват след смъртта. Не забравяйте, че условното понятие „план“ (равнище, ниво, сфера) е всъщност състояние на съзнанието, а не място, както изглежда смятат толкова много езотеристи. Той бива разпознат от фокусираната реакция на самосъзнателното лице, което (постоянно и отчетливо осъзнавайки себе си) е чувствително към темата за своето обкръжение и насочените си навън желания. Напредналите хора, които функционират върху по-високите равнища на астралния план, са чувствителни към излъчванията на любов и стремежи, но във всички случаи човекът е обременен от това, което приживе е занимавало неговото внимание и е задвижвало камичния принцип по време на въплътения му опит. Трябва ли отново да напомням, че сега вече не съществува физически мозък, който да откликва на излъчванията от вътрешния човек импулси, както и че пол (като физическо понятие) не съществува? Би било добре, ако спиритистите помнеха това и осъзнаваха абсурдността и невъзможността на духовните бракове, широко прокламирани и практикувани от някои техни школи. Човекът в своето астрално тяло вече е свободен от чисто животинските си импулси, които са съвсем нормални и правилни във физическия план, но сега нямат никакво значение за пребиваващата в камично тяло индивидуалност. (17-490/1)

(7) Разглеждайки съзнанието на заминаващата си душа, която се готви да предприеме акта на възвръщане, отново искам да подчертая, че се налага да навлезем в област, за която липсват физически осезаеми доказателства. Макар и рядко, хората могат да се завръщат към съществуване на физически план дори и след като са завършили телесното си възвръщане. Това може да стане само ако след пълното отделяне от плътното физическо тяло [41] (съобразно желанията и целите), съзнателната същност все още се намира в рамките на етерния проводник. Освен че етерното тяло пронизва и обхваща цялото физическо тяло, то е много по-голямо от него и по тази причина астралното тяло заедно с менталната природа могат за известно време да останат етерно поляризирани, дори след като смъртта на физическото тяло (т. е. прекратяването на сърдечната дейност и преместването на базовия етерен фокус в областта на главата, сърцето или слънчевия сплит) е налице и отделянето вече е започнало. (17-460)

(8) Започвайки от скъсването на връзките с плътното и етерното тяло и от началото на процеса на оттегляне, човекът *осъзнава миналото и настоящето*; когато оттеглянето завърши и настъпи контактът с душата, а манасният проводник навлезе в процес на разрушаване, човек незабавно започва да *осъзнава бъдещето*, защото предсказанието е прерогатив на душевното съзнание и индивидуалността временно получава тази способност. Тогава миналото, настоящето и бъдещето се виждат като едно; осъзнаването на Великото Сега се развива постепенно от въплъщение към въплъщение в дългия процес на преражданията. Така се формира онова състояние на съзнанието (характерно и нормално за напредналия човек), което наричаме деваханно. (17-496/7)

(9) За стремящия се смъртта е незабавно встъпване в една специфична сфера на служене и изява, с която той е свикнал и която веднага разпознава. (4-301)

(10) В моите намерения не влиза разглеждане на техниките за оттегляне. Човечеството се намира в толкова различни състояния (междинни на трите изброени), че е невъзможно да бъде точен, конкретен и кратък. Споменатото „изтощаване“ е лесно за разбиране; камичното тяло отмира, тъй като при липса на призив от страна на физическата субстанция, която пробужда желанието, този проводник няма с какво да се подхранва. Астралното тяло се появява като резултат от взаимодействието между физическия план и принципа на желанието; в процеса на прераждане този принцип се използва (на ниво ментален проводник) от динамичното намерение на душата за обръщане посоката на зова, след което материята

откликва на призива на въплътяващия се човек. След един дълъг процес на изтощаване камичният човек остава свободен в зародишния ментален проводник; този период на полументален живот е изключително кратък и завършва, когато душата внезапно „отправи своя поглед към очакващия“; благодарение на нейното целенасочено могъщество той мигновено преориентира индивидуалния камичен човек към низходящата пътека на [42] прераждането. Кама-манасният човек осъществява процеса на оттегляне и откликва на „привличането“ на бързо развиващото се ментално тяло. Това оттегляне става все по-бързо и динамично докато не достигне състоянието, при което подложението на изпитание ученик – под влияние на непрекъснатото усилващия се контакт с душата – захвърли кама-манасното си тяло като единство, с акт на менталната воля, излъчена от душата. Ще забележите, че „деваханният“ опит по необходимост ще бъде по-кратък при повечето хора, в сравнение с този на камичното малцинство, доколкото деваханната техника на обзор и осъзнаване поуците от опита бавно и постепенно ще става контролиращ фактор за човека на физически план, така че той все по-пълно да разбира смисъла и постоянно да се обучава благодарение на опита във въплъщение. Така за вас става ясно, че непрекъснатостта на съзнанието също бавно ще се развива и осъзнаването на вътрешния човек ще започне да се демонстрира във физически план отначало чрез физическия мозък, а по-късно и независимо от тази материална структура. Тук намерих за нещо, което ще получи голямо внимание през следващите 200 години.

В качеството си на интегрирана личност, манасният човек работи по два начина, които по необходимост зависят от достигната степен на интеграция, а именно:

1. Степен на интегрираната личност, която е фокусирана в ума и неотклонно укрепва връзката си с душата.
2. Степен на ученика, чиято личност бързо се интегрира и абсорбира в душата.

При това ниво на умствено развитие и постоянен ментален контрол, когато човешкото съзнание е ясно и устойчиво фокусирано в менталния проводник, предишните процеси на разрушаване на астралното тяло чрез изтощаване и „динамично отрицание“ протичат още във физическото въплъщение. Въплътеният човек отказва да се ръководи от желанието; онова, което е останало от илюзорното астрално тяло, вече се управлява от ума и на импулсите за удовлетворяване на желанието се отказва с напълно осъзнато намерение: а) или като следствие от егоистичните амбиции и ментални съображения на интегрираната личност; б) или под осенящото намерение на душата, която подчинява ума на своите цели. Достигнал тази точка на еволюция, човек може под въздействие на *просветлението* да се освободи и от последните остатъци на желанието. През ранните етапи на чисто манасен (ментален) живот това се достига благодарение на просветлението, получено чрез знанието, [43] и включва главно присъщата светлина на менталната субстанция. По-късно, когато душата и умът установят тясна връзка, светлината на душата ускорява и допълва този процес. Ученикът вече използва по-окултни методи, за които обаче тук аз не мога да говоря. Разрушаването на менталното тяло вече не се извършва от деструктивните сили на самата светлина, а се ускорява чрез определени звуци, излъчвани от плана на духовната воля; ученикът ги разпознава и получава разрешение да ги използва (в истинските им словесни форми) от някой старши посветен в ашрама или от самия Учител при завършване на цикъла на въплъщение. (17-497/9)

(11) Сега се приближаваме към формулирането на нов закон, който временно замества Закона за Смъртта и има отношение само към онези, които са достигнали последните етапи от Пътя на Ученичеството или са поели по Пътя на Посвещенията.

ЗАКОН N 10

Вслушай се, о, Чела, в зова на Сина към Майката и се подчини. Звучи Слово: формата е послужила за своята цел. Тогава принципът на ума [петият принцип – А. А. Б.] се организира и повтаря Словото. Очакващата форма откликва и си отива. Душата се освобождава.

Отзови се, о, ти, който се издигаш, на призива от сферата на задължителното; познай зова, долитащ от Ашрама или от Съвета, където чака самият Господ на Живота. Издава се Звук. Душата и формата трябва заедно да отхвърлят жизненото начало, за да се освободи Монадата. Душата откликва. След това формата разкъсва връзката. Животът вече е освободен, като е придобил съзнателно познание и плодове на целия опит. Те са дар от обединените душа и форма.

Бих искал да си изясните разликата между болестта и смъртта на средния човек и съответните процеси на съзнателно разтваряне, практикувани от напредналите ученици и посветени. Тези процеси включват бавно протичаща техника, през ранните етапи на която ученикът все още става жертва на болестотворните тенденции, свойствени за всички форми на природата. Те предизвикват [44] смъртта по два начина: като преминават през етапите на умерена болест с мирна и закономерна кончина; или като създават условия, при които смъртта се осъществява с волеви акт – нейното време и начин се определят от душата и съзнателно се регистрират в мозъка. Болка има и в двата случая, но на Пътя на Посвещението болката като цяло се отхвърля не защото посветеният се старае да избяга от нея, а тъй като изчезва чувствителността на формата към нежеланите контакти, с което изчезва и болката; тя е страж на формата и пазач на субстанцията. Болката предупреждава за опасността, тя свидетелства за определени етапи от еволюционния процес и е свързана с принципа, благодарение на който душата се отъждествява със субстанцията. Когато това отъждествяване се прекрати, болката, болестта, както и смъртта губят своето въздействие върху ученика; душата вече не се подчинява на техните изисквания и човекът се освобождава, защото болестта и смъртта са качества, присъщи на формата, и са изложени на превратностите в живота на формата. (17-501/2)

Част VII

... най-добре е смъртта да се разглежда като опит, който ни освобождава от илюзията на формата... (22-243)

(1) [47] Тибетците наричат процеса на смъртта „навлизане в ясната прохладна светлина“. (*The Tibetan Book of the Dead*, by W. Y. Evans-Wentz, p. 29.) Вероятно смъртта е най-добре да се разглежда като опит, който ни освобождава от илюзията на формата; това ще ни позволи да осъзнаем ясно, че когато говорим за смъртта, ние имаме предвид процес, който засяга материалната природа, тялото, с неговите психически способности и умствени процеси. (22-243)

(2) Неговата грешка [на човека] в наши дни се крие в... неправилното отношение към смъртта и самозаблудата, че изчезването на живота от видимата форма и последващото разложение на тялото означава катастрофа. (17-13)

(3) Разрушаването на формата в битка няма голямо значение за тези, които *знаят*, че превъплъщението е базов природен закон и че *смърт не съществува*. Днес силите на смъртта са навсякъде, но това е смъртта на свободата, на свободното слово, на свободното човешко действие, смъртта на истината и на висшите духовни ценности. Именно *това* са най-важните фактори в живота на човечеството. В сравнение с тях смъртта на физическата форма е фактор, който може да бъде пренебрегнат, а е и лесно поправим благодарение на процеса на прераждане и откриване на нови възможности. (13-232)

(4) Изучаващите са склонни да мислят, че всичко приключва със смъртта, докато всъщност от гледна точка на *завършването* ние имаме работа с ценности, които са непреходни; за тях няма и не може да има никакви препятствия и те съхраняват в себе си семената на безсмъртието. Добре ще е, ако размислите над това и осъзнаете, че всичко, което има истинска духовна ценност, е непреходно, безвременно, безсмъртно и вечно. Умира само това, което нищо не струва и което (от гледна точка на човечеството) приема и подчертава важността на формата. Онези ценности обаче, които са основани върху принципа, а не върху детайлите на проявлението, носят в себе си едно неумиращо начало, което води човека [48] „от дверите на раждането през вратите на сетивността към портала на целта“ – както гласи „Древният Коментар“. (17-684)

(5) Смъртта и ограничението са синоними. Когато съзнанието е фокусирано във формата и се отъждествява изцяло с принципа на ограничението, то разглежда свободата от живот във форма като смърт; в хода на еволюцията съзнанието добива все по-голяма осведоменост за това, което *не* е форма, за областта на трансценденталното или за света на абстрактното, т. е. това, което е отделено от формата и фокусирано в себе си. Всъщност, това е и определението за медитация от гледна точка на целта и постижението. Човек може наистина да медитира, когато започне да използва ума, или отражението на волевия аспект, в неговите три аспекта като инициатор на встъпването в света на душите, като фактор в личностния му живот и в крайна сметка като средство за пълното изражение на душевната цел. Това води до пълна победа над смъртта. (16-615/6)

(6) Самата смърт е част от великата илюзия и съществува единствено вследствие на воалите, които ние самите сме навесили около себе си. (5-463)

(7) В нашето време и цикъл депресията и страхът от смъртта са получили образното наименование „Страж на Прага“; те показват силна реакция към психологичните фактори и не могат да бъдат преодолені само с безстрашие. Обезсилването им може да се постигне с всепознание на душата, действаща чрез ума, а не с неговото всемогъщество. В това се крие окултен намек. (17-443)

(8) Подготовката за това царство е задача на ученичеството и представлява трудната дисциплина на петорния път на посвещението. Работата на ученика се състои в установяването на това царство, а безсмъртието е главната характеристика на неговите жители. Те са членове на Безсмъртна Раса и смъртта е последния противник, когото побеждават; те функционират съзнателно в тяло или извън него и не се интересуват в кое от телата се намират; те живеят вечен живот, тъй като в тях се намира това, което не може да умре, защото е присъщо на Божествената природа. (22-276)

Част VIII

... смъртта е само промеждутък в живота на непрекъснатото натрупване на опит... тя бележи преминаване от едно състояние на съзнание в друго. (22-242)

(1) [51] Смъртта по същество е безсъзнателност на това, което може да функционира в една или друга форма, в която духовната същност остава изцяло неосезаема. (17-445)

(2) Смъртта всъщност е въпрос на съзнание. В един момент съзнаваме физическия план, а в следващия сме се оттеглили на друг план и съзнанието ни е активно там. (4-494)

(3) В случаите на посветени пациенти нещата стоят по-различно, защото те често остават напълно съзнателни по време на процеса на смъртта. (17-540)

(4) ... разрушаването на формата за Тях не е смърт, както ние я разбираме, а е само процес на освобождаване. (17-432)

(5) Благодарение на изравняването, душата започва правилно да използва времето; по-точно мозъкът, който е единственият осъзнаващ времето фактор в човека, губи своята доминираща роля. Умът, като проводник на душата (чието съзнание обхваща едновременно миналото, настоящето и бъдещето) започва да вижда живота и опита в реална светлина. Така смъртта вече се разглежда като епизод, транзитна точка в дългата поредица от преходи. Когато това отношение на душата стане присъщо и на всекидневното ни съзнание, цялата наша техника на живот и съответно на умиране коренно ще се промени. (17-351)

(6) ... ще разглеждаме смъртта просто като още една стъпка към светлината и живота... (22-233)

(7) ... на по-късните етапи на живота е налице кристализация на формата и човек осъзнава нейната неадекватност. След това настъпва щастливото освобождаване, което наричаме смърт, този велик момент, в който „затворения дух“ напуска ограничаващите стени на физическата форма. (19-64)

(8) Тук говоря за смъртта като за Велик Освободител, който разрушава формите, носещи смърт на това, което е въплътено. (16-545)

(9) [52] ... смъртта е великия Освободител. (18-607)

(10) Аз нееднократно съм споменава, че Йерархията работи само с духовната природа, или с душата на човечеството, и че Учителят разглежда формата като сравнително маловажна. Освобождаването от тройствената форма винаги се е разглеждало от духовния човек като най-висше благо, но при условие, че то настъпва по закона, в съответствие с неговата духовна съдба и кармично решение, а не като своеволие или бягство от живота и от неговите следствия във физическия план. (17-661)

(11) Запомнете, че смъртта е управлявана от Принципа на Освобождението, а не от този на Ограничението. Тя е проблем единствено за самосъзнателните животи и неправилно се разбира от човешките същества, които са най-омагьосани и заблудени от всички въплътени животи. (4-534)

(12) Смъртта... е само Носителят на Промените. (22-241/2)

(13) ... смъртта е част от творческия процес на синтезиране. (17-680)

(14) Аз разказвам за Смъртта като човек, който я познава от опита на външния свят и като вътрешно жизнено изражение. Смърт няма. Както знаете, съществува само встъпване в по-пълноценен живот. (4-300)

(15) Законът на Смъртта и Жертвата управлява постепенното разлагане на конкретните форми и тяхното жертване в полза на развиващия се живот... (17-414)

(16) Законът за Жертвата и Смъртта е контролиращ фактор във физическия план. Разрушаването на формата, целящо да продължи развитието на еволюиращия живот, е един от фундаменталните методи на еволюцията. (17-413)

(17) Учителят прониква в значението на всяка ограничаваща форма; след това Той поема контрола и действа според закона в съставения от форми план на битието. Той отглежда формата и когато дойде времето я отхвърля в полза на други и по-висши форми. Така Той винаги прогресира благодарение на жертвата и смъртта на формата. Тя се разглежда като затвор и трябва да се принася в жертва и да умира, така че животът вътре в нея винаги да се устремява по-далече и по-високо. Пътят на възкресението [53] предполага разпятие и смърт, след което води към планината, от която се постига Възнесението. (17-459/60)

(18) Цялото трябва да се разглежда като имащо по-голямо значение, отколкото частта. Това не е мечта, видение, теория, пожелателно мислене, хипотеза или подбуда. То се осъзнава като вродена необходимост, като неизбежност; включва смъртта, разбирана като красота и радост, като дух в действие, като проявление на доброто. (17-437)

(19) ... смъртта е метод за префокусиране на енергията с цел постъпателно движение по жизнения цикъл, което винаги води към стабилно подобрене. (17-297)

(20) ... за свободната душа смъртта, приемането на форма и по-нататъшното потапяне на живота във формата по същество са синоними. (17-439)

(21) Страхът и болката, които темата за смъртта обикновено предизвиква, както и нежеланието тя да се срещне с разбиране, са резултат от неправилен акцент, придаван на физическото тяло, и от лекотата, с която хората обикновено се отъждествяват с него; те са резултат още и на вродения страх от предполагаемата самота и на чувството за загуба на вече опознатото. Все пак самотата след смъртта, когато човек остава без физически проводник, е нищо в сравнение със самотата при раждането. Въплътявайки се, душата се озовава в нова среда и в тяло, което задълго остава свършено неспособно да се грижи за себе си или да установи интелектуален контакт с околните условия. Човек влиза във въплъщение без да знае какво представлява или означава за него тази група от души в тела, с която се оказва свързан; тази самота изчезва постепенно, доколкото той установява свой собствен личностен контакт, открива сродните му по дух хора и накрая събира около себе си тези, които нарича свои приятели. След смъртта положението е съвсем различно, тъй като човек открива от другата страна на завесата всички, които познава и с които е бил свързан във физическия живот; той повече никога не е самотен по начина, по който човешките същества разбират това; той също така осъзнава битието на въплътените и може да ги вижда и дори да въздейства на техните емоции и мисли, защото отсъстващият физически мозък вече не играе ролята на ограничител. Ако хората знаеха повече, те щяха да се страхуват именно [54] от опита на раждането, а не от този на смъртта, защото с раждането душата бива заточена в истински затвор, а физическата смърт е първата крачка по пътя на нейното освобождение. (17-392/3)

Част IX

Смъртта се прокрадва към индивида, когато (в обикновения смисъл на думата) от физическото тяло си отиде волята за живот и нейното място се заеме от волята за оттегляне. (18-164/5)

(1) [57] Когато причината (желанието) е предизвикала своето следствие – личността (формата на човека), тогава колкото дълго съществува волята за живот, толкова дълго живее и самата форма. Тя се поддържа в проявление благодарение на менталната жизненост. Това от време на време се демонстрира и в медицинската практика, която доказва, че докато съществува решимостта за живеене, дотогава ще бъде и вероятната продължителност на живота във физическия план; щом обаче тя изчезне, т. е. щом обитателят на тялото изгуби интерес към личностна изява, настъпва смъртта и започва разложението на този умствен образ – тялото. (17-452/3)

(2) Силното желание за сетивно съществуване и привързаността към него са свойствени за всяка форма, съществуват винаги и са присъщи и на най-мъдрите.

Когато животът (Духът) се отдели, формата умира окултно. Когато мисълта на егото, или на висшия „А3", се съсредоточи в своя собствен план, никаква енергия не се спуска в материята на трите свята, затова никакво строителство на форми и привързаност към тях не са възможни. Това се съгласува с окултната истина, че „енергията следва мисълта", както и с учението, че тялото на Христовото начало (Будхичният проводник) започва да функционира едва след като отзвучат низшите импулси... Привързаността към формата, или привличането от формата, е велик инволюционен импулс за Духа; отхвърлянето на формата и последващото разпадане е също толкова велика еволюционна необходимост. (17-452)

(3) Тук трябва да отбележим една интересна разлика. Смъртта (когато настъпи) е резултат от два фактора:

1. От борбата между силите, а не между енергията и силите. Област на конфликт стават етерното и физическото тяло и никакви енергии не постъпват отвън, тъй като човекът е много болен.

2. [58] От загубата на воля за живот. Пациентът се е предал; той не е в състояние да оказва вътрешна съпротива и да привлича външни енергии, за да овладее боричкащите се сили, и е достигнал дотам, че вече дори не желае да прави това. (17-596)

(4) Очевидно е, че Принципът на Конфликта е тясно свързан със смъртта. Под смърт имам предвид изтегляне от условията на формата – физически, емоционални и ментални; прекъсване на контакта (временно или постоянно) с физическата форма, астралните заблуди и умствените илюзии; а също така и отхвърляне на Мая – названието на това всеключващо въздействие, което обгръща човека, потопен в една или друга форма на материализъм и следователно завладян (от гледна точка на душата) от живота в трите свята. Именно Принципа на Конфликта, присъстващ латентно във всеки атом на субстанцията е този, който предизвиква най-напред конфликт, след това себеотрицание и накрая – освобождение; именно той предизвиква един или друг вид война, след това отхвърляне и накрая – освобождаване. Както виждате този принцип е тясно свързан със закона за Кармата; именно този принцип има предвид госпожа Безант, когато в една от своите книги твърди, че субстанцията, от която са

съставени всички форми е вече (от самото начало на творческия процес) оцветена с карма. Често повтаряната мисъл, че смъртта е великия Освободител има дълбоко окултно значение; това означава, че Принципа на Конфликта е осигурил условия, в които аспектът на духа е освободен (временно или завинаги) от затварянето в някакъв индивидуален или групов формален живот. (18-607)

(5) Важно е да се знае, че тази неспособност да се изрази „истината“, или „да бъдеш Истината“, е реалната причина за смъртта на хората, които още не са приели първо посвещение и се намират по-ниско от нивото на ученичеството. Душата се уморява от триенето (съпротивлението) на своя инструмент и решава да приключи експеримента за даденото конкретно въплъщение. Затова смъртта настъпва като резултат от така създаденото триене. (17-568)

(6) В тази връзка може да се каже, че *смъртта е движение към Его-то, колкото и неосведомено да е човешкото същество за въпросната цел*. Този процес при повечето хора протича автоматично; когато душата оттегли своето внимание, неизбежна реакция на физическия план е смъртта – чрез отделяне на двойната нишка на жизнената и разсъдъчната енергия или чрез оттегляне на енергийната нишка на менталността, свързана с потока на живота, който продължава да протича през сърцето, но без [59] интелектуално осъзнаване. Душата вече е заета на друго място; тя се занимава на своя собствен план със своите собствени дела. (4-497/8)

(7) Доколкото никой не може да избегне физическата смърт, целта е човек да я срещне според изискванията на собствената си душа. Когато индивидът достигне по-висока степен на еволюция, той обмислено и точно избира времето за съзнателното си отдръпване от физическото тяло. То остава безмълвно и лишено от душа и светлина, но здраво и невредимо, а след време в резултат на естествените процеси се разлага и съставящите го атоми се връщат във „фонд резервни единици“, докато отново не потрѣбват за нуждите на въплѣтяващите се души. В субективната сфера на живота този процес отново се повтаря, но мнозина вече са се научили да се отделят от астралното си тяло, като избягват това „разтваряне в мъглата“, което символично изразява смъртта на човека в астрален план. Индивидуалността се отдръпва към мисловното си ниво, а изоставената астрална черупка се слива с мъглата и я уплѣтнява. (17-29)

(8) Смъртта на човешкото същество се *определя* предимно от *планираното* намерение за оттегляне на душата, осъществявано по силата на собственото решение. Това е вярно до известна степен за всички умиращи, с изключение на тези, които се намират на толкова ниско интелектуално равнище, че душата действа на практика само като осеняващ фактор. При всички умиращи обаче, независимо от степента им на индивидуално развитие, последните етапи на освобождаване (след съзнателното напускане на душата – съзнателно от гледна точка на душата и все по-осъзнато за умиращия) се обуславят от тази носеща смърт сила на самия планетарен живот. (17-244)

(9) Развитието на добра воля (т. е. на волята за добротворчество) ще бъдат победени болестите на дихателните пътища, белите дробове и гърлото и ще се постигне изцеление на безумствата и обсебванията, стабилизиране на мозъчните клетки и общо равновесие и ритъм. Така дълголетието ще стане правило, а смъртта ще бъде свидетелство, че душата е приключила своята работа и е заслужила пралайя. В бъдеще то ще настъпва за по-дълги и обособени периоди и ще се контролира от човешката воля. С приключване на работата си, човекът ще прекратява своето дишане и ще изпраща атомите на тялото си в пралайя. Това заспиване на физическото (краят на проявлението) е факт, чието значение все още не се разбира. (17-108)

(10) Не забравяйте, че тук ние [60] разглеждаме реакциите и дейността на душата, която преднамерено отзовава своя въплѣтен аспект, когато жизненият цикъл е завършен. В зависимост от поставените цели, срокът на този жизнен цикъл може да бъде дълъг или къс – от няколко години до

цял век. До седмата година главен определящ фактор е жизнеността на физическия елементал. Дотогава душата е фокусирана в етерното тяло, без да използва активно всички центрове; тя осъществява само мек пулсиращ контрол и слаба импулсна активност, достатъчни за поддържане на съзнанието и на различните физически процеси, както и за начална проява на характера и предразположенията. Последните все по-ясно се очертават до 21-та година, след което се стабилизират в това, което наричаме личност. В случаите на ученичество контролът на душата върху етерните центрове е по-силен от самото начало на физическото съществуване. Към 14-та година се определят качествата и природата на въплътената душа и нейната приблизителна възраст или опит; физическият, астралният и менталният елементали са взети под контрол, и душата (вътрешният духовен човек) вече определя жизнените тенденции и ориентации. (17-463/4)

(11) В човешкото семейство смъртта настъпва, когато душата оттегли своите нишки на съзнанието и на живота; този процес се осъществява изцяло в трите свята. Както ви е известно, местообитанието на душата се намира на висшите нива на менталния план. Що се отнася до вече споменатите форми на проява – цикли, цивилизации, култури, раси, природни царства и т. н. – тяхното разрушаване се предизвиква от значително по-висши източници, отколкото са трите свята, в които те се проявяват. Това разрушаване става под ръководството на Шамбала, която извиква волята на Йерархията, на определен ашрам или на някои член от Йерархията, за да предизвика предопределен резултат в трите свята, в съответствие с целта на Бога. Може да се каже (с точност в определени езотерични граници), че разрушаването, което се осъществява съгласно четвъртото слово на Правило XIV, е разрушаване на някакъв аспект на плана, който е функционирал в трите свята, в съответствие с божествената цел и намерение.

Това разрушаване е външно и не толкова окончателно, колкото е смъртта на човека на физически план и по същество този процес не се осъществява толкова бързо, както обикновено се смята. Физическата [61] форма може да умре и да изчезне, но настъпва вътрешен процес на умиране на фините тела и процесът на смъртта не е завършен, докато не се разпаднат астралното и менталното тяло и човек не се окаже свободен в своето причинно или душевно тяло. По същия начин, в много по-голям мащаб, стоят нещата и със смъртта или разрушаването на стadiите на божествения План, разработен от Йерархията съгласно божествената Цел. Налице е застъпване на процеса на изграждане с процеса на разрушаване. Умиращите цивилизации присъстват с последните си форми и в същото време възникват нови цивилизации; застъпвайки се един с друг, циклите идват и си отиват; същото се отнася за появата и изчезването на лъчите и расите. Смъртта, в крайна сметка и от гледна точка на средното човешко същество, е просто изчезване от физически план – от плана на проявеното. (18-308/9)

Част X

Когато човечеството започне да осъзнава своята душа..., смъртта ще се разглежда като „управляем“ процес, протичащ в пълно съзнание и с разбиране на цикличната цел. (17-435/6)

(1) [63] Разглеждайки темата за смъртта в „Трактат за бялата магия“, аз обърнах внимание предимно на физическите процеси на умиране от гледна точка на страничния свидетел или наблюдател и се опитах да покажа какъв трябва да бъде неговият подход. Тук искам да представя една по-различна картина, главно от гледна точка на отиващата си душа. Ако допускам повторения на вече известни факти, то е защото има някои основни постулати, които смятам за необходимо да припомня. Отново ще ги изброя накратко – приемерте ги за основополагащи и фактически:

1. Времето за напускане на въплътената душа е приближило. Душата в миналото е:

а) усвоила физическо тяло с определена конструкция съобразно изискванията и възрастта на душата;

б) енергизирала е това физическо тяло (чрез етерното тяло), като го е подтикнала към жизнена активност, предвидена за определен и необходим за душата срок на физическо съществуване.

2. Два основни енергийни потока постъпват във физическото тяло, като определят неговата активност, качество и тип на изява, плюс въздействието, което то оказва върху своето обкръжение:

а) *Поток на динамичния живот.* Той се събира в сърцето. Този поток на динамична енергия навлиза в тялото през главата и се спуска към сърцето, където се концентрира в течение на жизнения цикъл. По-малкият поток вселенска енергия, или прана, различаващ се от индивидуалната жизнена сила, влиза в тялото през далака. После се издига към сърцето, като се слива с по-големия и по-важен поток на живота. Потокът на живота енергизира физическото тяло и го поддържа в интегрирано състояние, а потокът от пранична енергия витализира индивидуалните атоми и клетки, от които се състои тялото.

б) *Поток на индивидуалното съзнание.* Той се събира в главата и е аспект на душата, като представя типа съзнание, който на свой ред служи като показател за достигнатата точка [64] на еволюция. Този енергиен поток също функционира в синхрон с потока на личностната сила, която се характеризира от желанието (емоционалната, или астрална чувствителност) и навлиза във физическото тяло през центъра на слънчевия сплит. Той свързва човека с целия астрален план и по този начин – със света на илюзиите. При неразвитите и средноразвитите хора истински действащият фокус на съзнание е слънчевият сплит; енергията се регистрира от фокусната точка на съзнание в главата без всякакво осмисляне. Именно по тази причина (по време на смъртта) душата напуска тялото през слънчевия сплит, а не през главата. При развития човек, индивид от ментален тип, кандидат, ученик или посветен, нишката на съзнание напуска тялото през главата.

3. Груповата душа на всички форми от животинското царство – съгласно Закона за Притеглянето – извежда жизнения принцип от която и да е конкретна физическа форма през слънчевия сплит, който играе ролята на мозък за средното животно. Високоразвитите и опитомените животни

започват в по-голяма или по-малка степен да използват мозъка си, но жизненият принцип и чувстващият аспект, или животинското съзнание, все пак се оттеглят през слънчевия сплит. Така на всички етапи от еволюционния процес имаме някои интересни триъгълници на енергия:

а) При животните, при малко превъзхождащите ги човешки същества, при слабоумните и при хората, които са се родили без фиксирана точка на индивидуално съзнание, важи следната троичност: *групова душа – слънчев сплит – далак, или праничен център*.

б) При нискоразвитите, но все пак индивидуализирани човешки същества и при лицата от среден емоционален тип трябва да се отбележи друга троичност: *душа – теменен център – слънчев сплит*.

в) При високоразвитите хора и при тези, които вървят по Пътя на Ученичеството, по време на смъртта действа следният триъгълник: *душа – [65] теменен център – център аджна*.

Във връзка с тези троичности съществува двойна взаимозависимост на жизнения принцип:

а) със сърцето, където е фокусиран животът на душата във форма;

б) с далака, през който непрекъснато и ритмично преминава универсалната жизнена същност, или праната.

Несъмнено, цялата тази тема е от най-неразбираемите за тези, които се намират на чисто човешко равнище; за тях тя все още е недоказуема. Възприемането обаче, дори като хипотеза, на трите приведени по-горе положения ще съдейства за просветлението на вашите умове по отношение на разглежданата тема за възвръщането.

4. Следващото положение не се нуждае от доказателство, доколкото е общоприето. Това е фактът, че желанието управлява процеса на смъртта, също както и процесите на цялостния жизнен опит. Ние постоянно повтаряме, че смъртта е неизбежна в случай, че липсва воля за живот. Тази воля за живот (или устойчивостта на физическото тяло, което функционира като съставна същност, насочвана от намерението на душата), е аспект на желанието, или по-точно – реакция на духовната воля във физическия план. Затова има взаимовръзка между:

а) душата на нейния собствен план;

б) астралното тяло;

в) и центъра на слънчевия сплит.

Тази връзка досега не е била осъзнавана като фактор в Изкуството на Умирането и е крайно време тя да стане обект на внимателен размисъл. (17-428/31)

(2) *Процесът на СМЪРТТА* окултно представлява следното:

Първи етап – оттегляне на жизнената сила на етерния проводник от плътното физическо тяло с произтичащите от това „потопяне в разложение“ и „разпадане на елементи“. Обективният човек постепенно изчезва и повече не се забелязва с физическо око, макар че се намира все още в своето етерно тяло. С развитие на етерното зрение, представата за смъртта ще претърпи коренна промяна. Тогава по-голямата част от човечеството ще види как човекът функционира в своето етерно физическо тяло; така отпадането на плътното тяло ще се разглежда просто като освобождение.

Втори етап – оттегляне на жизнената сила от етерното тяло, което води до неговото девитализиране.... [66]

Трети етап – оттегляне на жизнената енергия от астралната или емоционалната форма, така че последната аналогично се разпада и животът се фокусира на друго място (след като е натрупал жизненост чрез съществуването си на физически план и допълнителна окраска благодарение на емоционалния си опит).

Последен етап – за човешкото същество това е оттеглянето от менталния проводник. След това четиристепенно оттегляне жизнените сили се центрират изцяло в душата.... (17-414/5)

(3) Най-доброто, което мога да направя, за да изясня по-пълно тази тема, е да опиша последователността на протичащите на смъртния одър събития, като напомня, че точките на крайното отделяне са три: главата за учениците, посветените и напредналите хора от ментален тип; сърцето за стремящите се, за хората с добра воля и за всички, които в някаква степен са достигнали личностна цялост и се стараят да изпълнят закона на любовта, доколкото я имат; и слънчевият сплит за неразвитите и емоционално поляризирани индивиди. Всичко, което мога да направя, е да изброя етапите на процеса, като ви предоставя избора да ги приемете като интересни и възможни хипотези, които търсят потвърждение; да им повярвате безусловно, доколкото се доверявате на моите знания; или да ги отхвърлите като фантастични, недостовърни и непроверими. Препоръчвам ви първия подход, защото той ще ви позволи да съхраните менталната си цялост и да демонстрирате открит ум, като в същото време ще ви опази от лековерно предоверяване и тесногърдие. Тези етапи са следните:

1. *Душата издава (от своя план, или сфера) „зов за отделяне“*, който незабавно пробужда вътрешния процес и реакция на човека във физическия план:

а) *Настъпват някои физиологични болестни изменения* в областта на сърцето, като засягат и трите големи системи, които определят физическия човек – кръвообращението, нервната система в нейните различни проявления и ендокринната система. На тези изменения сега аз няма да се спирам. Патологията на смъртта е добре известна и екзотерично е добре изучена; предстои много да се открие и по-късно това ще бъде постигнато. В случая аз разглеждам преди всичко субективните реакции, които в крайна сметка предизвикват патологичната предразположеност към смъртта.

б) *По надисите преминава вибрация*. Както е известно, надисите са етерно копие на цялата нервна система. [67] Те лежат в основата на всеки физически нерв и са посредниците, които насочват идващите от душата импулси, като реагират на вибрационната активност, излъчвана от етерната съставляваща на мозъка. Те откликват на насочващата Дума, реагират на „притеглянето“ на душата и сами се организират за отделяне.

в) *Кръвообращението* се засяга по особен окултен начин. Както ни е казано – „кръвта е живот“; тя се променя под въздействие на двата предишни етапа, но главното изменение идва вследствие активността на ендокринната система (това засега не се признава от съвременната наука). В отговор на зова на смъртта жлезите отделят в кръвообращението субстанция, която на свой ред поражда сърцето. В него се базира нишката на живота и наличието в кръвта на тази субстанция се приема за „носец на смъртта“ и е една от главните причини за настъпването на кома и загубата на съзнание. Това предизвиква ответна активност в мозъка. Въпросната субстанция и нейното действие ще се оспорват от ортодоксалната медицина, но това няма да продължи дълго.

г) *Наблюдава се психичен тремор* (треперене, силно вълнение), в резултат на който се прекъсва връзката между надисите и нервната система; така етерното тяло се отделя от плътната си обвивка, макар все още да пронизва всички нейни части.

2. *Тук често настъпва пауза* за различен период от време. Тя има за цел да направи освобождаващия процес колкото е възможно по-гладък и безболезнен. Освобождаването на надисите започва от очите. Процесът на оттегляне често се проявява като релаксация и липса на страх, която умиращите често показват; те изпадат в състояние на покой, готовност да си отидат и неспособност към умствени усилия, сякаш съхранявайки съзнанието си, събират всички свои ресурси за окончателното отделяне. Когато страхът от смъртта веднъж завинаги се изкорени от ума на расата, приятелите и роднините на отиващия си ще използват този етап, за да „му организират празник“ и заедно с него ще се радват, че той напуска тялото.

Днес това е невъзможно – около смъртното ложе цари скръб и този етап остава незабелязан и не се използва правилно, както това ще стане по-късно.

3. *Впоследствие организираното етерно тяло*, освободено с помощта на надисите от всички нервни връзки, *започва да се* [68] *подготвя* за окончателния преход. То се отдръпва от периферията и се концентрира в близка до съответната „изходна врата“ област, очаквайки „привличането“ на ръководещата душа. Всичко до този момент е протичало по Закона за Притеглянето, т. е. съгласно магнетичната, притегателна воля на душата. Сега обаче започва да действа едно друго „притегляне“, или притегателен импулс. Под въздействието на надисите, плътното физическо тяло (разбирано като съвкупност от органи, клетки и атоми) неотклонно се освобождава от интегриращата сила на виталното тяло – то започва да откликва на привличането на самата материя. Това явление е получило названието „земно“ притегляне и се осъществява от онази тайнствена същност, която наричаме „дух на земята“; тя се намира в инволюционната дъга и е за нашата планета същото, което е физическият елементал за телесния организъм на човека. Тази жизнена сила на физическия план е всъщност животът и светлината на атомната субстанция – материята, от която са изградени всички форми. Именно в този резервоар на инволюционен материален живот се завръща субстанцията на всички форми. Възвръщането на присвоената материя на формата, обитавана от душата през жизнения цикъл, се състои във връщане кесаревото на този „кесар“ от инволюционния свят, докато в същото време душата се завръща към Бога, Който я е изпратил.

Оттук става очевидно, че на този етап протича двуаспектен процес на привличане:

- Виталното тяло се подготвя за преход.
- Физическото тяло откликва на тенденцията към раздяла.

Тук трябва да се уточни, че съществува и трета активност – тази на съзнателния човек, който постепенно и неотклонно оттегля своето съзнание към астралния или менталния проводник като подготовка за пълното отделяне на етерното тяло, когато настъпи времето за това. Човекът става все по-малко привързан към физическия план и все повече се усамотява в себе си. При напредналия индивид този процес се осъществява съзнателно и човекът съхранява своите жизнени интереси и връзки с останалите, дори ако вече е престанал да се стреми към физическото съществуване. В старческа възраст този разрив се забелязва по-отчетливо, отколкото при смърт поради болест, като често може да се види как душата на живия, активен, вътрешен човек престава да се интересува от физическото, т. е. от илюзорната реалност.

4. *Отново следва пауза*. Именно през това време физическият елементал може отново да завладее етерното тяло, но само ако това е пожелано от душата, ако смъртта не е част от [69] вътрешния план или ако физическият елементал е толкова силен, че е в състояние да проточи процеса на умиране. Борбата на елементала за живот понякога продължава дни и седмици. Когато обаче смъртта е неизбежна, тази пауза може да бъде изключително кратка, често само няколко секунди. Физическият елементал губи контрол и етерното тяло очаква окончателното „дръпване“ от страна на душата, която действа в съгласие със Закона за Притеглянето.

5. *Етерното тяло постепенно се отделя от физическото* през избраната точка за изход. Когато оттеглянето му завърши, виталното тяло приема неопределени очертания на формата, която дотогава е оживотворявало; това става под влияние на мисъл-формата, която човекът е формирал приживе за себе си. Подобна мисъл-форма съпътства всяко човешко същество и тя трябва да бъде разрушена още преди да е завършен вторият етап на отделянето. Към това ще се върнем по-късно. Макар и освободено от затвора на физическото, етерното тяло остава частично свързано с него и тази слабееща връзка между двете задържа духовния човек близо до вече опустялото физическо тяло. Ето защо ясновидците

често твърдят, че виждат етерното тяло да се рее над смъртното ложе или ковчега. Интегрираните енергии, които ние наричаме астрално тяло и ментален проводник, все още пронизват етерното тяло, в чиито център се откроява сияещата точка на присъстващата душа.

6. *Етерното тяло постепенно се разсейва* вследствие реорганизацията и оттеглянето на съставлящите го енергии, като накрая остава само праничната субстанция, тъждествена с етерното тяло на самата планета. Отново искам да напомня, че кремацията значително ускорява този процес. В случаите на неразвит човек (при който притеглянето на душата е слабо, а материалният аспект – силен), етерното тяло може дълго да кръжи над разлагащата се външна обвивка. И обратно, ако човекът е напреднал и следователно е ментално независим от физическия план, разтварянето на виталното му тяло може да протече много бързо. Щом това стане, процесът на възвръщане е завършен; човекът се освобождава (поне временно) от всякаква реакция спрямо притегателната сила на физическата материя; той пребивава в своите фини тела, готов за великия акт, наречен „Изкуство на Оттеглянето“.

Дадената ви най-обща [70] представа за двата аспекта на физическата смърт води до една мисъл – тази за целостта на вътрешния човек. Недосегаем и неуязвим, *той остава*. Свободен по отношение на физическия план, сега той откликва само на трите предопределящи фактори, а именно:

- на качеството на астрално-емоционалните си дадености;
- на менталното състояние, в което обикновено се намира;
- и на гласа на душата, често непознат, но някога добре разбран и обичан.

Индивидуалността не се губи; същият човек продължава да съществува на планетата. Изчезнало е само онова, което е било съставна част от осезаемата планетарна видимост. Обичана или ненавиждана, работеща за благото на човечеството или безполезна частичка от расата, индивидуалността остава и запазва връзката си с качествените и менталните процеси на съществуването; като част от царството на душите, притежаваща специфичен лъчев тип, и като висок посветен, овластен със свое собствено право, тя остава завинаги. (17-472/8)

(4) Преди да разгледаме тази тема по-подробно, бих искал да кажа няколко думи за „мрежата (паяжината) в мозъка“, която се запазва невредима при повечето хора, но отсъства при просветления виждащ.

Както знаете, в основата на човешкото тяло лежи една по-обемна жизнена форма, която е точно копие на физическата, но е по-голяма от нея, и която ние наричаме етерно тяло (етерен двойник). Това е енергийна структура, съставена от центрове на сила и надиси, или силови нишки. Те лежат в основата или са копие на нервния апарат, т. е. на всички нерви и нервни ганглии. На две места в човешкото тяло могат да се открият изходни отвори, ако мога да използвам това тромаво понятие. Едното отверстие е в слънчевия сплит, а другото – в мозъка, на върха на главата. Те и двете са предпазвани от гъста мрежа (паяжина) от етерна материя, която се състои от преплетени нишки жизнена енергия.

В процеса на смъртта натискът на жизнената енергия върху паяжината рязко нараства и в крайна сметка предизвиква продупчване, или отвор, от който жизнената сила бързо изтича под въздействие на мощния отделящ импулс, изпращан от душата. При животните, децата и тези мъже и жени, които са поляризирани изцяло във физическото и астралното си тяло, изходна врата става слънчевият сплит; паяжината се разкъсва именно там и открива изхода. При менталните хора и при по-развитите човешки [71] индивидуалности се разкъсва паяжината на върха на главата (в областта на фонтанелата), като отваря изход за мислещото рационално същество.

И така, по време на смъртта са откриват два главни изхода: слънчевият сплит за астрално поляризираните и физически ориентирани индивиди; и теменният център за ментално поляризираните и духовно ориентирани човешки същества. Това е първото и най-важно правило, което трябва да

се помни; лесно е да се убедим в каква голяма степен жизнената насоченост и фокусът на вниманието определят начина за излизане на душата по време на смъртта. Усилията за установяване на контрол над астралния живот и емоционалната природа и за насочване на човека към менталния свят и духовните ценности оказват незабавен ефект върху феноменалните аспекти на смъртта.

Ако изучаващият притежава ясна мисъл, за него ще стане очевидно, че единият изход е предназначен за духовните и високоразвити хора, а другият – за тези човешки същества, които стоят на ниска степен на развитие и практически едва са прекрачили животинския стадий на съзнание. Как тогава протичат нещата при средния човек? В този случай временно се използва трети изход; непосредствено под върха на сърцето има още една етерна паяжина, която закрива друг изходен канал. Така се получава следната картина:

1. Изход от главата, използван от интелектуалните хора, учениците и посветените. [72]
2. Изход от сърцето, използван от добронамерените мъже и жени – добри граждани, умни приятели и действени филантропи.
3. Изход от областта на слънчевия сплит, използван от тези, в които е силна животинската природа.

Това е първият тезис от новата информация, която през следващото столетие постепенно ще се утвърди на Запад като всеобщо знание. Много от това вече е известно на мислителите от Изтока и е първа крачка към рационалното разбиране за процеса на смъртта. (4-500/2)

(5) Опитвам се да покажа истинската природа на явлението, наричано смърт, и обичайността на този толкова познат процес. Смъртта е съзнателно или безсъзнателно отделяне на вътрешната жизнена същност от нейната външна черупка, разкъсване на вътрешните витални връзки и накрая – оттегляне на финото тяло (или тела) в съответствие с достигнатата от човека точка на еволюция. Ужасът, който съпътства смъртта в условията на бойни действия или в резултат на несчастен случай, се обяснява с шока, който тя предизвиква в областта на етерното тяло: налага се бързо преразпределяне на съставлящите го сили и рязка, неочаквана реинтеграция на съставните му части в отговор на определено действие, което човекът волю-неволю е длъжен да извърши в своето кама-манасно тяло. Това действие не е насочено към завръщане на вътрешния човек в етерния проводник, а изисква събиране на разпръснатите аспекти на това тяло (съгласно Закона на Притеглянето) с цел окончателното им и пълно разтваряне. (17-478/9)

(6) И така, процесът на смъртта може да се разглежда като двуаспектна активност, която засяга предимно етерното тяло. Именно в него се отделя и натрупва етерната субстанция, така че повече да не прониква в плътния физически организъм; нейното последващо уплътняване (умишлено използвам тази дума) става в онази област на етерното тяло, която винаги е обграждала, а не е прониквала в плътния проводник. Тя понякога погрешно е наричана аура на здравето, но всъщност по-лесно може да се фотографира по време на умирането, отколкото в което и да е друго състояние, защото именно тогава отиващите си сили се акумулират на разстояние няколко инча около осезаемото веществено тяло. Точно в тази точка от опита на отиващата си душа се произнася „думата на смъртта“. Докато това не бъде направено, напускащите етерни сили могат отново да влязат в тялото и да позволят завръщане [73] към физическото съществуване. Връзката с всички отиващи си сили до този момент се поддържа чрез главата, сърцето или слънчевия сплит, както и чрез двата по-малки гръдни центъра.

В зависимост от точката на еволюция, през цялото това време съзнанието на умиращия е фокусирано или в емоционалното (астралното) тяло, или в менталния проводник. Той не е безсъзнателен, както може да мисли страничният наблюдател, а вътре в себе си напълно осъзнава всичко, което се случва. Ако е силно фокусиран в живота на физически план, ако това е доминиращото му желание, което осъзнава най-силно, умиращият може да засили конфликта; тогава неговият физически елементал отчаяно ще се бори за своя живот, природата на желанието ще се стреми да

отсрочи процеса на смъртта, а душата ще бъде заета с работата по отделянето и възвръщането. Това често води до борба, която е съвсем видима за наблюдателя. С развитието на човешката раса такава тройна борба ще се наблюдава все по-рядко; желанието за съществуване във физически план няма да бъде толкова привлекателно и активността на астралното тяло ще отмре. (17-466/7)

(7) Въздействието на великата разделяща енергия, която ние наричаме Смърт, в определен момент се оказва по-мощно от съединяващите усилия на телесните атоми и клетки. Тя предизвиква тенденция на извеждане и накрая на отделяне енергията на душата, която използва тази възможност за да отхвърли своя проводник на съответния план. Трябва да кажем, че семената (зародишите) на смъртта са стаени в планетата и във всички форми. (17-347)

(8) Именно центровете съединяват тялото и го превръщат в едно свързано, съгласувано, енергизирано и активно цяло. Както знаете, при смърт нишката на съзнанието се оттегля от теменния, а нишката на живота – от сърдечния център. Новото за отбелязване в случая е, че такова двойно оттегляне повлиява всички центрове на тялото. Закрепената в теменния център нишка на съзнание придава специфика на венчелистчетата на тъй наречения в източната литература „хилядолистен лотос“, а те са свързани и специфично въздействат (както излъчващо, така и магнетично) върху венчелистчетата на всички останали главни центрове на етерното тяло. Теменният център поддържа тяхната характерна активност и когато това качество на съзнателен отклик се оттегли от него, последствието от това веднага се усеща във всички венчелистчета от всички центрове; придаващата специфична окраска [74] енергия се оттегля, като напуска тялото през теменния център. Същата обща техника се отнася и за закрепената в сърцето нишка на живота, след като тя премине (заедно с нишката на съзнанието) във и през теменния център. Докато нишката на живота е закотвена в сърцето, тя енергизира и поддържа жизнеността на всички центрове в тялото, като разпраща своите жизнени нишки към точките, които се намират в самия център на лотосите, или в сърцевината на центровете. Това понякога се нарича „скъпоценност в лотоса“, макар че този израз по-често се използва по отношение на монадната точка в сърцето на егоичния лотос, намиращ се в неговата собствена сфера. При настъпване на смъртта душата прибира нишката на живота като я оттегля от сърцето към главата, а оттам обратно към своето душевно тяло; така тя увлича и изтегля живота от всеки център на тялото, в резултат от което физическото тяло умира и се разлага, като повече не представлява свързано, съгласувано, съзнателно и живо цяло. (17-622/3)

(9) Етерните сили отначало се оттеглят в околния етерен обем, докато не настъпи онова крайно разсейване, което позволява на човека да се прояви като чиста душа в рамките на своя астрален проводник. Това до известна степен е нов аспект в процеса на смъртта. Оттеглянето на етерното тяло от пределите на плътното физическо тяло често е било постулирано и показано. Но дори и след това смъртта все още не е окончателна; тя още чака вторична активност от волята на душата. Тази вторична активност се изразява в разтварянето на всички етерни сили в еманирания източник, т. е. в общия резервоар на силите. Не забравяйте, че етерното тяло няма собствен (отделен) живот. То е само съвкупност от всички сили и енергии, които оживотворяват физическото тяло и стимулират неговата активност по време на външния жизнен цикъл. Помете също така, че петте центъра по дължината на гръбнака са разположени не във физическото тяло, а се намират вън от него в определени точки на околната етерна субстанция; те се намират (дори в случаите на неразвит, а още повече при среден човек) на разстояние най-малко два инча от физическия гръбнак. Трите центъра в главата също са разположени извън плътното физическо тяло. Помнейки това, вие по-лесно ще разберете твърдението, че макар физическото тяло само по себе си наистина да е опустяло, когато официалните медицински лица констатираят смъртта, човекът все още може да не е истински мъртъв. Това се отнася както за много от по-малките центрове, така и за големите, с които вече сме добре запознати.

[75] Последни от малките центрове, които „изчезват в нищото“ (т. е. разтварят се обратно във всеобщата етерна субстанция), са двата тясно взаимосвързани центъра в областта на белите дробове. Над тези два центъра работи душата, ако по някаква причина отново бъде призована да се завърне в плътното физическо тяло. Жизненото дихание се връща в опустялата физическа форма едва след като те възобновяват насочената си навътре активност. Неосъзнато разбиране за това се крие в спешната процедура за възстановяване на дишането, която обикновено се прилага в случаите на удавяне или задушаване. Когато обаче пациентът страда от сериозна болест, която трайно е отслабила физическото му тяло, такива възстановителни процедури са неуместни и противопоказни. При внезапна смърт вследствие на нещастен случай, самоубийство, убийство, неочакван сърдечен пристъп или при война възниква такъв шок, че плавният процес на отделяне на душата става почти изключен и двата процеса – изоставянето на физическото тяло и пълното разтваряне на етерното тяло, протичат на практика едновременно. При обичайните случаи на смърт вследствие на болест отделянето протича бавно и (ако болестта не е предизвикала непоправими увреждания на физическия организъм) се запазва възможността за завръщане за по-малък или по-дълъг срок. Това често се случва, особено при силна воля за живот или ако жизнената задача остава недовършена. (17-460/2)

(10) Измененията, които протичат в центровете по време на смъртта на физическото тяло, все още не са наблюдавани и регистрирани; те обаче са несъмнени за погледа на посветения и му носят много интересна и важна информация. Именно оценката за състоянието на центровете позволява на посветения да узнае (в процеса на лечение) дали е разрешено излекуването на физическото тяло. Той може да види дали е активен волевият принцип на отделянето, за който ви споменах. Същият процес се наблюдава и при разрушаването на формата на различните организации и дори цивилизации, за да може животът да се отдели и в бъдеще отново да построи за себе си по-адекватна форма. Това се случва и при великите процеси на посвещение, които са не само процеси на разширяване на съзнанието, но се коренят в смъртта, или в процеса на отделяне, който води към възкресение и възнасяне.

Това, което предизвиква изменение, е *изтичането* (ако можем да използваме един толкова неадекватен израз) на насочената и фокусирана енергия на волята. По своето качество тя е толкова магнетична, че притегля към себе си живота на центровете; [76] това довежда до разпад на формата, но и до освобождаване на живота. Смъртта се прокрадва към индивида, когато (в обикновения смисъл на думата) от физическото тяло си отиде волята за живот и нейното място се заеме от волята за оттегляне. Именно това ние наричаме смърт. В случаите на смърт по време на война например, става дума не за индивидуална воля за отделяне, а за принудително участие в огромно групово оттегляне. От своето собствено място душата на индивидуалния човек признава края на цикъла на въплъщение и отзовава своя живот. Тя постига това като позволява на волевата енергия да изтече и да отслабне до степен, достатъчна за предизвикване на промяна.

2. Законът изисква настъпващите сили да бъдат правилно насочени.

Настъпващите сили, които работят съгласно този закон, са насочени преди всичко към центъра в главата, оттам към центъра аджна и след това към онзи център, който е бил управляващ и най-активен по време на въплъщението на жизнения принцип. Това варира в зависимост от достигнатата точка върху еволюционната стълбица, както и от лъча на личността, а по-късно и от лъча на душата, който се проявява като главен обуславящ фактор и причина за промените. При работата на посветения, който владее съзнателно този закон, принципът на отделянето (навлизайки в тялото) се фокусира в главата и притежава такова магнетично могъщество, че енергията на останалите центрове бързо се събира и оттегля. Кое е вярно за индивидуалния процес на отделяне на жизнения принцип, съгласно Закона за Допълващите Седем, е също така вярно и за процеса във всички форми и във всички групи от форми. Христос е споменал за тази дейност по отделянето, приложена към третия велик

планетен център – човечеството. Обръщайки се към човешкия род (а Той е говорил като Представител на Йерархията, на втория планетен център, в който езотерично се „оттеглят“ всички човешки същества, достигнали посвещение), Христос посочва: „И когато се възнесе, всички ви ще привлече към Себе си“. Друго слово, различно от Неговото, ще бъде дадено в края на епохата, когато Повелителят на света заговори от Шамбала (първия планетарен център); тогава жизненият принцип ще се отдели от Йерархията и целият живот и съзнание ще се фокусират във висшия планетен център – във великия Съвет на Шамбала. (18-164/5)

(11) Връщайки се към нишката на нашето изложение, ще разгледаме активността на вътрешния духовен човек, който е захвърлил своето физическо и етерно тяло и сега се намира в обвивката на финото си тяло, съставено от астрална (чувстваща) [77] и ментална субстанции. Вследствие на силната чувствено-емоционална поляризация, характерна за средния човек, се е утвърдило убеждението, че след истинската смърт човекът се оттегля отначало в астралното тяло, а по-късно – в менталния си проводник. Това не отговаря на истината. Основание за подобни идеи е дал фактът, че финото тяло на средния човек е съставено главно от астрална материя. Все още малко хора са толкова развити, че проводникът, в който остават след смъртта си, да е съставен предимно от ментална субстанция. Само учениците и посветените, които живеят преобладаващо в своите умове, се откриват след смъртта си в менталните сфери. Повечето хора обаче се оказват в астралните нива, облечени с астрална материя и принудени да прекарат там определен период преди да могат да се отделят от илюзорната сфера на астралния план.

Както вече съм посочвал, астралният план няма реално битие; той е само илюзорно творение на човешкото семейство. Днес (в резултат от поражението на силите на злото и унищожителния отпор спрямо черната Ложа) астралният план бавно се превръща в умиращо творение и в последния период от човешката история (при седмата коренна раса) окончателно ще престане да съществува. Сега положението е друго. Чувстващата субстанция, която образува астралния план, все още приема илюзорни форми и издига бариера по пътя на търсещата своето освобождение душа. Тя „задържа в плен“ много от отишлите си, ако основните им реакции приживе са били подчинени на желанието, егоистичното мислене и емоционалната чувствителност. Такъв засега е случаят с преобладаващото мнозинство от хората. Астралният план се е сформирал през атлантическия период; тогава на практика ментално състояние на съзнанието не е съществувало, а „синовете на ума“ се са намирали на онова място, което днес се разглежда като най-високо астрално равнище. Постоянният ментален атом също на практика е бил неподвижен (инертен) във всяка от човешките форми и следователно не е съществувало „привличане“ от страна на менталния план, както е днес. Много от хората продължават да бъдат атланти по своето съзнание и когато излязат от физическото състояние на съзнанието и отхвърлят двойствените си физически тела, те се сблъскват само с проблема за отделянето от астралното тяло, без да им се налага да полагат усилия за освобождаване от някакъв ментален затвор на душата. Това са неразвити и средни хора, които след отделянето на камичното им тяло (или тялото на желанието) няма какво повече да отхвърлят; те не са формирали ментален проводник, който да ги въвлече в ментална интеграция, доколкото нямат ментално фокусирана потенция; душата на висшите ментални равнища все още се намира в „дълбока медитация“ и е твърде изолирана от своята сянка в трите свята. (17-486/7)

Част XI

*... "Работа по Възвръщането" ... „Изкуството на оттеглянето“ ... „Процесите на интеграция“ ...
Тези три процеса изразяват същността на Смъртта. (17-394/5)*

(1) [79] Опитът на смъртта (както тя е разбрана от средния човек), обхваща трите свята на човешката еволюция – физическия свят, този на емоциите и менталния план. От гледна точка на смъртта обаче това е двойствен свят, което дава основание да се използва понятието „втора смърт“. По-горе го употребих за обозначаване на смъртта или разрушението на каузалното тяло, в което до този момент е функционирала духовната душа. То обаче може да се приложи и в по-буквален смисъл по отношение на втората фаза от процеса на смъртта в трите свята. В този случай то се отнася само до формата и е свързано с онези проводници на изява, които се намират по-ниско от *безформените* нива на космичния физически план. Както ви е добре известно (доколкото това е азбуката на окултната теория) става дума за равнищата, на които функционира конкретният низш ум; емоционалната природа реагира на т. нар. астрален план, както и на двойния физически план. Физическото тяло се състои от плътно физическо тяло и етерен проводник. Затова, когато разглеждаме смъртта на човешкото същество, трябва да употребяваме думата смърт и в двата аспекта, в които тя действа:

1. *Първи аспект:* смърт на физическо-етерното тяло. Тази фаза преминава през два етапа:

а) Атомите на физическото тяло се връщат към източника, от който са произлезли. Този източник е сумата от планетната материя, която образува плътното физическо тяло на планетарния Живот.

б) Етерният проводник, който е съвкупност от сили, връща тези сили в общия енергиен резервоар. *Тази двойна фаза е наречена Процес на Възвръщане.*

2. *Втори аспект:* Изоставянето (както понякога го наричат) на ментално-емоционалните проводници. Те на практика образуват едно тяло, което ранните теософи съвсем правилно са нарекли „кама-манасно тяло“, или проводник на желанието-ум. Аз някъде споменах, че строго погледнато няма такова нещо като астрален план, или астрално тяло. Както [80] физическото тяло е съставено от вещество, което не се приема за изначално, така и астралното тяло (по отношение природата на ума) се отнася към същата категория. За обикновения човек, който е доминиран от опустошително тежки желания и емоции, това е трудно разбираемо. Фактически обаче, от гледна точка на менталния план, астралното тяло представлява „плод на въображението“, доколкото *то не е начало*. Масовото използване на въображението в служба на желанието е образувало илюзорния свят на илюзиите, наричан още *астрален план*. По време на физическото въплъщение и особено когато човекът не е поел по Пътя на Ученичеството, астралният план е много реален, със своя собствена виталност и битие. След първата смърт (тази на физическото тяло), той остава все така реален, но могъществото му започва бавно да залязва; менталният човек постепенно осъзнава своето истинско състояние на съзнанието (развито или неразвито); така втората смърт става възможна и се осъществява. *Тази фаза е наречена Процес на Оттегляне.*

Преминавайки през тези два етапа от Изкуството на Умирането, развъплътената душа се освобождава от контрола на низшата материя; фазите на възвръщането и оттеглянето временно я пречистват от всички субстанциални замърсявания. Това се постига не чрез дейността на душата във форма, т. е. на душата в човешко проявление, а като резултат от дейността на душата върху нейния собствен план, отделила онази част от себе си, която ние наричаме човешка душа. Това по принцип е заслуга на осенящата, а не на личностната душа. На този етап от своето развитие проявената в човека душа чувства само привличането (притегателната сила) на духовната душа, която *съзнателно* извлича душата в човешко проявление от оковаващите я низши обвивки. След време, в зависимост от успеха на еволюционните процеси и от растящия контрол на душата над личността, именно тази душа *вътре* в оковаващите я обвивки ще предизвиква – съзнателно и преднамерено – фазите на умиране. През ранните етапи този процес на освобождаване ще протича под осенящото влияние на духовната душа. По-късно, когато човекът се научи да живее във физическия план като душа, той сам и с пълна непрекъснатост на съзнанието ще осъществява процесите на оттеглянето и (ръководен от целта) „ще се въздигне там, откъдето се е спуснал“. Това е отражение в трите свята на божественото възхождение, извършено от Сина Божи. (17-408/10)

(2) Сигурно ви прави впечатление, че използваните от мен изразни средства носят специфичен смислов пълнеж: [81]

1. „*Работа по Възвръщането*“ означава завръщане на формата в основния резервоар на веществото; плюс връщане на душата, на божествената духовна енергия, към нейния източник (според степента на еволюция – към душевното или към монадното ниво). Това възвръщане е функция главно на човешката душа във физическото тяло и включва сърдечния и теменния център.

2. „*Изкуството на оттеглянето*“ включва два вида дейност на вътрешния духовен човек: изнемване на контрола от троичния низш човек и префокусиране към конкретни ментални нива като точка на лъчезарна светлина. Това се отнася главно за човешката душа.

3. „*Процесите на интеграция*“ отразяват стремежа на вече освободения духовен човек за сливане с душата (сврхдушата) на висшите равнища на менталния план. Така частта се завръща към цялото и човек разбира истинския смисъл на казаното от Кришна: „Прониквайки в цялата тази вселена с частица от себе си, аз оставам“. Да, като съзнателна, натрупваща опит частица, която е проникнала в малката вселена на формите в трите свята, Той остава. Така Той съзнава себе си като част от цялото.

Тези три процеса изразяват същността на Смъртта. (17-394/5)

(3) Целият този раздел, озаглавен „Основни изисквания“, всъщност разглежда процесите на умиране и на условията в материалния свят, или в трите свята на въплътеното служене. На първо място се описва *завръщането* на тялото към общия резервоар на веществото или пък към служене във външния свят на всекидневния физически живот; както и *връщането* на душата към нейния първоизточник (към душата на нейния собствен план) или обратно – към пълна отговорност в тялото. Отделянето на жизненото начало и на съзнанието се разглежда на второ място; тази тема не е свързана с формирането на характера, както може да се предположи. В уводните думи към този раздел аз засегнах въпроса за характера и за личните качества, доколкото всяко вярно разбиране за основните принципи на живота и смъртта се облекчава от правилното действие, основано на правилно мислене, което в крайна сметка формира правилен характер. Тук обаче няма да се разпростирам по повод на тези елементарни предпоставки. Интересуващите ни сега процеси на интеграция се отнасят за сливането на душата с троичното тяло – при кармично разрешение, или с царството на душите, ако т. нар. „смърт“ кармично предстои на човека. (17-391)

(4) [82] И така, нека се върнем към вече споменатите три основни процеса, които обхващат три последователни периода от движението на душата и в крайна сметка водят до следващи процеси, подчинени на Закона за Прераждането:

1. *Процесът на Възвръщане* управлява периода на оттегляне на душата от физическия план и от двата свои феноменални аспекта: плътното физическо тяло и етерния проводник. Той се отнася до Изкуството на Умирането.

2. *Процесът на Отдръпването* регулира следсмъртния период от живота на човешката душа в двата оставащи свята от човешката еволюция. Той е свързан с унищожаването на астрално-менталното тяло на душата, така че тя да е „готова свободно да заеме истинското си място“.

3. *Процесът на Интеграция* е свързан с периода, когато освободената душа отново се самоосъзнава като Ангел на Присъствието и се влива в света на душите, където потъва в състояние на размисъл. По-късно, под действието на Закона за Кармичния Дълг или Необходимост, душата започва да се подготвя за следващото си спускане във форма. (17-407/8)

(5) Доколкото управлява всичко проявено, Законът за Притеглянето контролира и процеса на умирането. Именно принципът на сцеплението, който при уравновесена интеграция на тялото го съхранява цяло и невредимо, стабилизира ритмите на организма и цикличните му жизнени процеси, като съединява различните телесни части една с друга. Това е главният координиращ принцип във всички форми, доколкото представлява първично изражение (в душата) на първия аспект на божествеността – аспекта на волята. Това твърдение може да ви учуди, защото вие сте свикнали да разглеждате Закона за Притеглянето като израз на втория аспект, т. е. на любовта-мъдрост. Разглежданият принцип на привличането съществува във всички форми – от микроскопичната форма на атома до тази на планетата Земя, чрез която нашият планетарен Логос намира изражение. Както обаче този принцип на свързване е причина за интеграцията, така той играе и ролята на средство, чрез което се осъществява „възвръщането“ и човешката душа периодично се реабсорбира в осенящата душа. На този аспект от Закона за Привличането досега се е отделяло недостатъчно внимание. Това се обяснява с обстоятелството, че той засяга висшето проявление на Закона и е свързан с волята на Божеството, както и с волята на Монадата. Пречистването ще дойде едва след като в бъдещия цикъл започне да се усеща непосредственото въздействие на Шамбала и хората се научат да правят разлика (както са длъжни) между своеволието и духовната воля, между решимостта, намерението, плана, целта и [83] фиксираната поляризация. Законът за Притеглянето има (както и всичко в проявление) три фази или страни, свързани с трите божествени аспекта:

1. Съединява живота с формата, духа с материята – трети аспект;
2. Управлява интегриращите процеси, които поддържат целостта на формата – втори аспект;
3. Предизвиква дисбаланса, водещ до разрушаване на формата, което (по отношение на човешкото същество) преминава през три фази:
 - а) *Възвръщане*, завършващо с разтваряне на тялото и неговите елементи – атоми и клетки, в техния изначален източник;
 - б) *Оттегляне*, което включва същия процес по отношение на силите, формиращи астралното тяло и менталния проводник;
 - в) *Поглъщане*, благодарение на което човешката душа се интегрира в нейния изначален източник, осенящата световна душа. Това е изражение на първи аспект.

Всички тези фази, ако бъдат вярно разбрани, илюстрират или демонстрират уникалното могъщество на Закона за Притеглянето и неговата връзка със Закона на Синтеза, който управлява първия божествен аспект. Интеграцията в крайна сметка води до синтез. Многобройните циклични интеграции, осъществени в големия жизнен цикъл на вълпътената душа, водят до крайния синтез на духа и душата, което е и целта на еволюционния процес за човечеството. След третото посвещение това се изразява в пълното освобождение на човека от „привличането“ на

субстанцията в трите свята и в способността му да владее с пълно разбиране Закона за Притеглянето (с различните му фази в творческия процес); впоследствие ще бъдат овладени и други негови аспекти. (17-433/5)

(6) Законът за Разпадането е аспект от Закона на Смъртта. Той управлява разрушаването на формите, за да може вътрешният живот да възсия изцяло... Този закон унищожават формите, а Законът за Притеглянето привлича материала на тези форми към изначалните му източници. (17-413)

(7) Както е добре известно, кръвта е живот. Именно нейната жизнена активност сплотява в единна форма всички живи атоми и клетки на тялото. Когато (при настъпването на смъртта) душата изтегли нишката на живота, [84] клетките се разединяват, тялото повече не е вътрешно споено и следва разпадане, при което атомните животи започнат да се връщат в резервоара на сили, скрит в дълбините на живата материя, от която те фактически са произлезли. (17-332)

(8) Човешкият страх от смъртта е предизвикан главно от това, че ориентацията на царството на душите, петото царство на природата, е била насочена (до сравнително скоро в световния цикъл) към изява на формите, към необходимост от натрупване на опит чрез материята с цел впоследствие тя да бъде свободно контролирана. Процентът на душите на тези, които са се отказали от проявление, е толкова малък в сравнение с общия брой на душите, жадуващи за опит в трите свята, че като цяло до ерата, която ние наричаме Християнска, е валидна констатацията, че смъртта е тържествувала. Днес обаче ние се намираме на прага на коренна промяна благодарение на факта, че човечеството – в много по-голям мащаб от когато и да било преди – достига необходимата преориентация; висшите ценности и животът на душата, към които хората се обръщат благодарение на настойчивостта на ума в неговия висш и нисш аспект, започват да поемат контрола. Това неизбежно ще доведе до ново отношение към смъртта, която ще се разглежда като естествен и желан цикличен процес. Хората накрая ще разберат значението на Христовите думи: „Отдавайте кесаревото кесарю, а Божието – Богу“. Казвайки това, Той е имал предвид великия акт на възвръщането, който ние наричаме смърт. Помислете над описаната случка и осъзнайте символизма на душата, която се съдържа вътре в световната душа, подобно на риба във вода, погълнала метална монета (символ на материалната субстанция).

В едно от древните писания има такива символични слова:

"Казал Бащата на сина: отиди и вземи за себе си това, което не си ти, това, което не е твое собствено, но е Мое. Приеми го за твое собствено и търси причината за неговата поява. Нека то ти изглежда като тебе самия. И така открий света на илюзиите и на дълбокия фалш. След това разбери, че си взел това, което не е цел на духовния стремеж.

И когато настъпва такъв момент във всеки цикъл на измама и кражба, ти ще [85] чуваш глас. Вслушай се в него. Това е гласът на този вътре в теб, който чува Моя глас, глас нечуван от тези, които обичат да крадат. Отново и отново се разнася заповедта: „Върни *откраднатите блага*. Разбери, те не са за теб“. След по-голяма пауза гласът се повтаря: „Върни *взетите на заем блага*; плати своя дълг“.

И когато уроците бъдат усвоени, гласът ще напомни още веднъж: „Върни с радост това, което е било Мое, после твое, а сега е наше. Ти повече не се нуждаеш от форма. Освободи се“. (17-425/6)

(9) Идеалите, които Христос провъзгласи, все още си остават най-висшите от последователно даваните откровения, и Самият Той ни е подготвил за появата на тези истини, които ще отбележат края на времената и победата над последния враг – Смъртта. (22-243)

(10) *Смъртта* – за какво става сума? Не за смъртта на тялото или формата, тъй като тя е сравнително несъществена, а за „способността за отказ“, която с течение на времето става отличителна черта на далия обет ученик. Настъпва нова епоха; постепенно възникват нови идеали, нова

цивилизация, нови начини на живот, нови начини на образование, на религиозно изражение и на управление и нищо не е в състояние да ги спре. Те обаче могат да бъдат отложени от реакционерите, крайните консерватори и онези, които се придържат с непреклонна решимост към своите любими теории, мечти, представи, интерпретации и своите особени и често ограничено разбирани идеали. Именно *те* могат да забавят часа на освобождението. Духовната пластичност, готовността за освобождаване от всички предразсъдъчни идеи и идеали, а също и от любимите склонности, култивираните навици на мислене и всякакви решителни усилия да се приспособи света към някакъв модел, който индивида счита за най-подходящ, поради това, че той е най-привлекателен за него – всички те трябва да бъдат подчинени на силата на смъртта. Те могат да бъдат изоставени с увереност, без опасения и без страх от последиците, ако жизнения мотив е действителна и нестихваща любов към човечеството. Сила и възможност могат винаги да се поверят на любовта, на истинската духовна любов, която душата познава, тъй като тя никога няма да измени на това доверие и ще приведе всичко в съгласие с визията на душата. (13-278/9)

(11) [86] Представете си промените в човешкото съзнание, когато смъртта ще се разглежда като акт на обикновено, съзнателно изоставяне на формата...(17-427)

(12) Затова изкуството на оттеглянето има три нива:

1. Практикувано от хора с предимно астрално качество и устройство. Ние ги наричаме „камични“ хора.
2. Практикувано от уравновесени, интегрирани личности, които определяме като „кама-манасни“ индивиди.
3. Практикувано от напреднали индивидуалности и ученици от всички степени, които в основата си са ментални по своя „жизнен фокус“. Те се наричат „манасни“ субекти.

Тези три категории преход са подчинени на едни и същи базови правила, но акцентът е различен във всеки конкретен случай. Бих искал да разберете, че там, където отсъства физически мозък и развит ум, вътрешният човек на практика *се задушава* в обвивката от астрална материя и за дълъг период от време е потопен в онова, което условно наричаме „астрален план“. Кама-манасният човек от своя страна притежава т. нар. „свобода на двойствения живот“ и открива себе си като притежател на двойствена форма, която му позволява да контактува по желание с висшите равнища на астралния и с нисшите равнища на менталния план. Искам отново да напомня, че физическият мозък не може да регистрира тези контакти. Знанието за тях зависи от вродената активност на вътрешния човек, от неговата конкретна нагласа за разбиране и одобрение. Манасният човек притежава полупрозрачен ментален проводник, чиято интензивност на светлинно излъчване е право пропорционална на постигнатата свобода от желания и емоции.

Посочените три типа хора използват сходен по природата си процес на оттегляне, но прилагат различна техника в неговите рамки. За по-голяма яснота следва да кажем, че:

1. *Камичният човек* отхвърля астралното си тяло чрез изтощаване (изчерпване) и го отделя чрез астралното съответствие на центъра на слънчевия сплит. Това изтощаване става възможно, тъй като всички вродени желания и присъщи емоции са свързани приживе с животинската природа и с физическото тяло, а те и двете вече не съществуват.

2. *Кама-манасният индивид* използва две техники. Това е естествено, понеже той отхвърля отначало своето астрално тяло, а после и менталния си проводник:

а) [87] Той отделя своето астрално тяло в резултат на растящата си жажда за ментален живот. Индивидуалността постепенно и неотклонно се оттегля в тялото на ума, а астралното тяло езотерично „отпада“ и накрая изчезва. Това обикновено става несъзнателно и може да отнеме много време. Ако обаче индивидът е бил над средното равнище и се приближава до манасния човек, това изчезване протича рязко и динамично и индивидуалността се оказва свободна в своето ментално тяло. Това става съзнателно и бързо.

б) Вътрешният човек отхвърля (унищожава) менталното си тяло с акт на човешка воля, доколкото душата започва бавно да осъзнава своята сянка. Така той започва (макар и слабо) да се привлича от душата. Този процес протича сравнително динамично и зависи от степента на манасното влияние.

3. *Манасният човек*, който вече е фокусиран в менталното си тяло, трябва да извърши две неща:

а) Да се избави и изчисти от всеки астрален остатък, който може да обезцвети светлината на сияещото му ментално тяло. Така нареченото „астрално тяло“ вече не съществува като фактор на изява. Човек постига това чрез ясен призив за все повече светлина от душата. Именно светлината на душата разтваря на този етап астралната субстанция, така както обединената светлина от душите на човечеството (като цяло) в крайна сметка ще разтвори условно наречения „астрален план“.

б) Да разруши менталното си тяло чрез определени Думи на Силата. Съобщени на ученика чрез ашрама на неговия Учител, те рязко увеличават силата на душата и предизвикват такова разширяване на съзнанието вътре в менталното тяло, че то се разпада и вече не представлява препятствие за вътрешния човек. Сега той се изправя като свободен син на ума в ашрама на своя Учител и може „повече да не го напусне“. (17-487/90)

(13) В крайна сметка, смъртта сама по себе си е работа по възвръщането. Тя включва както връщане на телесното вещество към трите субстанциални свята, което трябва да се прави с готовност и оптимизъм, така и обратно сливане на човешката душа с нейния първоизточник, съпроводено от радостта на реабсорбирането. Всички вие трябва да се научите да гледате на смъртта като на акт на възвръщане.... (17-389)

(14) Не забравяйте, че щом веднъж е осъществено възвръщането [88] на физическото в неговите два аспекта, вътрешният човек (както казах по-рано) става напълно съзнателен. Физическият мозък и водовъртежът от етерни сили, които като цяло са дисхармонични при повечето хора, вече не оказват въздействие. Някои от изучаващите предполагат, че с изключение на най-напредналите хора, учениците и посветените, преживяванията на средния човек във вътрешните планове на трите свята са характеризират с неопределеност, бездействие и полуосъзнатост или че му се показва повторение на отминалия му живот. Това не е така. Човекът във вътрешните планове не само осъзнава себе си като индивид – със свои собствени замисли, живот и дела, както това е било във физическия план – но осъзнава по същия начин и околните състояния на съзнание. Макар че може да бъде заблуден от астралното съществуване или подложен на телепатичното въздействие на различни мислителни токове, излъчвани от менталния план, той продължава да осъзнава себе си и своя ум, като (според степента на развитост на манасния му живот) може да го прави много по-ясно от времето, когато му се е налагало да съчетава ориентацията си на стремящ се с ограниченията на физическия си мозък. Тук неговите впечатления и опит са много по-богати и пълни от когато и да е било по време на въплъщението. Ако размислите над това, ще се убедите, че така и трябва да бъде. (17-494/5)

(15) Трябва добре да се разбере, че думите „прах при прахта, тлен при тлента“, които звучат при погребенията на Запад, се отнасят към акта на възвръщане и означават връщане на елементите на физическото тяло в изначалния резервоар на субстанцията, плюс вливане енергиите на виталната форма в общия етерен резервоар; а думите „духът ще се върне към Бога, който го е дал“ са изопачено изражение на поглъщането на

човешката душа от световната душа. В обикновените ритуали обаче не се подчертава фактът, че именно индивидуализираната душа по време на реабсорбирането си сама организира и насочва (чрез акт на духовна воля) това възвръщане. На Запад забравят, че тази „заповед за възвръщане" е била давана твърде често през вековете от всяка душа във физическа форма; правейки това с неизбежна постоянност, първият божествен аспект (Монадата на нейния собствен план) все по-силно е овладявал своето тяло на проявление и е постигал това чрез своето отражение – душата. Така волевият аспект все повече встъпва в действие до момента, когато на Пътя на Ученичеството духовната решимост не достигне до висшата си точка на развитие и не започне да функционира съзнателно на Пътя на Посвещения. Трябва да се помни, че [89] душата (в нейния собствен план) се научава да изразява първия и висш аспект на божествеността само чрез преднамерено отдаване на команди към нейните сенки в трите свята; отначало и в течение на дълъг период от време това се осъществява единствено чрез процеса на смъртта. Трудността днес се състои в това, че сравнително малко хора са духовно осъзнати, докато повечето въобще не подозират за „окултните команди" на собствените си души. Когато човечеството започне да осъзнава своята душа (а това ще бъде следствие от агонията на сегашната война) смъртта ще се разглежда като „заповядан" процес, протичащ в пълно съзнание и с разбиране на цикличната цел. Това естествено ще ликвидира господстващия сега страх и ще прекрати все по-силно проявяващите се в нашето трудно време тенденции към самоубийство. Всъщност, грехът на убийството се корени в това, че се противодейства на целите на душата, а не поради унищожаването на конкретното човешко физическо тяло. Това е и отговорът на въпроса защо войната (окултно) не е убийство, както смятат привържениците на доброто; тя е разрушаване на формите с благотворното перспективно намерение на планетарния Логос, ако можем да проследим божествената му цел. Мотивите обаче на подстрекателите на войните във физическия план са факторът, който превръща въоръжените конфликти в истинско злодейство. Ако нямаше войни, планетарният живот щеше по волята на това, което наричаме „дело Божие", да повиква обратно човешките души в широки мащаби съобразно Неговото любящо намерение. Когато злите хора разпалват войни, Той съумява от злото да извлече добро.

Така вие разбирате защо окултните науки поставят акцента върху цикличния закон и защо е налице растящ интерес към Науката за Цикличното Проявление. Смъртта често изглежда безсмислена и безцелна, защото не се познава намерението на душата; предходното развитие, постигнато в процеса на въплъщение, остава скрито; старата наследственост и обкръжение се игнорират, а гласът на душата не е широко приет. Има обаче неща, които започват да се признават; откровението е близо и заради него поставям основите. (17-435/6)

(16) При физическата смърт и в акта на възвръщането оттеглящата се душа се сблъсква със следните два фактора:

1. С физическия елементал, т. е. с интегрирания и координиран живот на физическото тяло, което винаги се стреми да съхрани своята цялост под влиянието на привличащите сили на съставните си части. Тази обща тенденция се проявява чрез някои от по-малките центрове.

2. [90] С етерния проводник, който има собствен, ясно координиран живот, проявен чрез седемте главни центъра, които реагират на пулсиращите астрална, ментална и душевна енергии. Той работи също така и чрез някои от по-малките центрове, които не са предназначени за отклик на плътния физически механизъм, т. е. на онзи аспект от човешката личност, който Елена Блаватска посочва като вторичен и производен. (17-464/5)

(17) С тези думи искам да ви внуша разбиране за елементарния факт, че всяка лечителска група, която се опитва да работи в новите посоки, трябва (като предварително условие) да се постарее да разбере феномена на смъртта, която ние наричаме „велик възстановителен процес" или „велико завръщане". Тук имам предвид изкуството за мъдро, правилно и навременно връщане на телата към източника на техните съставни

елементи, както и за завръщане на душите към сферите на тяхното същностно битие. Внимателно подбирам думите си с цел да ви подтикна към най-правилния и обективен размисъл над т. нар. загадка на смъртта. Това е мистерия за обикновения човек, но не и за учениците и позналите мъдростта. (17-390)

(18) Темата за смъртта трябва да бъде разглеждана с максималната степен на здрав разум и научно изследване, на която сме способни. Комплексът на страха си пробива път към човешкото съзнание главно чрез акта на умиране; в неговата основа лежи съмнението във възможността да се оцелее и това е всеобщо явление. Актът на умирането е велик вселенски ритуал, който управлява целия наш планетен живот, но реакцията на страха присъства единствено в човешкото семейство и слабо, много слабо, при животинското. Ако само можехте да видите етерния свят, така, както го виждат и преживяват Онези, които се намират от вътрешната страна на жизнения опит, вие бихте се убедили в непрекъснатия (без ни най-малък отдиш) велик планетен акт на възвръщане. Вие бихте видели грандиозната дейност, която протича в етерния свят, където анима мунди, животинската душа и човешката душа постоянно възвръщат субстанцията на всички физически форми във великия резервоар на същностната субстанция. Тази същностна субстанция е също такава живо, насочващо единство, както и световната душа, за която толкова сте слушали. Това взаимодействие между принципа [principle (начало, основа, правило) – бел. ред.] на смъртта и този на живота лежи в основата на Творението. Импулсивната, насочваща сила – това е умът на Бога, на планетарния Логос, Който преследва Своите божествени цели, въвличайки в този процес всички проводници, чрез които Се проявява. (17-424/5)

(19) [91] Великият процес на единение се осъществява чрез смъртта; „падането на листа“ и неговото последващо отъждествяване с почвата, върху която е паднал, ни дава символична представа за този велик и вечен процес на единение чрез раждането и закономерно следващото го умиране. (17-445/6)

(20) ... именно разрушаването на цикъла на индивидуалната обособеност във физическия план е онова, което ние обикновено наричаме смърт – погледната от тази гледна точка, смъртта се очертава като процес на единение. (17-423/3)

Част XII

Смъртта е акт на интуицията, предадена от душата на личността и след това изпълнена от индивидуалната воля в съгласие с божествената воля. (16-599)

(1) [93] При неразвития и средния човек душата играе много малка роля в процеса на смъртта, ако не се вземе предвид влиянието на обикновената решимост на душата да завърши цикъла на въплътения живот с оглед на следващото прераждане. „Семената на смъртта“ са присъщи за природата на формата и се проявяват като болест или грохналост (използвам тази дума в технически, а не в буквален). Душата преследва интересите си на своя собствен план до момента, когато еволюционният процес привнесе ситуация, при която интеграцията или тясната връзка между душата и формата става толкова реална, че душата дълбоко се отъждествява със своето проявено изражение. Достигайки този етап, душата за първи път се въплътява истински; тя изцяло „се е потопила в проявление“ и е въвлякла в него цялата си природа. Това рядко се осъзнава и подчертава.

През ранните си въплътени животи и дори през повечето цикли на жизнен опит душата съвсем слабо се докосва до това, което става. Избавлението на субстанцията, от която са направени всички форми, протича като естествен процес и „кармата на материята“ е изначална управляваща сила; след време тя се заменя от кармата, породена от сливането на душата с формата, макар че (през ранните етапи) душата носи много малка отговорност за ставащото. Процесите в троичната душевна обвивка по необходимост са резултат от тенденциите, свойствени за самата субстанция. С течение на времето обаче и в хода на дългата поредица от въплъщения, въздействието на вътрешното живо качество на душата постепенно пробужда съзнанието; растящото упражняване на различаващия усет и усилващият се умствен контрол неизбежно водят до появата на пробуждащо се и накрая до пробудено съзнание. Отначало то се проявява като чувство за отговорност, което постепенно подпомага нарастващото отъждествяване на душата с нейния проводник – с низшия троичен човек. Впоследствие телата непрекъснато стават все по-фини и по-пречистени; семената на смъртта и болестта губят своята мощ; чувствителността към вътрешната духовна реализация [94] нараства до момента, когато посветеният ученик овладее изкуството да умира *в резултат на решение, взето от духовната му воля, или в отговор на групова, национална или планетарна карма.* (17-500/1)

(2) При обикновените хора, на които е съдено да умрат, характерен фактор е битката между физическия елементал и душата – това окултно се нарича „Лемурийска кончина“; в случаите на средните граждани, при които жизненият фокус е в природата на желанието, конфликтът протича между астралния елементал и душата – това е получило наименованието „смърт на Атланта“; що се отнася до учениците, конфликтът е по-ментален и често се фокусира върху волята за служене и решимостта да се изпълни конкретният аспект на Плана, както и върху волята за завръщане в ашрамния център. При посветените няма конфликт, а само осъзнато намерение за отделяне. Любопитно е, че ако все пак се появи конфликт, той ще бъде между двете елементални сили, които остават в личността: между физическия елементал и менталния живот. Астралният елементал при

високия посветен практически не функционира. От гледна точка на собствената природа на индивида, желанието е станало напълно трансцендентно (недостъпно за сетивата). (17-464)

(3) Тук трябва да разгледаме накратко и проблема за вечния конфликт между двойственостите на плътното физическо тяло и на етерния двойник. Физическият *елементал* (наименование, дадено на интегрирания живот на физическото тяло) и душата, която се старае да се отдели и да разтвори цялата съвкупност от енергии на етерното тяло, се намират в остър конфликт и този процес често е тежък и дълъг; именно тази битка протича в течение на дългия или кратък период на кома, характерен за толкова много смъртни ложета. Езотерично казано, комата бива два вида: има „кома на битката“, която предшества истинската смърт, но има и „кома на възстановяването“, която протича, когато душата е оттеглила нишката или аспекта на съзнанието, но не и нишката на живота, за да даде на физическия елементал време отново да се утвърди в организма и да му върне здравето. Съвременната наука засега не признава различията между тези два аспекта на комата. По-късно, когато етерното зрение и ясновиждането получат по-голямо разпространение, качествата на комата ще станат преобладаващо известни и елементите на надежда или отчаяние ще изгубят своето значение. Приятелите и роднините на изгубилото съзнание лице ще знаят с точност дали са свидетели на велико и [95] окончателно отделяне от настоящото въплъщение или просто наблюдават възстановителен процес. Във втория случай душата запазва контрола си върху физическото тяло чрез центровете, но временно преустановява всички енергизиращи процеси. Изключение се прави само за сърдечния център, далака и двата малки центъра, свързани с дихателния апарат. Те остават енергизирани, макар и с намалена активност; чрез тях се поддържа контролът. Ако намерението на душата е истинската смърт, преди всичко се отнема контролът от далака, после от двата малки центъра, а накрая и от сърдечния център, в резултат на което човекът умира. (17-462/3)

(4) Всички тези фактори предизвикват остър конфликт по Пътя на Изпитанията, който се усилва, когато човек встъпи по Пътя на Ученичеството. Силата на някога доминиращата, а сега доминирана личност е такава, че поражда интензивна кармична дейност. Събитията и обстоятелствата бързо и безжалостно се натрупват в жизнения опит на ученика. Неговото обкръжение в трите свята става от най-високо качество; преживяванията му се колебаят между крайностите; той много бързо изплаща кармичните си задължения и изтърпява наказанията за миналите си грешки.

А междувременно едно въплъщение се сменя от друго и познатият процес на смъртта продължава да служи за разделителна линия между поредните цикли на жизнен опит. Всичките три смърти обаче – физическата, астралната и менталната – протичат при постоянно пробуждащо се осъзнаване, дължащо се на развитието на нисшия ум; човекът вече не се носи (спящ и незнаещ) по течението, изолиран от своите етерни, астрални и ментални проводници, а всяко разделяне с тях вече се превръща в събитие, аналогично на физическата смърт.

Накрая идва времето, когато ученикът започва с вещина и умение да се оттегля от различните си проводници – той умира по свое решение и в пълно съзнание. Душата му твърдо поема контрола, след което ученикът навлиза в смъртта чрез акт на душевна воля, отлично знаейки какво прави. (17-514)

(5) При високоразвитото човешко същество често е налице предвиждане на периода на смъртта, което се дължи на егоичния контакт и на осведомеността за желанията на егото. Това предвиждане понякога включва знание за самия ден на смъртта и запазване на свободата на волята до последния момент на оттеглянето. В този смисъл посветените притежават много по-големи способности. Налице е интелигентно разбиране на законите на отделянето и това дава възможност на този, който осъществява прехода, да се оттегли [96] съзнателно и с напълно пробудена

осведоменост от физическото тяло и да функционира на астрален план. Това включва запазване на непрекъснатост на съзнанието, така че не се допуска никаква пауза между осведомеността на физически план и тази след смъртта. Човек познава себе си такъв, какъвто е бил преди, макар и без апарат за контакт с физическия план. Той остава информиран за състоянието на чувствата и мислите на тези, които обича, но не е способен да възприема или да осъществява контакт с плътния физически проводник. Той може да комуникира с тях на астрален план или телепатично чрез ума, ако между тях съществува връзка, но комуникация, която изисква използването на петте физически сетива, несъмнено е недостъпна за него. Добре е да се помни, че астралното и менталното взаимодействия могат да бъдат по-тесни и по-чувствителни от когато и да било преди, тъй като той е свободен от ограниченията на физическото тяло. Все пак две неща пречат на това взаимодействие: първото е скръбта и силното емоционално вълнение на тези, които остават и (при средния човек) второто е незнанието и объркаността, когато се окаже в новите за него условия, макар че в действителност това са старите условия, ако можеше да осъзнае това. Когато хората се освободят от страха от смъртта и утвърдят разбирането си за задгробния свят, което не се основава на халюцинации и истерия и на изводите (често неразумни) на средния медиум, говорещ под контрола на собствените си мисъл-форми (изградени от него и кръга на слушателите), ще станем свидетели на правилно контролиран процес на смъртта. Тези, които остават, ще регулират внимателно своето състояние, така че да не се допусне прекъсване на отношенията и безсмислено изразходване на енергия. (4-498/9)

(6) Трябва да се помни, че целта и волята на душата, духовната решимост да бъдеш и да действаш, използва нишката на душата, **супратма**, жизнения поток, като средство за изразение във форма. Когато стигне до тялото, жизненият поток се диференцира в два потока или нишки и се „закрепва“, ако мога така да се изразя, в две негови точки. Това символизира диференцирането на Аتما или Духа в двете му отражения – душата и тялото. Душата, или аспектът на съзнанието, който прави човешкото същество разумна, мислеща същност, е „закрепена“ с един от аспектите на тази душевна нишка в своето „седалище“, в мозъка (в областта на епифизата). Другия аспект на живота, който оживотворява всеки атом от тялото и образува принципа на свързаността [97] или интеграцията, прониква в сърцето и там се фокусира или „закрепва“. От тези две точки духовният човек се стреми да управлява своя механизъм. Това прави възможно функционирането на физически план и обективното съществуване става временно средство за изразение. Душата, разположена в мозъка, превръща човека интелигентна разумна същност, самосъзнателна и себенаправляваща; човек осъзнава света, в който живее, в зависимост от степента на еволюция и съответното развитие на механизма. Този механизъм има троично изразение. Първо, съществуват надиси и седем силови центъра; след това нервната система с трите ѝ части: гръбначномозъчна, симпатикова и периферна; и накрая, ендокринната система, която може да бъде разглеждана като най-плътния аспект или като екстернализация на останалите две.

Душата има за свое седалище сърцето; тя е онова жизнено начало, принцип на самоопределяне и централно ядро на позитивна енергия, благодарение на което всички атоми на тялото биват удържани на съответните им места и остават в подчинение на душевната „воля да бъдеш“. Това жизнено начало използва кръвообращението като контролиращ посредник и средство за проявление; тясната връзка между ендокринната система и кръвообращението осигурява съединяването на двата аспекта от дейността на душата, за да бъде човекът жива и съзнателно функционираща същност, управлявана от душата и изразяваща нейните цели във всекидневната си жизнена дейност.

Поради това смъртта е буквално отделяне от сърцето и от главата на тези два енергийни потока с последваща пълна загуба на личностното съзнание и разлагане на тялото. Смъртта се отличава от съня по това, че при нея се отделят и двата енергийни потока, докато по време на сън

излиза само тази енергийна нишка, която е закрепена в мозъка – тогава човекът е безсъзнателен. Под това ние разбираме, че неговото съзнание, или чувство за осведоменост, се фокусира на друго място. Вниманието му вече не е насочено към осезаемите и физически неща, а е обърнато към другия свят на битието и се центрира в друг апарат или механизъм. При смъртта и двете нишки се отделят и после се съединяват в нишката на живота. Жизнеността престава да постъпва чрез кръвообращението, сърцето отказва да функционира, а мозъкът не е в състояние да регистрира. Настъпва мълчание. Домът опустява. Активността се прекратява, с изключение на онази удивителна непосредствена дейност, която е изключително право на самата материя и се изразява в процеса на разлагане. Затова в някои от своите аспекти този процес свидетелства за единството на човека с всичко материално; той показва, че човекът е част от самата природа, като под природа разбираме тялото на този единен Живот, в който „живеем, движим се и съществуваме“. В тези три понятия – живот, движение, съществуване – се проявява цялата същност на нещата. *Съществуването* е осъзнаване, самоосъзнаване и себеизразяване; негови екзотерични символи са главата и мозъкът. *Животът* е енергия, желание във форма, привързаност към идеята; негови екзотерични символи са сърцето и кръвта. *Движението* показва интеграция и отклик на съществуващата, осъзнаващата, жива същност спрямо универсалната активност; негови символи са стомахът, панкреасът (задстомашната жлеза) и черният дроб.

В тази връзка може да се каже, че *смъртта е движение към Его-то, колкото и неосведомено да е човешкото същество за въпросната цел*. Този процес при повечето хора протича автоматично; когато душата оттегли своето внимание, неизбежна реакция на физическия план е смъртта – чрез отделяне на двойната нишка на жизнената и разсъдъчната енергия или чрез оттегляне на енергийната нишка на менталността, свързана с потока на живота, който продължава да протича през сърцето, но без интелектуално осъзнаване. Душата вече е заета на друго място; тя се занимава на своя собствен план със своите собствени дела. (4-495/7)

(7) [98] Когато ученикът или посветеният започне да се отъждествява с душата и построи (чрез жизнения принцип) антакарана, той излиза от контрола на този универсален естествен закон и се научава да използва или отхвърля тялото си по желание – за нуждите на духовната воля, за тези на Йерархията или за целите на Шамбала. (17-501)

(8) По отношение на смъртта свободната воля има тясна връзка с душата – волята на душата (съзнателно или не) се изпълнява, когато тя вземе решение за смърт. Тази идея има различни аспекти, над които изучаващият трябва да размисли. (17-248)

(9) ... достатъчно е да се каже, че трите основни групи заболявания на човечеството взимат своите жертви и сред учениците, особено при освобождаването на душата от нейния носител. В този случай обаче, колкото и невероятно да изглежда, всичко се контролира от душата и изходът се определя от нейното решение, а не от развитието на болестта. (17-121)

(10) Както става ясно, процесите на оттегляне са част от жизнения аспект и се задействат чрез акт на духовна воля като образуват (според един древен езотеричен текст) „принципа на възкресението, скрит в дейността на Разрушителя“. Низшето проявление на този принцип се наблюдава в процеса на онова, което ние наричаме смърт, т. е. на главното средство за оттегляне на жизненото начало от формите на телата в трите свята.

Така възниква великият синтез, по отношение на който разрушението, смъртта и разпадането не са нищо друго, освен жизнени процеси. Оттеглянето е показател за движение, за прогрес и развитие. (18-163)

(11) Две основни идеи могат да помогнат за по-добро разбиране на разглежданата от нас тема за смъртта:

Първо: разбирането за великия дуализъм, който присъства във всичко проявено. Всяко от двуединствата има собствено изражение, управлява се от специфични закони и се стреми към собствени цели. Във времето и пространството обаче интересите на полюсите се обединяват за доброто и на двете тенденции и съвместно дават живот и проявление на единството. Дух-материя, живот-проявление, енергия-сила – всяка от тях притежава собствен еманиращ аспект; всяка има отношение към другата; всяка преследва обща временна цел и така обединени те осигуряват вечното движение, цикличния прилив и отлив на проявения живот. В резултат [99] на тази връзка между Отеца-Дух и Майката-Материя се появява Синът, чиито жизнени процеси в детството протичат в аурата на Майката – той е отъждествен с нея, но постоянно се старее да се измъкне от нейния контрол. При достигане на зрелост проблемът се задълбочава и „привличането“ на Отеца бавно започва да преобладава над собственическите тенденции на Майката, до момента, в който хватката на материята, или на Майката над Сина (душата), не се разпадне. Синът, детето-Христос, освободен от защитата и здравата прегръдка на майчините ръце, познава своя Отец. Всичко това съдържа дълбока символика.

Второ: идеята, че всички процеси на въплъщението, на живота във форма и на възвръщането (под въздействие на принципа на смъртта) на материя в материята, на душа в душата, протичат съгласно великия вселенски Закон за Привличането. Можете ли да си представите времето, когато процесът на смъртта ще бъде ясно осъзнаван и приветстван от човека, който ще го описва с тази обикновена фраза: „Дойде времето, когато привличащата сила на моята душа изисква да се предам и да върна тялото си там, откъдето се е появило“. Представете си промените в човешкото съзнание, когато смъртта ще се разглежда като акт на обикновено, съзнателно изоставяне на формата, временно взета с две конкретни цели:

а) да се осъществи контрол в трите свята;

б) да се даде възможност на субстанцията на формата, „откраднатото, заимстваното или правилно употребеното“ (в зависимост от степента на еволюция), да достигне по-висока точка на съвършенство благодарение на осъщественото чрез душата въздействие върху субстанцията от страна на живота.

Това са важни положения. Те са изказвани и по-рано, но са били отхвърляни като символични, утешителни или пожелателни. Тук аз ви ги представям като природен факт, като реална неизбежност с толкова познатия ни механизъм, характерен за цялата ритмична и циклична дейност, управляваща живота на средния човек – израстването и смъртта, яденето и пиенето и всички периодични неща, които той е свикнал да прави. (17-426/8)

(12) Трябва да отбележим, че Изкуството на Умирането се подчинява на фундаменталния Закон на Привличането, доколкото именно аспектът на любовта (вторият божествен аспект) осъществява привличането. Тук нямам предвид случаите на внезапна смърт; при тях действа разрушителят, или първият божествен аспект. Условията тогава са други: индивидуалната кармична необходимост може да няма нищо общо с това събитие, зад което могат да стоят съвсем неясни групови причини [100] и съображения. Днес тази тема е твърде неразбираема и аз няма да се опитвам да я тълкувам. Вие не знаете достатъчно за Закона на Кармата, за кармичното групово развитие и за установените в предишни животи отношения и ангажименти. Ако кажа например, че в даден случай „душата може да остави защитната врата отворена, за да могат силите на смъртта, нямайки фокус зад тази врата, отново да влязат“ с цел „по-бързо да изкупят предишните заслужени наказания“, вие ще се убедите колко неразбираема е тази тематика като цяло.

Тук се опитвам да обрисувам само обичайните процеси на смъртта, настъпваща в резултат на болест и старост или наложена от волята на душата, която е завършила планирания цикъл на жизнен опит и използва нормалните канали за постигане на поставените цели. Смъртта в тези случаи е *нормална* – това трябва да бъде осъзнато с необходимото търпение, разбиране и надежда.

В края на жизнения цикъл и под влияние на Закона за Привличането, душата съвсем целенасочено проявява своята притегателна сила с цел да преодолее привличащата сила на самата материя. Това е ясно определение за основната причина на смъртта. Когато липсва съзнателен контакт с душата (както при повечето съвременни хора), смъртта идва като неочаквано или тъжно събитие. И все пак – *това е истинската активност на душата*. Ето първата велика духовна концепция, която трябва да бъде оповестена, за да се преодолее страхът от смъртта. Умирането протича в съответствие със Закона за Привличането и се състои в необратимо и научно оттегляне на виталното тяло от плътния физически проводник, което впоследствие води до прекратяване на всички връзки на душата с формите в трите свята. (17-471/2)

(13) Законът за Привличането разбива формите и изтегля техния материал назад към първичните източници, преди да започне да формообразува наново. По пътя на еволюцията следствията на този закон са добре известни не само като разрушаване на захвърлените проводници, но и като взривяване на формите, в които са въплътени велики идеали. ... Всичко в крайна сметка се разрушава под действието на този закон.

Сега неговата роля, проявена във физическия план, е очевидна за средния човешки ум. Ние можем да проследим връзката между атмичния (духовния) и физическия план, която се проявява в низшите сфери като Закон на Жертвата и Смъртта, но неговите следствия могат със същия успех да се видят на всичките пет плана. Именно този закон разрушава последната обвивка, отделяща съвършената душа. (17-415)

(14) [101] Към живота трябва да подходим като Наблюдатели, а не като участници в текущ експеримент или опит в трите свята (физически – емоционален – ментален)... ; посветените ученици все по-малко усещат активността и реакциите на личността си, доколкото определени аспекти на низшата им природа са толкова добре пречистени и контролирани, че са слезли под сетивния праг на съзнанието и са станали част от света на инстинктите; следователно, те биват осъзнавани не повече от степента, в която спящият човек осъзнава ритмичното функциониране на физическия си проводник. Това е дълбока и в същото време неразбрана истина. Тя е свързана с цялостния процес на умирането и може да се разглежда като едно от определенията за смъртта; в нея се крие ключът към тайнственото понятие „резервоар на живота“. Смъртта по същество е безсъзнателност на това, което може да функционира в една или друга форма, в която духовната същност остава изцяло неосезаема. Резервоарът на живота е мястото на смъртта – това е първият урок, който ученикът трябва да усвои... (17-445)

(15) Доколкото сте в състояние сега да го разберете, това засяга преди всичко творческата воля, която:

1. Инициира проявлението и обуславя сътвореното.
2. Довежда до окончателно осъществяване.
3. Преодолява смъртта и диференциацията.

Всички посветени трябва и в крайна сметка изразяват динамичната, творческа воля, фокусираната цел, изразяваща единствено волята за добро, а също и онова продължително усилие, което довежда до осъществяване. Тук искам да напомня, че *продължителното усилие е семето на синтеза, причината за постижението и това, което в крайна сметка преодолява смъртта*. Смъртта в действителност е пауза във времето и пространството, която се дължи на тенденцията на материята-дух да се уединява в периода на проявление (от гледна точка на съзнанието). Продължителното

усилие на Логоса е това, което поддържа всички форми в проявление и запазва жизнения аспект като интегриращ фактор във формообразуването; това също представлява акт на постоянна воля, който може да отдели или оттегли жизненото съзнание незасегнато в края на цикъла на проявление. (16-614/5)

(16) Вероятно сте обърнали внимание, че дотук обсъждахме факта на смъртта от гледна точка на начина, по който тя засяга физическото тяло (най-познатото събитие), както и астралната и менталната обвивки – тези съвкупности от обусловени енергии, с които ние обективно не сме толкова добре запознати, но съществуването на които се признава от психологията и които, [102] както ние предполагахме, се разлагат и изчезват след смъртта на физическото тяло. Питам се обаче дали сте си дали сметка, че главният аспект на смъртта, който в крайна сметка засяга човешкото същество, е смъртта на личността? Тук не прибягвам до абстрактните термини, които повечето езотеристи използват в опита си да разяснят процеса на лишаване от качества на личностния „аз“. Те говорят за „унищожение“ на едно или друго качество, за абсолютно потискане на низшия „аз“ и т. н. Аз обаче имам предвид буквалното разрушаване, разтваряне, разсейване и крайно разпадане на този любим и добре познат ни **личностен „аз“**.

Запомнете, животът на личността минава през три етапа:

1. Тя бавно и постепенно се формира в течение на дълъг период от време. През много цикли на въплъщение човек все още не е личност. Той просто е член на масата.

2. Съзнателно отъждествяване на душата с личността на този етап практически няма. Скрытият в обвивките аспект на душата дълго е доминиран от живота на тези обвивки и проявява своето присъствие само чрез т. нар. „глас на съвестта“. С течение на времето обаче активният интелектуален живот на човека постепенно се подкрепя и координира от енергията, излъчвана от познавателните венчелистчета на егоичния лотос, или от интелектуално възприемчивата природа на душата на нейния собствен план. Това в крайна сметка довежда до интеграция на трите нисши обвивки в едно функционално цяло. Тогава човекът става личност.

3. Личностният живот на така координирания индивид се разгръща в продължение на многобройни въплъщения и също се дели на три фази:

а) Фаза на доминантно агресивен личностен живот, принципно обусловен от лъчевия тип на личността, която е егоистична по природа и е много индивидуалистична.

б) Междинна фаза, когато бушува конфликт между душата и личността. Душата започва да търси освобождение от формата и в крайна сметка личността става зависима от жизненото начало, диктувано от душата. Иначе казано, избухва конфликт между лъча на душата и този на личността и се разгаря война между двата фокусирани аспекта на енергията. Този конфликт завършва при третото посвещение.

в) [103] Контрол на душата – това е последната фаза, която води до разрушаване и смърт на личността. Тази смърт започва, когато личността, или „Стражът на Прага“ се изправи пред Ангела на Присъствието. Тогава светлината на слънчевия Ангел затъмнява светлината на материята. (17-505/7)

(17) **Унищожаване на личностните мисъл-форми**

При обсъждането на тази тема, която ще изложим съвсем накратко, трябва да бъдат разбрани два момента:

1. Че разглеждаме единствено идеята, намираща се в ума на душата, и имаме работа с базов факт на илюзиите, които са контролирали целия цикъл на въплъщението и така са държали душата в затвора на формата. Личността предоставя на душата две неща:

а) Възможност за отъждествяване на душата с формата; това се осъзнава преди всичко от душата, когато личността започне да реагира спрямо зачатъците на реалната интеграция.

б) Възможност за посвещение.

2. Че отстраняването на мисъл-формите на личността, което се достига при третото посвещение, е велико посвещение на душата в нейния собствен план. Именно затова третото посвещение се приема за първо главно посвещение, доколкото двете предишни оказват много слабо въздействие върху душата и засягат само въплътената душа, която е „фрагмент“ от цялата.

Тези факти са недостатъчно осъзнати и на тях рядко се акцентира в публикуваната досега литература; в нея ударението се поставя върху посвещенията, които въздействат на ученика в трите свята. Аз обаче разглеждам посвещенията конкретно, отчитайки дали те въздействат (или не) *на душата*, която осеня своето отражение – личността в трите свята. Затова горепосочените детайли имат малко значение за средния читател.

От гледна точка на личностния „аз“, който разглежда себе си като „Страж на Прага“, нагласата на ума е неадекватно описана като състояние на пълно изчезване в светлината на душата; трансмутираната от Ангела слава на Присъствието е толкова сияйна, че личността с нейните претенции и копнежи напълно изчезва. Не остава нищо, освен черупката, опаковката и инструмента, чрез който слънчевата светлина може да прониква в помощ на човечеството. Това е частично вярно, но в крайна сметка е само опит на човека да изрази с думи трансмутиращият и преобразяващ ефект на третото посвещение, който не може да бъде описан.

[104] Много по-труден е моят сегашен опит да обрисувам нагласата и реакциите на душата – на единния „АЗ“, на Учителя в сърцето – когато тя осъзнае изумителния факт на своето същностно освобождение и веднъж завинаги разбере, че повече не е в състояние да откликва на нисшите вибрации на трите свята, предавани от нейния инструмент за контакт, от личностната форма, която също става неспособна за такова предаване.

Осъзнала и приела това, душата скоро разбира, че така достигнатата свобода носи свои специфични изисквания:

1. За служене в трите свята, толкова познати и вече окончателно надминати.
2. За осенящо чувство на любов, отправяно към всички, които все още търсят освобождението.
3. За признаване на същностния триъгълник, който сега става център за умозрителния живот на душата:

Така душата започва да вибрира между двете точки или двойки противоположности и да действа като център за призив и пробуждащо напомняне.

Нито едно от изброените осъзнавания не може да бъде регистрирано в мозъка (в ума) на просветлената личност. Теоретично е възможно тя смътно да чувства потенциални възможности, но съзнанието вече не е това на ученик, който служи в трите свята и използва ума, емоционалното и физическото си тяло, за да изпълни възможно най-добре указанията и повелите на Йерархията. То е изчезнало заедно със смъртта на личностното съзнание. Сега последното се е превърнало в съзнание на самата душа, познала неразделността, инстинктивно активна, духовно обсебена от плановите [105] на Царството Божие и напълно освободена както от съблазни, така и от най-незначителния контрол на материята-форма; душата обаче все още откликва на енергията на субстанцията и е потопена в нея, а висшето съответствие продължава да функционира на различните нива (будхично, атмично, монадно и логоично) на космичния физически план.

Какво трябва да се случи, за да стане животът на душата пълен, съвършен и толкова всеобхватен, че трите свята да бъдат част от сферата му на осведоменост и от полето му на служене? Единственият начин, по който мога да ви обясня какво душата трябва да прави след третото посвещение, е да обединя всичко в два пункта:

Първо: душата става съзнателен творец, доколкото третият аспект (развит и усвоен чрез опита на дългия цикъл от въплъщения в трите свята) е достигнал точката на съвършена активност. Енергията на венчелистчетата на знанието и енергията на венчелистчетата на любовта вече са толкова активно обединени, че две от вътрешните венчелистчета, които досега са обвивали скъпоценността в лотоса, вече не представляват було за нея. Говоря, разбира се, символично. Благодарение на това събитие, смъртта (отстраняването) на личността е първата активност в драмата на съзнателното творение, като личността се заменя от първата форма, създадена от душата. Така се създава инструмент за служене в трите свята, който обаче все още е лишен от живот, желания, амбиции и от собствена сила на мисълта. Той е само обвивка на субстанцията (оживотворявана от енергията на душата), която е приспособена към епохата, расата и околните условия, в които съзидаващата душа решава да работи. Обмислете това положение, като обърнете внимание на думата „приспособена“.

Второ: душата се подготвя за предстоящото четвърто посвещение. Това като цяло е монаден опит, завършващ с разрушаване на душевния проводник, или каузалното тяло; така (чрез антакарана) се установява пряка връзка между монадата на нейния собствен план и новосъздадената личност.

Тези два пункта се излагат за първи път в логичната им взаимовръзка; различните намеци обаче вече бяха подготвили почвата за възприемането им като окултни факти. Също така беше дадена информация за майявирупа, чрез която Учителя работи и контактува с трите свята и която Той целенасочено създава за Своите задачи и планове. Тази конкретна замяна на [106] личността може да бъде извършена само когато старата личност (организирана и развита през многото цикли на прераждания) бъде оттеглена. Предпочитам определението „оттеглена“ пред понятието „разрушена“. *Структурата* по време на оттеглянето остава, но нейният обособен живот си е заминал.

Ако размислите над това, ще видите, че сега се открива възможност за най-пълна интеграция. Личностният живот е абсорбиран; личностната форма все още остава, но вече не притежава реален собствен живот. Това означава, че тя вече може да стане приемник на енергиите и силите, прилагани от посветения или Учителя за изпълнение на работата по спасяване на човечеството. На изучаващия ще му бъде от полза да прегледа трите „явления на Христа“, споменати в Евангелието:

1. Неговото преобразено явление става на Планината на Преображението. В този епизод символично се описва сияещата душа, както и трите опустели тела на личността и се намира за бъдещото построяване на проводника за проявление. Св. Петър казва: „Господи! Позволи ни да направим тук три колиби..." или шатри.

2. Неговото явление пред съда на Пилат, символизиращо самата истина (безмълвна, но присъстваща); то е отхвърлено от света на хората, но бива признато от Йерархията.

3. Неговото лъчезарно явление след посвещението на възкръсването. Той се появява:

а) на жената при гроба, с което символизира Своя контакт с Човечеството;

б) на двамата ученика на пътя за Емаус, с което символизира Своя контакт с Йерархията;

в) на дванадесетте ученика в горната стая, с което символизира Своя контакт със Съвета на Повелителя на света в Шамбала.

Това илюстрира за вас фактичката природа на резултатите, които споменах по-рано в моите инструкции. Ученикът, който е преодолял (в техническо и мистично отношение) властта на личността, вече е придобил т. нар. „свобода на Ашрама“; той може да се движи по желание сред своите събратя – ученици и посветени. В неговия вибрационен живот или качество няма да е останало нищо, което да нарушава живота в Ашрама; няма да има нищо, което да изисква „успокояващата намеса на учителя“, както това става през ранните етапи на ученичеството; нищо повече не може да попречи на тези висши контакти и сфери на влияние, които до този момент са били недостъпни за ученика поради натрапчивата намеса на неговата собствена личност. (17-515/20)

(18) [107] Оттук става ясно защо тези, които са успели да построят антакарана – този сияещ като небесна дъга мост между Монадата и личността, са установили един непостижим за средния човек контакт между Монадата, Източника на Живота и личността (разглеждана като израз на Живота в неговата обективност). Тогава не душата, а Монадата контролира циклите за външно проявление и посветеният вече умира по своя воля и в съответствие с плана или потребността на своята работа. Това безспорно се отнася само за посветения от висока степен. (17-642)

Част XIII

После се разнася Словото. Спусналата се сияеща точка светлина се издига, откликвайки на смутно доловения призивен звук и привличана от своя изначалния източник. Това човекът нарича смърт, а душата – живот. (17-469)

(1) [109] Искане ми се да си представите символичната картина на човека, който се намира във въплъщение, вкоренен в своята фаза на опит, както и на индивидуалността, която излиза от този си опит. Повтаряйки в по-малък мащаб великите планетарни процеси на инволюция и еволюция, тя отразява активността, която предизвиква фокусиране или поляризация в едната от двете посоки – описва както процеса на вливане на живот и светлина в съда (в тялото) на физически план, така и усиленото излъчване на този живот и светлина, които благодарение на призивната сила на душата се отделят и събират в онзи център на живот и светлина, от който първоначално са дошли. Тук аз дадох определение за посвещение (ако сте могли да го осъзнаете), но в една малко необичайна трактовка. Възможно е следните няколко цитата от пазения в йерархичните архиви „Учебник за Смъртта“ да разширят вашето разбиране и да ви помогнат да видите нова перспектива в смъртта. В него са дадени т. нар. „Формули, предшестващи Пралайя“, които разглеждат принципния механизъм и процесите на смъртта на всички форми – било то смъртта на мравка, на човек или на планета. Формулите засягат само двата аспекта на живота и на светлината – първият се определя от Звука, а вторият – от Думата. Иначе казано, тези текстове се отнасят до светлината и до Думата, която отделя светлината от формата или пък я фокусира във форма.

"О, чела, помни, че в познатите ти сфери няма нищо друго, освен светлина, откликваща на словото. Знай, че тази светлина низхожда и се концентрира; знай, че от избраната си фокусна точка тя осветява своята собствена сфера; знай също така, че светлината се въздига и остава в тъмната онова, което е осветявала (във времето и пространството). Това низхождение и възхождение хората наричат живот, съществуване и кончина; Ние обаче, Които вървим по Светлия Път, ги наричаме смърт, опит и живот.

Низхождащата светлина се вкоренява в плана на временното проявление. [110] Тя прокарва седем нишки, по които пулсират седем лъча светлина. От тях излизат 21 по-малки нишки, които разпалват 49 огъня. Върху плана на проявения живот се разнася слово: Виж! Родил се човек!

По време на живота се проявява качеството на светлината; то може да бъде мътно и мрачно или искрящо, ярко и сияещо. Светлинни точки пробягват в Пламъка; те идват и си отиват. Това хората наричат живот и го смятат за истинско съществуване. Макар че се заблуждават, те все пак служат на целите на своите души и изпълняват великия План.

После се разнася Словото. Спусналата се сияеща точка светлина се издига, откликвайки на смутно доловения призивен звук и привличана от своя изначален източник. Това човекът нарича смърт, а душата – живот.

Словото внася светлина в живота; пак Словото отделя светлината и остава само Това, което е Самото Слово. Това Слово е Светлина, тази Светлина е Живот, а Животът – това е Бог".

Проявлението на етерното тяло във времето и пространството се характеризира с езотеричните „два ослепителни мига“. Първият символизира момента преди физическото въплъщение, когато спускащата се (носеща живота) светлина се фокусира с цялата си интензивност около физическото

тяло и осъществява връзка с вродената светлина на самата материя, която е атрибут на всеки атом от субстанцията. Ще бъде открито, че тази фокусираща се светлина се концентрира в седем специфични етерни зони и така образува седемте главни центъра, които ще определят нейното проявление и съществуване във външния план (казано езотерично). Този момент се характеризира със силно светене; то изглежда като точка пулсираща светлина, която се превръща в пламък, като вътре в този пламък се оформят седем точки с интензивна светлина. Това е висша точка от опита на въплътяващия се, която съвсем малко предхожда по време физическото му раждане. Именно благодарение на това настъпва часът на раждането. Следващият етап от процеса, както го наблюдава ясновидецът, е този на взаимопроникването, „когато седемте стават двадесет и едно, а после още повече“; светлинната субстанция, енергийният аспект на душата започва да насища физическото тяло и творческата работа на етерното (виталното) тяло е завършена. Първият сигнал за това на физически план е [111] „звукът“, издаван от новороденото. Това е кулминацията на процеса. Творческият акт на душата е завършен; нова светлина огрява тъмното дотогава място.

Вторият „ослепителен миг“ се наблюдава при обратния процес и възвестява периода на възвръщане и окончателно оттегляне (от страна на душата) на нейната собствена вътрешна енергия. Това отдръпване на светлината и живота води до разрушаване на затвора на плътта. 49-те огъня във физическия организъм угасват; тяхната топлина и светлина се поема от 21 по-малки центрове светлина, които на свой ред се поглъщат от седемте главни енергийни центъра. След това се разнася „Думата на Завръщането“ и аспектът на съзнанието, природата на качеството, светлината и енергията на въплътения се изтеглят към етерното тяло. Жизненият принцип по аналогичен начин излиза от сърцето. Следва ярък изблик на чиста електрична светлина и накрая „тялото на светлината“ скъсва окончателно контакта с плътния физически проводник, фокусира се за кратко време във виталното тяло и после изчезва. Актът на възвръщане е завършен. Целият този процес на фокусиране на духовните елементи в етерното тяло, както и тяхното последващо оттегляне от него много ще се ускорят, ако досегашните погребения бъдат заменени с по-широко прилагане на кремацията. (17-467/70)

(2) *Вторият въпрос* засяга по-конкретно процесите на смъртта и може да бъде формулиран така: какво е отношението на Тибетеца към кремацията и как тя трябва да бъде практикувана? Това, че кремацията все повече се превръща в правило, е благоприятен и щастлив факт. Не след дълго погребенията в земята ще станат противозаконни и кремацията ще се превърне в задължителна здравно-санитарна мярка. Гробищата като психични, нездрави места, в крайна сметка ще изчезнат, така както изчезва култовото почитание към предците на Изток и също толкова глупавият култ към наследствените титли на Запад.

Използването на огъня води до ускорено разсейване на всички форми; колкото по-бързо се разрушава човешкият физически проводник, толкова по-скоро изчезва и влиянието му върху отделящата се душа. В популярната теософска литература бяха изказани много безсмислици по повод на времето, необходимо за разрушаване на фините тела. Твърдя, че кремацията става възможна веднага след като *истинската* смърт бъде научно потвърдена от упълномощения за целта ортодоксален лекар, който официално удостоверява, че във физическото тяло не е останала нито една искрица живот. Тази пълна (истинска) смърт е налице, когато нишката на съзнанието и тази [112] на живота окончателно са се отделили от главата и сърцето. Междувременно наоколо трябва да царят почтителност и търпение. На семейството на починалия са необходими няколко часа, за да свикне с мисълта за предстоящото изчезване на външната, привично любима форма. Трябва с необходимото внимание да се отнесем и към формалностите, изисквани от държавата или от общинските власти. Този времеви елемент е важен най-вече за тези, които остават – за живите, не за мъртвите. Твърдението, че етерното тяло не бива веднага да се хвърля в пламъците на кремацията и поверието, че то трябва да бъде оставено да броди наоколо поне няколко дни, също са лишени от основание. Няма никаква етерна необходимост за отлагане. Когато *вътрешният човек* се

оттегли от физическия си проводник, едновременно с това той се отделя и от етерното си тяло. Вярно е, че етерното тяло е склонно да се рее по-дълго време в „полето на еманацията“ на погребаното физическо тяло и често остава около него до пълното разлагане на плътта. Практикуваното в Египет мумифициране и познатото на Запад балсамиране удължават „живота“ на етерното тяло понякога със столетия. Това е особено вредно, когато мумията или балсамираното лице са имали приживе зъл характер; тяхното запазено етерно тяло често е „обсебено“ от зла същност или сила. Това е една от причините за инцидентите и нещастията, които често сполетяват онези, които се осмеляват да откриват древни погребения и да излагат техните обитатели – древните мумии, на светлина. Там, където кремацията е правило, се постига не само незабавно разлагане на физическото тяло и неговото възвръщане в източника на субстанцията, но и бързо разтваряне на виталното тяло, чиито сили също се пренасят (от потока на пламъка) към резервоара на жизнените енергии. То винаги е било съставна част от този резервоар – както когато е във форма, така и когато е в безформено състояние. След смъртта и кремацията тези сили продължават да съществуват, но абсорбирани в *аналогично* цяло. Помислете над това твърдение, защото то дава ключ за творческа работа на човешкия дух. Ако отсрочката е необходима поради семейните чувства и общинните изисквания, кремацията трябва да се извърши не по-късно от 36 часа след смъртта; ако няма причини за отлагане, тя може да започне 12 часа след кончината. Мъдро е да се изчакат тези 12 часа, за да се удостовери *истинската* смърт. (17-483/5)

(3) Окултно казано, кремацията е необходима по две основни причини. Първо, тя ускорява освобождаването на етерното тяло от обвиващите душата тънки проводници [113] (това става за часове, вместо за дни). Второ, тя е много необходима като средство за пречистване на астралния план, както и като бариера пред „устремяващата надолу“ тенденция на желанието, което силно затруднява въплътената душа. След кремация желанието не може да се фокусира, тъй като огънят унищожава неговия формообразуващ аспект; огънят е принципно изражение на божествеността, с която астралният план въобще не е свързан, доколкото е изцяло продукт на душата в човешко проявление, а не на божествената душа. „*Нашият Бог е огън всепоглъщащ*“ – това е библейски израз, който се отнася към първия божествен аспект – този на разрушителя, който освобождава живота. Твърдението „*Бог е любов*“ отразява втория аспект и обрисова Бога като въплътено съществуване. „*Бог е ревнив*“ е израз, който показва Бога като форма, която е затворена, ограничена и самоцентрирана, а не отворена. Така получаваме: разрушаващ Звук; притеглящо Слово; индивидуализиран Говор!

По време на смъртта, когато се чуе Словото и възвръщането започне, говорът умира; по-късно Словото на свой ред престава да звучи, тъй като Звукът го заличава или поглъща – така се унищожава всичко, което пречи на Звука. Накрая утихва и самият Звук и се възцарява безмълвие; след акта на крайната интеграция настъпва абсолютен мир. Така езотеричната терминология описва целия процес на умирането. (17-470/1)

(4) Изглежда ще трябва да обсъдим този десети Закон възможно най-подробно, за да осмислим заложения в него синтез и да си изясним, че смъртта е част от творческия процес на синтезиране. Важно е да бъдат усвоени новите идеи и новото отношение към целия проблем за умирането.

„*Вслушай се, о, Ученико, в зова на Сина към Майката и се подчини.*“ Макар контекстът да подсказва, че става дума за изоставяне на физическото тяло, добре е да се помни, че тази фраза може да означава много повече. В широкия си смисъл тя обхваща цялата връзка между душата и личността и включва готовността на Майката (личността) незабавно да се подчини на Сина (душата). Без това своевременно послушание, включващо разпознаване на вътрешния Глас, личността ще остане глуха към призива на душата да опразни тялото. Този тип отклик все още не е станал обичайна практика. Бих искал да размислите върху смисъла на казаното.

[114] Нека отново напомня, че Майката е символ на вещественния аспект, а Синът е олицетворение на душата в нейната собствена сфера. Следователно, това предписание се отнася до връзката на субстанцията с душата и така поставя основата за всички взаимовръзки, които ученикът

трябва успешно да разпознава. Подчинението тук не е насилствено; то зависи от способността да се чува, която на един по-късен етап от развитието се трансформира в послушание. Това е сравнително лесен процес, макар вие да не го смятате за такъв. Трябва да се разбира разликата между двата аспекта на подчинение, тъй като процесът на *обучение чрез чуване* винаги е по-бавен и е едно от качествата или аспектите на ориентирането. *Обучението чрез видение* е пряко свързано с Пътя на Ученичеството и всеки, който иска да стане мъдър и ефективен работник, трябва да се научи да различава чуващите от виждащите. Разбирането на тази разлика ще доведе до коренни промени в техниката. В първия случай вие работите с хора, които определено се намират под влиянието и контрола на Майката и се нуждаят от обучение да виждат. В другия случай имате работа с хора, които са овладели чуването и сега развиват духовното съответствие на зрението, т. е. станали са способни да приемат видения.

"Звучи Слово: формата е послужила за своята цел." Това слово, или „духовно послание“ на душата, може да има двойка цел: то е способно да предизвика смърт или само да ускори оттеглянето на душата от нейния инструмент – троичната личност. Така може да се стигне до положение, когато формата остава неодошувена, т. е. напусната от своя обитател. В такъв случай личността (триединството на физическия, астралния и менталния човек) ще продължи да съществува и ако е високоразвита, много малко хора ще забележат отсъствието на душата. Това често се случва в старостта или при сериозна болест и може да продължи с години. Когато в подобно положение попаднат деца, изходът най-често е смърт или слабоумие, тъй като не е имало време за обучение на нисшите личностни проводници. Размисълът над това „звучащо Слово“ ще хвърли много светлина върху някои смятани за неблагоприятни обстоятелства, както и върху състоянията на съзнание, които до този момент са предизвиквали почти неразрешими проблеми.

"Тогава принципът на ума се организира и повтаря Словото. Очакващата форма откликва и си отива." При този аспект на смъртта именно умът действа в качеството на авторитет и предава заповедта за опразване към мозъка, където се намира нишката на съзнанието. [115] След това човекът в тяло спуска тази заповед към сърцето, където е закрепена нишката на живота, и това (както ви е известно) задвижва процеса на оттегляне. Какво става в тези безвременни предсмъртни моменти засега е неизвестно, тъй като никой още не се е върнал, за да ни го разкаже, а дори и някой да го направи, възниква въпросът дали ще му повярват? Вероятно не.

Първият параграф на Закон N 10 описва процеса на излизане от тялото (т. е. от формата на троичния нисш човек), извършван от средния интелектуален кандидат, който разглежда закона от една сравнително нисша гледна точка; въпреки това и съгласно същия Закон за Съответствието, смъртта на всички хора (от най-нисшия човешки тип до кандидата включително) принципно се характеризира с аналогичен процес; разликата е само в степента на проявеното съзнание – т. е. в осъзнаването на процеса и намерението. Резултатът обаче във всички случаи е еднакъв, а именно:

"Душата се освобождава." Вече съм ви казвал, че този момент на истинска свобода може да бъде кратък и мимолетен, както при неразвения човек, или да продължи дълго в зависимост от полезността на кандидата върху вътрешните планове. Колкото повече отслабва влиянието на импулсите, идващи от трите нисши равнища на съзнание, толкова се удължава периодът на разединение и се наблюдава растяща яснота на мисълта и признаване на същностното битие. Тази кристална яснота на осъзнаването често не се проявява напълно в новото прераждане, защото ограниченията, налагани от плътното физическо тяло, са огромни. Въпреки това, всеки живот отбелязва определен ръст на сензитивността, плюс натрупване на нова езотерична информация, ако използваме определението „езотеричен“ по отношение на всичко, което не се отнася до нормалния живот на формата или до средното съзнание на човека в трите свята. (17-680/3)

(5) Какъв е резултатът от това оттегляне или по-точно коя е причината за това явление, което ние наричаме смърт, или пралайя? Доколкото този трактат е оформен в стила на учебник, ние ще продължим да прилагаме метода на табличното изброяване. Оттеглянето на етерния двойник на човека, на планетата или на системата се предизвиква от:

а) *Изчерпване на желанието.* Такъв трябва да бъде резултатът от всеки еволюционен процес. Истинската смърт, съгласно закона, се предизвиква [116] от постигането на целта и от последващото прекратяване на устрема. Това, при завършването на цикъла на усъвършенстване, е вярно както за индивидуалния човек, така и за Небесния Човек и за самия Логос.

б) *Постигане на адекватната вибрация.* Това става в резултат от забавянето и постепенното прекратяване на цикличния ритъм; работата е завършена. Когато вибрацията или нотата се чувства или звучи свършено, тя предизвиква (в точката на синтез с другите вибрации) крайното разрушаване на формите.

Както знаете, движението се характеризира с три качества: *инерция, мобилност и ритъм.*

Те се проявяват в посочената последователност и предполагат период на забавена активност, последван от стремително движение. Този среден период понякога предизвиква (доколкото има търсене на вярната нота и скорост) цикли на хаос, експерименти, преживявания и осмисляне. След тези два етапа на движение (които са характерни за атома, за човека, за Небесния Човек и за Логоса или Универсума) настъпва период на ритъм и стабилизация, в който се постига точката на равновесие. Силата, която уравновесява двойките противоположности (и така създава баланс), води до неизбежната поява на пралайя.

в) *Напускане на физическия организъм от фините тела* във вътрешните планове чрез разкъсване на мрежата. Това предизвиква триаспектно следствие:

Първо, силата, която е оживотворявала физическата форма (плътната и етерната) и чиято изходна точка е бил постоянният атом, откъдето се е „запълнило всичко подвижно и неподвижно“ (в Бог, в Небесния Човек, в човешкото същество и в атома на материята) изцяло се оттегля в атома на абстрактния план. Този „план на абстракцията“ е различен за различните същности:

- за физически постоянния атом това е атомичното равнище;
- за човека това е каузалният проводник;
- за Небесния Човек това е вторият план на монадния живот, неговата обител;
- за Логоса това е планът *Ади*.

Всички те означават точките на изчезване на единицата в пралайя. Трябва да се помни, че при поглед *отдолу* това винаги е пралайя. [117] От по-високата гледна точка обаче, откъдето се вижда, че финото непрекъснато осенява плътното, когато то е във от обективно проявление, пралайя е просто субективност, т. е. не това „което го няма“, а просто това, което е езотерично.

Второ, при разрушаването си етерният двойник на човека, на планетарния Логос и на слънчевия Логос се деполяризира по отношение на своя вътрешен обитател и това позволява на последния да се оттегли. С други думи, етерният двойник повече не е източник на притегляне и реална магнетична точка. Той се размагнетизира и великият Закон за Притеглянето губи контрол над него; оттук произтича последващото разложение на формите. *Егото* престава да бъде привличано от своята форма във физическия план; продължавайки да вдишва, то оттегля живота си от тази обвивка. Цикълът се приближава към своя край, експериментът е завършен, целта (различна за различните животи и въплъщения) е достигната и

нищо повече не се желае; *Егото*, или мислещата същност, губи интерес към формата и насочва вниманието си навътре. Неговата поляризация се променя и в крайна сметка физическото отпада.

Планетарният Логос в своя по-голям цикъл (синтез или сума от по-малките цикли на клетките на неговото тяло) върви по същия път; Той престава да се привлича отдолу и отстрани и обръща своя поглед навътре, в резултат на което събира в Себе си съвкупността от по-малките животи на Своето тяло (планетата) и прекъсва връзката. Външното привличане се прекратява и всичко гравитира навътре, вместо да се разпредели по периферията на Негово тяло.

Когато става дума за принципна схема, слънчевият Логос следва същия процес; от Своя висок план на абстракция Той престава да се притегля от тялото Си на проявление. Той оттегля Своя интерес и двойките противоположности – духът и материята на проводника, се разделят. След това разделяне слънчевата система, този „Син на Необходимостта“, или на желанието, прекратява своето битие и излиза от обективно съществуване.

Трето, това в крайна сметка води към разпад на атомите на етерното тяло до тяхното първоначално състояние. Приемайки активна форма, субективният живот (синтезът на воля и любов) се отделя. Партньорството се разтрогва, след което формата се разпада; магнетизмът, който е съхранявал нейната цялост, вече не действа и разпадът е окончателен. Материята остава, но формата повече не съществува.

Работата на втория Логос се прекратява и божественото въплъщение [118] на Сина е завършено. Свойството, или присъщото качество на материята обаче се запазва и в края на всеки период на проявление материята (макар и отново приела своята първична форма) остава все така активно разумна, но прибавила печалбата от обективността и засилила (благодарение на придобития нов опит) своята скрита излъчваща активност. Така например, в състоянието си на недиференцираност, материята на слънчевата система представлява активна разумна материя и това е всичко, което може да се твърди за нея. Тази активна разумна материя е обусловена от предишния си опит и е оцветена от предишното си въплъщение. Сега тя се намира във форма – слънчевата система не е в пралайя, а в обективност – и целта на тази обективност е да добави към логоичното съдържание новото качество на любовта и мъдростта. Затова в следващата слънчева пралайя, при завършването на стоте години на Брама, материята на слънчевата система ще се оцвети от активен интелект и активна любов. Това буквално означава, че сумата от слънчевата атомна материя ще вибрира в друга гама, различна от тази при предишния цикъл на проявление.

Това може да бъде илюстрирано както с примера на планетарния Логос, така и на човешката единица – такава аналогия е напълно законна. Върху малката скала на съответствията тя се заключава в това, че с всеки нов период от живота си човек придобива по-развито физическо тяло, което проявява по-голяма отзивчивост и звучи в по-висока гама, по-изтънчено и с по-нова вибрация. Тези три идеи, ако помислите внимателно над тях и ги развиете логически, ще ви дадат много информация.

г) *Трансмутация на виолетовото в синьо*. Върху това сега не можем да се разпростираме. Само ще констатираме факта, а неговата разработка ще предоставим на онези изучаващи, чиято карма и интуиция позволяват това.

д) *Вследствие оттеглянето на живота, формата постепенно се разпада*. Великите Строители и Деви, които по време на проявлението са активни посредници и удържат формата в цялостно състояние (като използват, преобразуват и пренасочват праничните излъчвания), сега също престават да се привличат от субстанциалната форма и насочват своето внимание към нещо друго. По време на издишване (човешко, планетно или логоично) тези деви-строители – намиращи се на същия или на атрибутния лъч, характерен за чакащата да се прояви единица – се привличат от нейната воля и желание и изпълняват строителната си функция. По време на вдишване (човешко, планетно или логоично) те повече не се привличат и формата започва да се [119] разпада. Те оттеглят своя интерес и силите (като същности), които са посредници на разрушението,

извършват необходимата работа за разбиване на формата; те я захвърлят – както гласи окултният израз – „на четирите небесни вятъра“, или във властта на четирите дихания, т. е. за четворно разделяне и разпределяне. Това е намек за дълбок размисъл.

Макар че не описахме (както можеше да се очаква) сцени, илюстриращи смъртта, или драматичното излизане на трептящото етерно тяло през теменния център, бяха споменати няколко от правилата и целите на това оттегляне. Вече се убедихме, че задача на всеки живот (човешки, планетен и логоичен) трябва да бъде постигането на определена цел. Тя се състои в развитие на такава форма, която е по-пригодна за използване от духа; когато целта бъде достигната, вътрешният обитател отстранява своето внимание и формата, послужила за неговите нужди, се разпада. Това обаче не става във всеки човешки живот, нито във всеки планетен цикъл. Тайната на Луната е тази на неуспеха. При правилно разбиране това ще доведе до пълноценен и смислен живот, воден от цел, достойна за най-възвишените ни стремежи. Когато тази истина бъде призната от всички – а това ще се случи при достатъчно развитие на интелекта на расата – еволюцията ще се разгръща без сризове, а неуспехите ще бъдат рядкост. (3-129/33)

(6) Нека сега преминем към друг аспект от нашето изложение. Най-общо казано, смъртта има три основни етапа:

Постоянно повтарящият се факт на *физическата смърт* ни е добре известен, доколкото всички ние често сме го репетирали (ако можехме да осъзнаем това) в нашите животи. Неговото признаване бързо би довело до премахване на сегашния страх от смъртта. След това настъпва споменатата в Библията „*втора смърт*“, която в този планетен цикъл означава премахване на всякакъв астрален контрол над човешкото същество. В по-висш смисъл за тази втора смърт се говори при четвъртото посвещение, когато умира дори и станалият вече ненужен духовен стремеж – Волята на посветения е тъй фиксирана и устойчива, че повече не изисква астрална чувствителност.

Може да се наблюдава интересен паралел на това преживяване и на много по-ниско равнище – при смъртта на всяка астрална емоция, която има значение за индивидуалния кандидат по време на второто посвещение. Това е завършен епизод, който се регистрира в съзнанието. Между второто и третото посвещение ученикът е длъжен да покаже ненарушимо отсъствие на реакция спрямо астралността и емоционалността. Втората смърт, за която споменах, [120] е смъртта или изчезването на каузалното тяло по време на четвъртото посвещение; тя означава прокарването на *антакарана* и утвърждаването на пряка и нерушима във времето връзка между Монадата и личността.

Третата смърт настъпва, когато посветеният окончателно и безвъзвратно остави зад себе си всички отношения с космичния физически план. Тази смърт е далечна перспектива за всички членове на Йерархията и сега е възможна само за неколцина от Съвета на Шамбала. Санат Кумара обаче няма да преминава през този процес. Той е минал през въпросната „трансформация“ преди много еони, още по време на положилия началото на лемурийската епоха огромен катаклизъм, иницииран от Неговия космичен опит и от необходимостта за приток на енергия от извънпланетни Същества. (17-406/7)

(7) Когато всички единици или клетки от тялото на планетарния Логос завършат своето развитие, Той също се освобождава от плътно проявление, т. е. умира физически. (17-414)

(8) В това се крие тайната на страданията и смъртта, проявени на нашата планета. Планетарният ни Логос (ако разглеждаме истината от гледна точка на макрокосмоса) е един от „несъвършените Богове“, описани в „*Тайната Доктрина*“; той е съвършен само за нашето човешко разбиране, т. е. през призмата на единицата, която е съставна част на едно от царствата, образуващи Неговото тяло на проявление. Истинско равновесие между духа и материята все още няма, макар че точката на баланс вече е много близо; инволюционните сили продължават да са твърде влиятелни и дейността на духовните енергии все още се осуetyава, макар и в много по-малка степен в сравнение с предишната човешка история; едва идващата

след нас велика човешка раса ще стане свидетел на времето, когато точката на равновесие ще бъде достигната и ще настъпи т. нар. *златен век*. (17-610)

(9) Смъртта е същото за човека, което е освобождаването на атомната енергия за атома. Голямото научно откритие за освобождаването на атомната енергия ни показва как се разцепва атомното ядро (макар този израз да е научно неточен). Това събитие в жизнения опит на атома освобождава колосална мощ и огромно количество светлина; феноменът на смъртта оказва в астралния план почти аналогичен ефект и е сходен по резултати с освобождаването на атомната енергия. Всяка смърт във всяко царство на природата оказва донякъде същия ефект. Тя разтърсва и разрушава веществената форма и така служи на конструктивна цел; този ефект е предимно астрален или психичен и има за резултат разсейването на някои от обгръщащите ни илюзии. Така например, масовото разрушение на форми през [121] последните години на световната война предизвика феноменално изменение в астралния план и изгони оттам огромно количество от съществуващите световни илюзии, а това е много добре. Такива събития разчистват пътя пред притока на новия тип енергия, която облекчава появяването на идеи, възплъщаващи новия тип осъзнаване; появяването на новите концепции предстои и тяхното развитие в сферата на човешкото мислене ще зависи от формулирането на нови „проходи или канали за въздействие“, благодарение на които умовете на хората могат да станат възприемчиви към йерархичните планове и целите на Шамбала.

Но всичко това е между другото. Искях просто да насоча вниманието ви към някои от връзките между смъртта и конструктивната дейност и да илюстрирам голямата полза от смъртта като процес на реконструкция. Важно е да разберете, че великият Закон за Смъртта, който управлява субстанцията на трите свята, превръща смъртта на формите в благоприятно и коригиращо събитие. Господствайки в трите свята на човешката еволюция, Законът за Смъртта е отражение на космичната цел, която управлява космичните етерни планове на нашата слънчева система – космичния астрален и космичния ментален план. Смъртоносната енергия всъщност е проява и изражение на жизненото начало на онзи още по-велик *ЖИВОТ*, който включва в себе си всичките седем планетни системи, изразяващи Живота на нашата система. Време е обаче да прекратим това навлизане в царството на чистата абстракция и да върнем умовете си към по-практичните аспекти на планетарното съществуване и към законите, които управляват четвъртото царство на природата – човешкото. (17-503/4)

(10) Затова е необходимо да се разбере, че Изкуството на Оттеглянето се осъществява по-конкретно и ефективно в сравнение с възвръщането на физическия проводник. Трябва да се осъзнае и още един пункт. Намирайки се от вътрешната страна, хората *знаят*, че Законът за Прераждането управлява процеса на жизнения опит във физически план и разбират, че преди отделянето на камичното, кама-манасното и манасното тяло, те преминават през един промеждутък от възплъщения и имат две велики преживявания:

1. Моментът (дълъг или къс в зависимост от достигнатата еволюционна точка), когато се установява контакт с душата или със слънчевия ангел.
2. Появата след този контакт на коренна преориентация на земния живот, [122] водеща към т. нар. „процес на низхождение и призив“, когато човекът:

- отново се подготвя за физическо възплъщение;
- издава собствен, истински тон в субстанцията на трите свята;
- ревитализира постоянните атоми, които образуват триъгълника на силата вътре в каузалното му тяло;
- събира необходимата субстанция за формирането на своите бъдещи тела на проявление;
- оцветява ги с качества и характеристики, които вече е достигнал благодарение на предишния си жизнен опит;

– организира субстанцията на виталното си тяло в етерния план, така че седемте центъра да се обособят и да могат да станат приемници на вътрешните сили;

– съзнателно избира тези, които ще му осигурят исканата от него плътна физическа обвивка, след което очаква момента на въплъщение.

За изучаващите езотеризма е добре да помнят, че родителите даряват само плътното физическо тяло. Те не внасят нищо друго, освен тяло с конкретно качество и природа, което ще се превърне в необходимия проводник за контакт с околната среда, желан от въплъщаващата се душа. Те могат също така да предоставят някакви групови отношения, ако опитът на душата е продължителен и се е установило истинско групово отношение.

Развъплътеният човек съзнателно посреща тези два критични момента и знае какво да прави в рамките, определени му от точката на неговата еволюция. (17-495/6)

(11) Преди всичко, Вечния Странник свободно и по своя воля и съгласие избира „окултно“ да умре и да приеме тяло или поредица от тела с цел да натрупа опит и същевременно да издигне или възвиси животите в природата на формите, в които се въплъщава; правейки това, самият той „умира“ в смисъл, че за свободната душа смъртта, приемането на форма и по-нататъшното потапяне на живота във формата по същество са синоними.

На второ място, правейки това, душата повтаря в умален мащаб същото, което аналогично са правили и правят слънчевият и планетарният Логоси. Макар и издигнали се над законите на „естествения“ свят (както ние го наричаме), в периодите си на проявление великите Животи се подчиняват на същите закони на душата. Тяхното съзнание обаче си остава неотъждествимо [123] със света на явленията, докато нашето се идентифицира с него до момента, в който не попадне под влиянието на висшите закони. Благодарение на „окултната“ смърт на тези велики Животи, всички по-малки животи получават възможност за проявено битие. (17-439)

(12) ... *асцендентът* сочи по-далечните възможности, духовната задача и целта на това и следващите няколко въплъщения. Този знак има отношение към борбата на духовния човек да „продължи“ от достигната точка, така че, когато жизнената енергия бъде временно изчерпана и настъпи „смъртта на личността“, човек да се окаже „по-близо до центъра на своя живот, по-близо до центъра на неговата група и приближавайки се към центъра на божествения живот“, както гласи Неостаряващата Мъдрост. Фразата „смърт на личността“ съдържа в себе си и две допълнителни значения:

а) Може да означава смъртта на физическото тяло, която неизбежно се следва от два етапа – смърт на емоционалния носител и последващото го разсейване на временната и постоянно променяща се форма, приета по време на въплъщението от умствената енергия.

б) Субективната и мистична „смърт на личността“. Тази фраза обозначава пренасочването на центъра за разпределение на енергията от личността (определен център на силата) към душата (друг конкретен център). (16-17/8)

(13) Месецът на раждане сочи времето на благоприятната възможност. Вратата е отворена. Конкретният месец, в който дадена душа се *въплъщава*, се определя от месеца, в който тя е *излязла от* въплъщение в предишния жизнен цикъл. Ако например смъртта е настъпила в месеца, управляван от знака Лъв, човек ще се завърне във въплъщение при същия знак, продължавайки опита оттам, откъдето го е прекъснал и ще започне с този тип енергия и специфични дадености, с които е напуснал земния живот, добавяйки постигнатото чрез размисъл и съзнателно наблюдение. По този начин, на душата се посочват качеството на енергията и природата на силите, които тя ще управлява по време на живота. (4-436)

(14) Затова понятието „безсмъртие“ предполага безвременност и учи, че вечността е свойство на онези неща, които са неподвластни на времето. Това твърдение се нуждае от внимателно разглеждане. Човек се превъплъщава не под въздействие на времето, а под влияние на кармичната отговорност. От една страна, той е привлечен [124] от това, което като душа е иницирал, и от дълбоката си потребност да изпълни породените от него задължения, а от друга – той се въплъщава от чувство за отговорност, което го подтиква да изпълни изискванията, предявени му от предишни нарушения на законите, управляващи правилните човешки отношения. След като тези изисквания, душевни потребности, задължения, опити и отговорности бъдат удовлетворени, човек завинаги попада „в ясната необгаряща светлина на любовта и живота“ и (самият той) не се нуждае повече от етапи за събиране на душевен опит на земята. Бидейки свободен от кармични задължения в трите свята, той продължава да е подвластен на импулса за кармичната необходимост, изискваща от него и последната уния служене, което той може да даде на оставащите във властта на Закона за Кармичния Дълг. Така можем да дефинираме три аспекта на Закона за Кармата, който определя принципа на прераждането:

1. *Законът за Кармичния Дълг* управлява живота в трите свята на човешката еволюция; неговото действие се прекратява при четвъртото посвещение.

2. *Законът за Кармичната Необходимост* направлява живота на напредналия ученик и на посветения, като се започне от второто и се стигне до някое от посвещения след четвъртото; тези посвещения му позволяват да тръгне по Пътя на Висшата Еволюция.

3. *Законът за Кармичната Трансформация* е тайнственият регулатор на процесите, протичащи на Висшия Път; чрез тях посветеният излиза от космичния физически план и започва да функционира в космичния ментален план. Това предполага освобождаване на такива Същества като Санат Кумара и неговите Съратници в Съвета на Шамбала от властта на космичното желание, което се проявява в нашия космичен физически план като духовна воля. Тази мисъл вероятно ще заинтригува вашето внимание. Всъщност, аз мога да съобща твърде малко по тази тема, защото все още нямам съответните за нея знания. (17-404/5)

(15) Обобщавайки основната си идея, трябва да заявя, че страхът от смъртта се корени в любовта към формата – към нашата собствена форма, към тази на обичаните от нас хора и към формите на познатото ни обкръжение и среда. Този тип привързаност обаче противоречи на нашето учение за духовните реалности. Надеждата за бъдещото ни избавление от този нездрав страх се крие в преместването на нашето внимание върху факта на вечната душа, която копнее за [125] конструктивен и божествен духовен живот вътре в материалните проводници. Тази концепция включва и идеята за възвръщането. Така неправилните представи ще бъдат забравени; идеята за оттеглянето също ще спомогне за постигане на верния фокус. Интеграцията изисква проникновение, чрез което потапянето в живота на душата ще измести затъването в живота на тялото. Тъгата, самотата, нещастieto, упадъкът, загубата – всички тези представи ще трябва да изчезнат заедно с коригирането на сегашната човешка реакция към факта на смъртта. Когато хората се научат да живеят съзнателно като души и започнат да се фокусират върху равнищата на душата, разглеждайки телесната форма само като средство за нейната (на душата) проява, старите скръбни представи за смъртта постепенно ще изчезнат и ще бъдат заменени от ново, по-оптимистично отношение към това велико преживяване. (17-394)

Част XIV

Възкресението, а не смъртта, е основният принцип на живота. Смъртта е само преддверие към възкресението. (13-469)

(1) [127] Възкресението е ключът към света на мисълта и е основна тема на всички световни религии – минали, настоящи и бъдещи. Възкресението на духа в човека, във всички форми и във всички царства е целта на целия еволюционен процес и включва освобождаване от материализма и егоизма. В това възкресение еволюцията и смъртта са само подготвителни и обичайни етапи. Възкресението е било идеята и посланието на Христос по време на последната Му поява на Земята, но човечеството е било толкова нездраво и до такава степен обгърнато от заслепление и илюзия, че си е позволило да се отклони от разбирането за Неговата смърт, вследствие на което, в продължение на векове, акцентът е бил поставян върху смъртта, а възкресението се приветствало единствено на Великден и на гробищата. Това трябва да се промени. Увековечаването на такова положение не подпомага постепенното осмисляне на вечните истини. В наши дни Йерархията се е посветила на осъществяването на тази промяна, което ще измени подхода на човечеството към света на невидимото и към духовните реалности. (13-469/70)

(2) Цялата концепция за възкресението е новото и най-важно откровение, което човечеството получава и което ще положи основата на новата световна религия.

В недалечното минало основен принцип на християнската религия е била смъртта, символизирана за нас чрез смъртта на Христос и силно изопачена от Св. Павел в стремежа му да обедини новата, дадена от Христос религия, със старото кърваво вероучение на евреите. В настъпващия цикъл това изопачено учение за смъртта ще заеме своето правилно място и ще бъде разбрано като дисциплиниращ стремеж към отказ и отменяне властта, която материята има над душата чрез смъртта; великата цел на всички религиозни учения ще бъде възкресението на духа в човека и в крайна сметка във всички форми на живот, от най-низшата еволюционна степен до най-висшия монадичен опит. В бъдеще акцентът ще се поставя върху „жизнеността на Христовата природа“ – доказателство за която ще бъде Възкръсналият Христос – и върху използването на волята, призоваваща тази „жизнена демонстрация“. (18-318)

(3) [128] Чудото на Христовото Възкресение, доколкото е била въввлечена Неговата Личност, се състои във факта, че минавайки през смъртта и възкресението, Той по същество останал същия Човек, но с увеличени способности. Нима това не може да се случи и с нас? Нима смъртта не може просто да премахне ограничеността във физически смисъл, като ни остави с повишена чувствителност и по-ясно чувство за ценностите? (22-244)

(4) Страхът от смъртта е една от големите аномалии или изопачености на божествената истина, за която са отговорни Повелителите на Космичното Зло. Когато в ранната Атлантическа епоха те излезли оттам, където са били затворени, и принудили Великата Бяла Ложа *временно* да се оттегли на субективните нива, първият им голям акт на изопачаване е бил да внушат на човешките същества страх, започвайки със страха от смъртта. Оттогава хората поставят акцента върху смъртта, а не върху живота, и са обзети от страх през всичките си дни.

Едно от първите действия на Христос (при новата му поява) и на Йерархията ще бъде да заличат този страх и да утвърдят в умовете на хората идеята, че въплъщението и приемането на форма е истинска тъмница за божествения дух, който е същността на човека; за духа това е временна смърт и лишаване от свобода. Хората ще се обучават, че еволюцията сама по себе си е посветителен процес, който води от един жизнен опит към друг и който кулминира в пето Посвещение на Откровението и седмо Посвещение на Възкресението. (18-732)

(5) Посветеният преминава през много смърти в своя аеонен жизнен цикъл:

1. Познатата и непрекъснато повтаряща се, от въплъщение във въплъщение, смърт на физическото тяло.
2. Смъртта на астралния и менталния проводници, които безсмъртната душа изоставя живот след живот, за да създаде нови, докато не постигне изкусно владение над тях.
3. След това – в резултат от процеса на въплъщение и неговите еволюционни следствия – настъпва смъртта на желанието и неговата замяна с нарастващ духовен стремеж.
4. По-нататък, благодарение на правилното използване на ума, настъпва „смърт“ на личността или по-скоро нейното отхвърляне и отказ от всичко материално.
5. Накрая следва смъртта или разрушаването на причинното или душевното тяло при великото Посвещение на Отречението.

Процесът на смъртта и възкресението продължават непрекъснато във всички [129] природни царства; всяка смърт подготвя пътя за по-голямата красота и жизненост и всяка смърт (ако внимателно анализирате това) предшества една или друга форма на възкресение, докато не достигнем до окончателното възкресение и крайното достижение.

Тук няма да се спирам детайлно на този процес на непрекъсната смърт, последвана от непрекъснато възкресение – той представлява основният принцип и механизъм на еволюцията; единствената причина, поради която хората се страхуват от смъртта е, че прекомерно обичат материалното и ненавиждат загубата на контакт с аспекта на формата в природата. Добре е да не се забравя, че безсмъртието е аспект на живото духовно съществуване, а не цел само по себе си, в каквото хората се стремят да го превърнат. За Познаващите Живота фразата – „Аз съм безсмъртната Душа“ не изразява истината. Твърдението – „Аз съм Самия Живот и затова съм безсмъртен“ е по-близо до истината, но дори то (от гледна точка на посветения) представлява само част от една по-голяма истина. (18-731)

(6) Тук отново бих искал да спра, за да отбележа, че концепциите за смъртта, заместването, изкуплението на чужда вина и жертвата ще бъдат заменени в Новата Епоха от концепциите за възкресението или жизнеността, духовното единство, прехвърлянето и служенето, което ще въведе нов тон в човешкия живот, носейки надежда, радост, сила и свобода. (15-437)

(7) Животът във форма се изкачва триумфално към своя „Отец в Небесата“, така както животът във физическото тяло се устремява от момента на смъртта към своя източник – Егото, като преминава през четири етапа:

1. Оттегляне от плътното физическо тяло.
2. Оттегляне от етерното тяло.
3. Освобождаване от астралното тяло.
4. Напускане на менталното тяло. (1-137)

(8) Окултно казано, всеки процес на подем или „издигане“ автоматично включва в себе си *смъртта*. Тази смърт въздейства на атомите в засегнатите органи и предизвиква началните етапи на лошото здраве, болестите и разрушаването, тъй като *смъртта не е нищо друго, освен разрушаване и отстраняване на енергията*. Когато бъде разбрана науката за пренасянето на енергията от по-ниските центрове към по-високите, ще се хвърли светлина върху цялостния проблем на умирането и ще се появи истинската Наука за Смъртта, освобождаваща човечеството от страха. (15-549)

(9) [130] „Христос възкръсна“ – възкликват те и поради това царството на Бога може да се осъществи на земята, а посланието Му за любовта може да получи широко разпространение. Сега те знаят, въвн от всякакво съмнение, че Той е преодолел смъртта и че в предстоящите години ще засвидетелства победата над смъртта. Това, че са очаквали незабавна поява на царството и че са се надявали да видят факта за безсмъртието общопризнат, е очевидно от техните писания и ентусиазъм. Това, че са допуснали грешка, е доказано от почти двехилядолетното съществуване на християнството. Ние все още не сме граждани на божественото царство, ясно проявено на земята, страхът от смъртта не е по-слаб, а фактът за безсмъртието е все още само източник за спекулации сред масите. Виновно за това е тяхното чувство за време и неспособността им да разберат бавността на процесите в природата. Еволюцията напредва бавно и едва днес ние наистина сме на прага на демонстрирането на Божественото царство на земята. Тъй като сме в края на епохата, ние знаем, че не след дълго властта, която смъртта притежава над човешкото същество, и ужаса, всяван от ангела на смъртта, ще изчезнат. Те ще изчезнат поради това, че ще разглеждаме смъртта просто като още една стъпка към светлината и живота и ще осъзнаем, че когато Христовият живот започне да се изразява в човешките същества и чрез тях, те ще демонстрират на себе си и на света реалността на безсмъртието.

Ключът към преодоляването на смъртта и към процеса на осъзнаване на смисъла и природата на вечността и непрекъснатостта на живота може да бъде безопасно разкрит само когато любовта започне да господства над човешкото съзнание и за най-висше се счита благото на цялото, а не егоистичния интерес на отделния човек. Единствено чрез любовта (и служенето като изразение на любовта) може да бъде разбрано истинското послание на Христос и хората да преминат към радостно възкресение.

(10) Той е издигнал Своя Кръст като граница, символ и пример на метода, свързващ света на осезаемите ценности и този на духовните ценности, и ни е призовал към смърт на низшата природа, за да може Божественият Дух да получи пълно господство.

Той ни е учил, че трябва да бъде сложен край на смъртта и че съдбата на човечеството е възкресението от мъртвите. Безсмъртието трябва да заеме мястото на смъртта. За нас Той възкръсна от мъртвите и доказа, че оковите на смъртта не могат да задържат нито едно човешко същество, което функционира като Син на Бога. (22-261)

(11) [131] „Нека енергията на божествения „Аз“ ме вдъхновява, а светлината на Душата да ме ръководи. Нека бъдем водени от тъмата към светлината, от илюзията към реалността, от смъртта към безсмъртието“. (5-548)

ТРИДЕСЕТ ГОДИНИ РАБОТА

Работата на Учителя Джуал Кхул с Алис Бейли – цели, акценти и указания.

ПЪРВА ЧАСТ

ДЕЙНОСТТА НА ТИБЕТСКИЯ УЧИТЕЛ

ЙЕРАРХИЯТА КАТО ПЛАНЕТАРЕН ЦЕНТЪР

Работата на Тибетския Учител с Алис А. Бейли (а преди нея с Е. П. Блаватска) е пряко следствие от реорганизацията в духовната Йерархия през последните сто години.

Тя е част от установяването на нови отношения между различните планетарни царства (по-конкретно между Шамбала, Йерархията и човечеството), наложени от неочаквания отклик на човечеството спрямо Тяхната целенасочена стимулация.

Процесът на реорганизация, който протича успоредно с изравняването между трите главни планетарни центъра, води до нова форма на интегриране и сливане на главните ашрами в Йерархията. Макар всеки от ашрамите да изразява определен аспект от Плана и Целта, съответстващ на една от седемте лъчеви енергии, старите разделителни линии изчезват, а Йерархията започва да функционира по-скоро като „велик Ашрам на Санат Кумара, в центъра на който стои Христос“. Това предполага по-тясно взаимодействие и съгласуваност при изпълнение на ашрамните функции и задачи, плюс разширени възможности за колективни действия.

В края на XIX век Учителят Джуал Кхул (ръководител на един от ашрамите към главния второлъчев ашрам на Учителя К* Х*) поема отговорността да вложи учението за Неостаряващата Мъдрост в три нови послания към човечеството и така „да подготви настъпването на Новата Епоха“. Той пристъпва към тази задача не като ръководител на второлъчев ашрам, а като представител на цялата Йерархия, споена в единен духовен организъм – планетарния сърдечен център. Работата и учението на Д* К* са йерархични по своя произход и мащаб. Той поема и част от обучението на многобройните последователи, свързани с различните лъчеви ашрами, и така освобождава съответните Учители от тези функции и Им дава възможност да изпълняват други важни йерархични задачи, свързани с подготовката за екстернализация на ашрамите и новата поява на Христос.

УЧЕНИЕ. ПЛАНИРАНО ОТ ЙЕРАРХИЯТА

Първото от трите послания с учението на Неостаряващата Мъдрост, планирано от Йерархията и поверено на Тибетския Учител, е дадено на света чрез Е. П. Блаватска за период от 15 години (1875 – 1890 г.). Д* К* го нарича „подготвителна“ фаза. Второто е предавано в течение на тридесет години чрез Алис А. Бейли (1919 – 1949 г.). Третият, заключителен аспект ще бъде изложен от Д* К* в началото на ХХІ век чрез подготвен посветен, доколкото (като Той заявява) „предстои още една поредица от трактати, свързващи материалното знание на човека с науката на посветените“.

Д* К* категорично твърди, че дейността на тези, които приемат и се стараят творчески да прилагат учението, трябва да бъде „насочена към преоценка на светините на човешкото съществуване, към промяна в начина на живот на човечеството и утвърждаване на новата цивилизация върху основите на старата, към реорганизация в световното мислене и политика, както и към преразпределение на световните ресурси съгласно божествената цел. Единствено при тези условия ще стане възможно даването на следващото откровение“. Д* К* предсказва, че в тази поредица от послания ще настъпи и етап на такива „откровения“, средства за чието разпространение (след 1975 г.) ще бъдат радиото и вероятно телевизията. Тук очевидно се има предвид многоаспектното тълкуване на съществуващите учения и на начините за тяхното приложение към сегашните световни и човешки проблеми. Тази дейност вече започна и набира сила.

РАБОТАТА НА ТИБЕТЕЦА С АЛИС А. БЕЙЛИ

Преди да започне истинската си дейност с Алис А. Бейли, Тибетеца съставя подробен план за времевите етапи, последователността на изложението и планираните следствия. Той разделя учението на три фази, всяка от които обхваща десет години.

През първата декада, разчитайки на влиянието на първите си книги, Той търси ядро от няколко човека, с които да работи. Именно в тази фаза Алис А. Бейли основава Школата на Арканите като форма на служене към ашрама на своя Учител. Д* К* не отговаря пряко за тази Школа, не оказва въздействие и контрол, но предоставя поле за служене, след като тя се доказва като действителен екип, обучен да провежда Плана и да осъществява подготовката за новата поява на Христос.

През втората декада, когато броят на книгите нараства и те се разпространяват по целия свят, кръгът на контактите се разширява и Тибетеца постига своята цел – публично е обявено съществуването на нова група световни служители, световен екип от субективно свързани хора, принадлежащи към всички раси, нации, религии, култури и социални прослойки. В тази фаза (с помощта на Школата на Арканите) Той организира служене в рамките на Триъгълниците и Световната Добра Воля. Тези две движения са йерархични и имат за цел да енергизират и свързват отделните членове на новата група световни служители, за да се „създаде ядро на всеобхватния синтез“.

През третата фаза поредицата от книгите е завършена, като в последните години акцентът се поставя върху новата поява на Христос и подготовката на това велико събитие. То се провъзгласява в печатен вид, а Христос е показан в Неговата истинска светлина – като Световен Учител, ръководител на духовната Йерархия, „една и съща велика Автентичност във всички световни религии“.

ДВЕТЕ ОСНОВНИ ИДЕИ

Тибетският Учител заявява, че поетото от Него задължение пред Йерархията е да привлече вниманието на човечеството:

1. Към факта за съществуването на нова група световни служители като действителен екип от посредници между човечеството и духовната Йерархия.
2. Към новата поява на Христос и работата за нейната подготовка.

По думите на Д* К* „Това са най-важните аспекти от работата ми в служба на Йерархията... Всичко останало е второстепенно в сравнение с тези два духовни факта“.

Във връзка с функцията на новата група световни служители се посочва, че „в наши дни всички ученици и посветени са членове на тази група, която е във фокуса на сегашното усилие на Йерархията“. Чрез нея протича духовната енергия на петте ашрама:

1. Ашрам на Учителя Кут Хуми, ангажиран главно с работата по образованието.
2. Ашрам на Учителя Джуал Кхул, особено подходящ за стремящите се към посвещение.
3. Ашрам на Учителя Ракоци, отговорен главно за икономическото преустройство на Европа.
4. Ашрам на Учителя Мориа, който насочва политическата дейност по целия свят.
5. Ашрам на Учителя Иларион, който съдейства за научните открития и тяхното прилагане по света.

"НОВИТЕ ИСТИНИ" В УЧЕНИЯТА НА ТИБЕТЕЦА

Тибетеца подробно излага онези „нови истини“, за които носи отговорност пред учениците, и ги класифицира така:

1. *Учение за Шамбала, което включва:*

- а) Природата на волевия аспект.
- б) Скрытите цели на Санат Кумара.
- в) Изграждане на антакарана като първа крачка към монадно съзнание по пътя на Висшата Еволюция.

2. *Учение за Новото Ученичество, което включва:*

- а) Ново отношение на Учителите към Техните ученици.
- б) Информация за състава на Йерархията (с различните ашрами), като Ашрам на Санат Кумара.
- в) Нов тип медитация с акцент върху визуализирането, използването на творческо въображение, груповото сливане и служенето.

3. *Учение за Седемте Лъча, което набляга върху психологичния аспект, доколкото новата психология се намира в процес на формиране. За да може езотеричното учение да стигне до широката публика, то трябва да се дава под форма на психологично учение, защото езотеризмът засяга аспекта на съзнание както на човека, така и на Бога.*

4. *Учение за новата астрология, което дава достатъчно информация, за да постави бъдещата астрология върху здрава основа.*

5. Информация за новата група световни служители, описваща:

а) Тази група като свързващо звено между Йерархията и човечеството.

б) Природата на нейната работа, доколкото тя въздейства върху човешката душа и характеризира (чрез хората на добрата воля) съвременния период.

в) Работата на Триъгълниците, които изграждат мрежата на светлината и добрата воля и осигуряват канал за общуване между Йерархията и човечеството.

6. *Опит за формиране на екзотерични разклонения на вътрешните ашрами.* Препоръките към тази група са публикувани в двата тома на „Ученичеството в Новата епоха“.

7. *Учение за новата световна религия,* което дава информация за трите основни духовни празника през периодите на пълнолуние в Овен, Телец и Близнаци, както и за деветте по-малки. В този смисъл, най-голямо значение се придава на медитативната работа при пълнолуние; тя реализира връзката между дейността на Христос и Буда и стимулира човешкия стремеж.

Тибетеца ни съветва „внимателно да размислим върху тези думи“, набелязващи ориентирите за разширяване на дейността в бъдеще. Той ги определя като особено важни препоръки, очертаващи рамката на дейността, която би желал да види извършена (те са дадени в книгата „Лъчи и Посвещения“, стр. 251 – 255).

Като изброява тези най-важни елементи от учението, Д* К* отново потвърждава Своята йерархична мисия и поема лична отговорност за това. Неговият второлъчев ашрам по принцип отговаря за различни аспекти на разгръщания План и за други въздействия върху човешкото съзнание. Д* К* ще бъде един от онези членове на Йерархията, Които ще се „екстернализират“ и ще се посветят на специфична дейност във физическа форма. Негова основна сфера на интереси ще бъде лечителството и различните аспекти на етерното развитие, но тези ашрамни проекти не влизат в групата на „новите истини“, които характеризират работата Му с А. А. Б.

СЕДЕМАСПЕКТНАТА ЦЕЛ НА САНАТ КУМАРА

Представяйки новото учение за Шамбала, Д* К* показва „скритите цели на Санат Кумара“. Той подробно разглежда Неговата седемаспектна цел на стр. 240 – 247 от книгата „Лъчи и Посвещения“. Седемте аспекта на божествената цел въплъщават седемте лъчеви енергии, които „ще преустроят йерархичните начинания, ще ги обусловят по нов начин и така ще поставят началото на Новата епоха“.

Първата от седемте цели е „непознаваемата (беззвучна и незрима) цел на Санат Кумара. Това е тайната на самия живот, известна единствено на Него... Именно тя завоалира централната мистерия, до която ще стигнат всички езотерични школи, ако са водени от истински откривателски порив“. В Правило XIII за Ученици и Посветени (стр.- 260 от същата книга) се загатва за това, какво представлява тази скрита тайнствена цел. „Тя произтича от целта и причината, поради които нашият планетарен Логос е приел въплъщение и е станал насищащ Живот на планета Земя“, която не е свещена планета.

Процесът на трансформация, трансмутация и преображение на нашата планета може да бъде обобщен с една дума: изкупление. Следователно, езотеричните служители, които съзнателно сътрудничат на божествената Цел, участват именно в планетарното изкупление. Оттук произтича и акцентът, поставян във всички истински (сегашни и бъдещи) езотерични школи върху жизнения аспект, божествената воля и развитието на новата йога – йогата на синтеза, или „огнената йога“ [Агни йога – бел. ред.]

ПОДГОТОВКА ЗА УЧЕНИЧЕСТВО

Във всички книги на Тибетеца се отделя голямо внимание на т. нар. „ново ученичество“. Този факт се обяснява: с влиянието на настъпващата епоха на Водолея; с новото планетарно равнение между Шамбала, Йерархията и човечеството; с реорганизацията вътре в Йерархията, чрез която Тя установява по-тесни отношения с Шамбала и с човечеството; както и с неочаквано високия ръст и степен на разширение на човешкото съзнание в отговор на духовното стимулиране. „Днес приливът на духовен живот – пише Тибетеца – е толкова силен и впечатляващ, че в близките петдесет години ще се прояви истинската природа на Духовното Царството, или Царството Божие. Това ще предизвика фундаментални промени в стоящите пред хората задачи, в плановете на Учителите, в практиката на учебния процес и в даваното Учение“. Той изброява задачите на Новата епоха, поставени сега пред готвещите се за посвещение ученици; те са посочени в том II на „Ученичеството в Новата епоха“ (стр. 296 – 301) и изискват внимателно изучаване. Накратко те изглеждат така:

1. Усещане за планетарна съотнесеност, което отклонява вниманието на ученика от собствената му личност и разширява съзнанието му по посока на синтеза, целостта и всеобщността.
2. Разбиране за наблюдение и надзор. То означава растящо осъзнаване на „фокусирувания контрол върху всекидневния живот, обстоятелствата, бъдещето и съдбата“ и дава на ученика „прозрение за целта и нейния разгръщащ се план“.
3. Готовност за ориентация към човечеството. Това е „навик за правилна ориентация“, насочена към човечеството с цел да му служи; тя изисква липса на егоцентризъм и нов тип сетивност, ориентирана към световните потребности.
4. Способност за регистриране на впечатления. Тя е свързана с Науката за Предаване на Впечатленията, която в крайна сметка ще стане „основен предмет за усвояване в образователните системи“ на Новата епоха. Йерархията приема, че съвременното човечество е достатъчно знаещо и вече е способно да се обучава в правилна интерпретация.
5. Задействане на волята. Това е нов, изключително необходим път на развитие. Волята е онзи „божествен аспект у човека, който го свързва със и поставя под контрола на божествената цел, възприемана във времето и пространството и следвана от душата като израз на любовта“. Възпитаването на такова първолъчево възприятие е „могъщо действие, благодарение на което могат да се разкрият висшите аспекти на духовната воля“.
6. Разпознаване на предстоящото. Истинският ученик е загрижен за назряващото в духовно отношение. Под това се разбира правилен усет за време. Ученикът „трябва да се пробуди и да улавя онова, което се намира на самата граница на проявление в човешкото мислене и житейските

обстоятелства", да предприема окултни и духовни стъпки, необходими за получаване на откровения, за „кармична ползност" и за установяване на активно сътрудничество.

Такива са новите насоки в обучението и подготовката на онези, които имат правилно фокусиране и ориентация. От шестте изброени по-горе задачи, усвояването на първата, третата и петата изисква работа в субстанцията на трите свята (ментален, емоционален и физически) на човешката еволюция, в дочовешките царства на природата и в планетарното цяло, като следствие от осмислянето на Плана и разпознаването на Целта. Втората, четвъртата и шестата задача предполагат довеждане на смисъла и значението на фините светове до човешкото съзнание, както и усвояване на окултни начини за субективно свързване между различните състояния на съзнанието. Те изискват от обучаващия се ученик да работи с такова огромно внимание и ашрамна стабилност, че познанията му за Учителя и ашрама да не предизвикват у него чувство за изключителност, което може да изкриви замисъла на Плана и да наруши ритъма на ашрама.

При ученика разбирането за планетарна съотнесеност измества това за правилните човешки отношения (доколкото той вече не допуска грешки и не проявява небрежност към своите събратя), което го води до познание за извънпланетарната съотнесеност и до връзка с духовната Йерархия.

ШКОЛИ НА МИСТЕРИИТЕ НА БЪДЕЩЕТО

Тибетският Учител предвижда, че в края на нашето столетие или малко по-късно ще се появят новите Школи на Мистериите на бъдещето. Те ще бъдат създавани от опитни старши посветени на ашрама, тъй като екстернализацията [външното проявление – бел. ред.] на Йерархията фактически е започнала. Ще има два типа Школи: подготвителни и за напреднали, т. е. за кандидати и за посветени. Д* К* ни информира, че Четиринадесетте Правила за Кандидати (дадени в „Посвещение, човешко и слънчево") и Четиринадесетте Правила за Ученици и Посветени (дадени в „Лъчи и Посвещения", пети и последен том на „Трактат за Седемте Лъча"), ще бъдат основа на обучението и в двата типа Школи.

Науката за Медитацията и съзнателното изграждане на антакарана ще станат първите две подготвителни степени от езотеричната програма на обучение във всички истински езотерични Школи. Ще се развива усетът за цялостност и синтез като окултен начин на виждане, а обучаващите се в новите Школи ще станат „строители на новия свят и възпитатели на бъдещото обществено мнение". Целта на езотеричното обучение през Новата епоха ще бъде развитие на способност за правилни съждения и за максимално себеотдаване в името на световното преустройство.

ПРЕДСТОЯЩА РАБОТА

Тибетският Учител ясно подчертава онова, което би желал да види осъществено сега и в близкото бъдеще:

"Ще оказвам непрестанна помощ при осъществяване на следната работа, за която сте обучавани и за която носите отговорност. И така:

1. Ваш пръв и най-основен дълг е хората да се подготвят за новата поява на Христос. Най-важното е те да бъдат обучавани (в широк мащаб) да употребяват Призива и да медитират върху него, така че той да стане световна молитва и да фокусира в себе си призивната молба на човечеството.

2. Трябва да се разширява работата на Триъгълниците, така че светлината и добрата воля да могат (субективно и етерно) да господстват на земята.

3. Необходимо е непрекъснато да се доразвива дейността на Световната Добра Воля, за да могат групи от мъже и жени, предани на делото за установяване на правилни човешки отношения, да се появят във всяка нация. Съществуващото ядро трябва да се разширява. Принципът на добрата воля се утвърждава по целия свят; изпълнението на задачата ще бъде действително трудно, но не и невъзможно.

4. Моите книги, в които се съдържа голяма част от учението на Новата епоха, трябва непрекъснато да се разпространяват. Те са ваши работни помагала, с помощта на които вие ще обучавате последователите. Нека постоянно да има книги в обръщение.

5. Празникът Уесак [Wesak] трябва да стане световен празник с огромно значение за всички хора от всички вероизповедания. Това е период, в който двата божествени Лидера на Изтока и Запада си съдействат в най-тясно духовно единство; Христос и Буда ежегодно използват този празник като източник на вдъхновение за предстоящата работа. Използвайте го и вие – тогава духовните енергии стават необикновено достъпни.

6. Необходимо е повсеместно да се откриват членове за новата група световни служители и да им се оказва необходимата помощ. Ще ги намерите навсякъде по света като представители на различни мисловни школи и гледни точки. Не забравяйте, че те могат да се различават от вас в много отношения – като доктрини, догми, техники, методи, – но по любовта си към ближния, по действената си добра воля и преданост на делото за установяване на правилни човешки отношения, ще бъдат идентични с вас. Вие си приличате и е възможно те да ви научат на много неща...

Нека Този, на Когото служим, благослови всички вас и всички ученици по света; полагайте максимални усилия, за да помогнете на хората да преминат от мрака към светлината, от смъртта към безсмъртието."

("Екстернализация на Йерархията", стр. 641-642).

ВТОРА ЧАСТ

ТРИДЕСЕТ ГОДИНИ РАБОТА

НЕПРЕКЪСНАТОСТ НА ЕЗОТЕРИЧНОТО УЧЕНИЕ

"По замисъла на Йерархията, учението (което трябва да предшества и подготви Новата епоха) се дели на три части:

- 1. Подготвителна, дадена в периода 1875 – 1890 г. и записана от Е. П. Блаватска.*
- 2. Междинна, дадена за времето от 1919 до 1949 г. и записана от А. А. Бейли.*
- 3. Откровения, които ще започнат след 1975 г., ще са последни и ще се разпространяват в световен мащаб.*

Посветеният, чрез който ще бъде дадено предстоящото продължение на Учението, ще се появи в началото на следващото столетие; откровението ще бъде приемано отново по метода на „впечатленията“, защото моята задача не е завършена и предстои още една поредица трактати, свързващи материалното знание на човека с науката на посветените. Необходимо е до края на века светините на човешкото битие да бъдат преосмислени; в унисон с божествената цел да се промени начинът на живот и новата цивилизация да се утвърди върху основите на старата, да се реорганизира световното мислене и политика и да се осъществи едно по-справедливо преразпределение на световните ресурси. Тогава и единствено тогава ще стане възможно откровението да се пренесе напред."

("Лъчи и Посвещения", стр. 255)

Списък на книгите на А. А. Бейли и Тибетския Учител

І-во изд.	ЗАГЛАВИЕ	Стр.
1922	Съзнанието на атома	159
1922	Посвещение: човешко и слънчево	213
1922	Писма за окултната медитация	349
1925	Трактат за космичния огън	1282

1927	Светлина на Душата	428
1930	Душата и Нейният Механизъм	153
1932	От Интелекта към Интуицията	267
1934	Трактат за Бялата Магия	640
1936	Трактат за Седемте Лъча, том първи	430
1936	Езотерична Психология, част 1-ва	
1937	От Витлеем до Голгота	571
1942	Трактат за Седемте Лъча, том втори	751
1942	Езотерична Психология, част 2-ра	
1944	Ученичеството в Новата епоха, т. 1	790
1947	Проблемите на човечеството	181
1948	Новата поява на Христос	189
1949	Съдбата на нациите	152
1950	Заслепението: световен проблем	272
1950	Телепатия и етерен проводник	197
1951	Трактат за Седемте Лъча, том 3-ти	695
1951	Езотерична астрология	
1951	Незавършена автобиография	304
1953	Трактат за Седемте Лъча, том 4-ти	714
1953	Езотерично лечение	
1954	Образованието в Новата епоха	149
1955	Ученичеството в Новата епоха, т. 2	768
1957	Екстернализация на Йерархията	707
1960	Трактат за Седемте Лъча, том 5-ти	769
1960	Лъчи и Посвещения	
КНИГИТЕ НА ФОСТЪР БЕЙЛИ:		
1950	Духът на масонството	157
1954	Смяна на езотеричните ценности	172

КРАТКО ОПИСАНИЕ НА ОТДЕЛНИТЕ КНИГИ

СЪЗНАНИЕТО НА АТОМА

Седем лекции, прочетени от А. А. Бейли, са обединени в книга от седем глави, а именно:

1. Поле на еволюцията.
2. Еволюция на субстанцията.
3. Еволюция на формата, или групова еволюция.
4. Еволюция на човека-мислител.
5. Еволюция на съзнанието.
6. Цел на еволюцията.
7. Космична еволюция.

В тези глави се обсъжда научнообоснованата връзка между материята и съзнанието, която укрепва в хода на последователното въздействие на еволюцията върху атомната субстанция на всички субективни и обективни форми. Целта на тези лекции е да представят „научни доказателства“ за нейното съществуване и да „илюстрират пред слушателите тъждествената проява на тази връзка и на някои базови закони в последователно издигащите се състояния на битието, да им помогнат да осмислят универсалността на еволюционния процес и неговата актуалност“. Лекциите са увод към по-цялостното изследване и прилагане законите на битието и на човешкото развитие и еволюция, обобщени от термина „окултизъм“.

Днес, в изучаването на вселената, атома, човека и отношенията между тях, е постигнат голям прогрес. За съвременния окултист тази книга е основа за задълбочено изучаване на съзнанието, демонстрираща връзката му с универсалния живот. В нея „атомът“ е разгледан като микроскопично, но точно копие на енергийната структура, присъща за всички форми на живот: космически, планетарни, човешки и дочовешки. Тя дава информация за групите, намиращи се на различните дъги от еволюционния процес, за техните взаимовръзки, както и за енергийните въздействия върху цялата структура на съзнанието.

Книгата съдържа цитати от изказванията и поученията на Христос, които разкриват и подчертават неразривната връзка между научните, философските и религиозните аспекти на божеството. Всеки божествен принцип може да бъде изразен чрез понятия, отнасящи се до аналогичен човешки атрибут или вид дейност. В това е скрит синтезът на живота във форма.

ПОСВЕЩЕНИЕ: ЧОВЕШКО И СЛЪНЧЕВО

Темата за „посвещението“ присъства под една или друга форма във всички книги на Тибетеца. Като разширение на съзнанието, специфичен начин за разгръщане на ума и сърцето и разпознаване на онова, което вече съществува в реалността, то се превръща в умение за превъзможване на заслепленията и илюзиите, които завоалират истината и ограничават съзнанието.

Като жизнен процес, посвещението е присъщо за всички големи и малки, универсални и частни форми на живот. В нашата слънчева система, процесът на посвещение се гради върху образа, възпроизвеждан и отразяван в цялото и всичките му съставни части. Той е онази нишка на жизнената енергия, която се създава и вплита в тъканната цялост на всяка единица съзнание в движението към крайния синтез. Точно по тази причина Пътят на посвещението е и Път на Антакарана.

Индивидуалният ум трябва да премине от това сравнително абстрактно представяне към конкретния процес, като се опита да си изясни как разнородните форми на живот в състава на целия организъм функционират със своя индивидуална жизнена програма, която в синхрон с функциите на останалите части допринася за реализирането на всеобхватния еволюционен план. Този опит за раздвижване и извеждане на ума от баналните рамки, така че той да осмисли планетарните цели, планове и процеси, съдейства за постигането на по-всеобхватна осведоменост за взаимовръзките в цялото и за ускоряване на неговия ръст. Невъзможно е един раздвижен ум отново да бъде върнат в неговата предишна рамка.

Едно от големите достойнства на книгата е, че тя разширява ума и му позволява да получи нова представа за съществуващата интензивна дейност (протичаща във всички равнища на съзнание), която създава условията за еволюционен напредък. Дадена е информация за дейността на планетарната Йерархия и са описани някои от нейните отговорни представители, а всекидневният човешки живот е представен като външно проявление на пропитата с качество цел, предавана чрез Ашрамите на Учителите. Трите отдела на Йерархията формират важни планетарни фокусни точки на космична енергия, като всеки от тях притежава своя цел и отговаря за специфичен аспект от Божествения План. Отношенията и взаимодействието между различните царства и центрове на съзнание се описват като насочени към пълно интегриране и изравняване на нашия Планетарен Логос в системното цяло.

Подробното описание на посветителните ритуали стимулира въображението, но индивидуалният стремящ се (който се готви за Пътя на Ученичеството) трябва да разчита на собствените си духовни ресурси като на единствено средство за постигане на прогрес и разширяване на съзнанието. Опирайки се на тях, той повишава своята чувствителност и откликва на изпращаните от Йерархията енергии.

Ученик е онзи, „който служи“, или който служи на „Единния“. В дълбините и безмълвието на душата започва дългият, поразителен и прекрасен процес на еволюция и посвещения; ученикът се посвещава на Плана и на ближните, като се учи да избягва всяка дейност в своя полза, дори и онази, която води до натрупване на личен духовен опит.

ПИСМА ЗА ОКУЛТНАТА МЕДИТАЦИЯ

В съвременния свят съществува осъзнато разделение, добило популярност като разрыв между Изтока и Запада; независимо от различните култури, традиции, религии, идеологии и обичаи, между тях протича растяща обмяна на мисли и ментално взаимно разбиране. Мощен стимул за тази ментална свързаност може да бъде засилващата се тенденция у западния човек да развива науката за медитацията, практикувана от дълго време на Изток като важна съставна част от религиозния и духовния му опит. Днес, когато встъпваме в ментално ориентиран век на Водолея, и когато все повече хора изместват своята поляризация от емоционалния към менталния план, науката за медитацията (като техника, тренираща ума за концентрация и призив) ще се практикува по-широко и на Запад.

Чрез медитация може да се прониква в съществуващите по-дълбоки и всеобхватни области на живот и съзнание, така че те да бъдат възприемани по-адекватно. В окултен смисъл, тя е не само техника за трениране на ума, но и средство за постигане на изравненост, единение и тъждественост с душата, с Христос и с „Отца“. За разлика от преживяванията при мистичното единение, окултната медитация представлява научен процес за инициране на причини, предизвикващи познаваеми следствия, които могат да се възпроизвеждат чрез проява на воля. Умът трябва да овладее тази техника, която предполага интензивна ментална активност, редувана с абсолютен покой; той трябва да поддържа вътрешен ред и контрол, за да може чрез волята да се задейства или пък въобще да не реагира на „отражения“.

Главната цел на този вид медитация е постигането на съзнателна интеграция между душата и личността, при която животът на душата влияе върху качеството на личностния живот. Така човекът постепенно достига до онзи център на съзнание, който ние наричаме духовна Йерархия, или Царство Божие; тогава Духовният Човек придобива необходимия контрол и божественият потенциал се разкрива пред него.

Доколкото при медитацията се работи с поток от огнена и безлична енергия, съществуват определени клопки и опасности, които задължително трябва да бъдат избегнати, и в книгата е показано как се постига това. Разглеждат се цветовете и звуците, които съответстват на различните лъчеви енергии, разбираани в окултен смисъл като вибрации с различна честота. Авторът прогнозира нарастващо влияние на науката за медитацията, което ще доведе до създаване на школи по медитация под ръководството и наблюдението на посветени ученици. Тези школи ще бъдат два вида: едни за обща подготовка и други за специално обучение на ученици за посвещение. Крайната цел на тези школи за всестранно обучение ще бъде подготвянето на квалифицирани ученици за планетарно служене. Всяка вдъхновена от Йерархията дейност е мотивирана от служенето, като спонтанен резултат от контакта на безкористния ученик със собствената му душа.

"Мотивът може да се формулира така: Принасяне в жертва на личния „Аз“ за благото на „Аз“-а на Единния.

Методът може да се представи като: Мъдър контрол над личността и правилен избор на работа и време.

Нагласата, която произтича оттук, е следната: Пределно безстрастие и растяща любов към невидимото и реалното.

Мотивът, методът и нагласата се постигат чрез упоритото практикуване на окултната Медитация".

ТРАКТАТ ЗА КОСМИЧНИЯ ОГЪН

Макар тази книга да е една от първите, написани от А. А. Бейли в сътрудничество с Тибетеца, тя вероятно е най-извънвремева, дълбока и неразбираема. В „Трактат за Космичния Огън“ е изложено основополагащото окултно учение за съвременната епоха и са описани гигантските космични процеси, протичащи във всички сфери на живота – от вселената до атома; това прави книгата безполезна за изискващия доказателства конкретен ум и за онези читатели, които се лутат в света на видимото и феноменалното. Истинският ученик и сериозният стремящ се обаче бързо разбират, че тя стимулира ума и разширява съзнанието.

Посветена на Е. П. Блаватска, книгата е обявена за „психологичен ключ към Космичното Творение“. В нея се разглеждат връзките и съответствията в Космоса, заедно с всички аспекти на живота, които се разкриват чрез разбирането, базирано върху сентенцията: „Утвърждавайки този цялостен свят като частица от себе си, АЗ оставам неизменен“.

Единният живот се проявява чрез всички форми на вселената като огнена енергия, а трите основни потока космична енергия (диференцирани на седем системни лъча) са показани като три аспекта на огъня, контролиращи целия проявен живот: 1) Електричен Огън на Духа; 2) Слънчев Огън, или Огън на Ума; 3) Огън на Триене, или Вътрешен Огън.

В книгата се дава подробно описание на Слънчевия Огън, или Огъня на Ума, доколкото това е доминиращата енергия, която трябва да се осмисли и вземе под контрол в нашата втора слънчева система. Показана е връзката между малките закони с планетарен произход, законите на природата (които работят чрез субстанцията), и действащите в системата космични Закони, които нямат отношение към живота и съзнанието на планетата.

Петаспектната цел на излаганото учение се споменава от Автора още в предговора на книгата:

- Лаконично представяне на космологичните, философски и психологични схеми, които да се ползват като справочник и учебник;
- Изясняване на връзката Дух – Материя, проявена като съзнание;
- Илюстриране на взаимосвързаното развитие на всичко съществуващо в Слънчевата система, както и на факта за всеобщността на развитието;
- Предоставяне на практическа информация за енергийните фокуси, които се намират в етерните тела на Слънчевия Логос (като макрокосмос), и в човека (като микрокосмос);
- Излагане на някои сведения за ролята и дейността на сензитивните животи, които формират същността на обективността, както и информация за природата на Йерархичните Същества, които създават всичко видимо и познаваемо от собствената си субстанция.

Книгата успешно решава тези пет задачи, защото оказва такова въздействие върху индивидуалното съзнание, че теориите се трансцендентират и умът (в хода на съзерцателното мислене) започва да възприема това, което печатното слово предава на познанието. Крайният човешки ум е способен да контактува със своите космични източници и с огнената си същност, когато се отвори за трите космични Закони – на Синтеза, на Привличането и на Икономията. Огънят на любовта, или пламъкът на живота в сърцето, е пробен камък за интуитивното мислене и алхимичен преобразовател на плътната, веществена, груба субстанция.

СВЕТЛИНА НА ДУШАТА

Съществуват многобройни преводи на „Йога Сутри“ на Патанджали от оригинален санскрит, които са високо ценени и широко се прилагат от много хора по света с различно вероизповедание. Характерната за сутрите мащабност и извънвремеви характер им позволяват много точно формулират базовите истини на човешката еволюция – от подвластността на личностни заслепления към безкрайната свобода на душата.

Повечето човешки проблеми са породени от егоистични желания и от принизяване на сетивността в угода на егоистични физически страсти. Това ясно се посочва в учението на Буда, според което Благородният Осморен Път води към единствения изход от лабиринта чрез: „правилни ценности; правилна реч; правилен начин на живот; правилно мислене; правилно изразяване; правилно поведение; правилно усилие; правилен екстаз, или истинно щастие“ – такива са същностните качества на душата.

Патанджали подробно обяснява средствата, техниките и менталните състояния, които позволяват на центрираната върху формата личност да преминава онези етапи от пътя, които водят към духовни постижения и сливане с душата. Книгата съдържа следните четири части:

1. Проблем за единението (51 сутри).
2. Крачки към единението (55 сутри).
3. Достигнато единение и неговите резултати (55 сутри).
4. Просветление (34 сутри).

В хода на вековете са практикувани безброй различни техники на обучение в зависимост от състоянието на човешкото съзнание и желаното духовно равнище. Всяка „Йога“ е имала своето място, изпълнявала е специфична функция и е станала важна част от човешкия опит.

Освен като средство за решаване на текущите проблеми, книгата подчертава значението на ума като посредник на душата и ключ към избавлението на личността. „Йога Сутри“ на Патанджали се базира на Раджа Йога, или „царската наука за душата“: „Благодарение на тази наука умът става инструмент на душата, средство за просветление на мозъка и източник на знание за всичко, което влиза в сферата на душата“.

Осъществяването на планетарната цел и план е грижа на душата. Ние отново се убеждаваме, че менталното обучение и намирането от индивида на собствения „АЗ“ представляват мощен стимул за неговото сътрудничество и служене и имат много по-голяма еволюционна значимост, в сравнение с промените в индивидуалния живот на личността.

Сутра 31 (от четвърта част) с мощен зов и камбанен звън се обръща към дръзналите да тръгнат по пътя на единението с душата: „Когато след преодоляване на препятствията и пречистване на обвивките пред човека се открие познанието, тогава той няма повече какво да прави“.

ДУШАТА И НЕЙНИЯТ МЕХАНИЗЪМ

Душата действа чрез механизма на тройствената личност, като стимулира трите свята на човешката еволюция – менталния, емоционалния и етерния (физическия) план на съзнание – и това е всепризнат окултен факт. Авторът показва метода, чрез който душевният и личностният проводник си взаимодействат и функционират в синхрон. Той разкрива връзката между онова, което окултистът (говорейки за структурата на човека) нарича жизнено тяло, или етерна мрежа с нейните енергийни вихри и центрове, и физиологичните влияния, които жлезите оказват върху

тялото, отделяйки своите хормони пряко в кръвта. Ендокринната система е съответствие (във физическото тяло) на енергийните центрове от етерното тяло, поради което във всеки момент тя реагира на типа и големината на силата, която преминава през етерното тяло.

Човешкото поведение и състоянието на физическото тяло се определят от степента, в която личностните проводници приемат или отхвърлят импулсите на душата, а това зависи от концентрацията или фокусирането на съзнанието във всеки конкретен момент. Физическият проводник не е принцип и откликва на всяка доминираща сила, която прониква през етерната система от енергийни центрове. При силна емоция например, енергийният център на слънчевия сплит в етерното тяло получава прекалена стимулация, възбужда своето физическо съответствие – задстомашната жлеза, и предизвиква нейната повишена секреция с последваща обща неуравновесеност на личността.

Очевидно е, че при високоразвития човек личностните проводници са изравнени, а етерното тяло е жизнено и уравновесено. Енергийните центрове, които контролират физическото тяло, са възприемчиви към влиянието на душата чрез механизма на интегрираната личност, но докато това състояние не се затвърди в съзнанието, механизмът за отклик е повече или по-малко изложен на личностни заблуди.

Достатъчно е стремящият се към ученичество да знае само две неща: състава на човека и своята следваща крачка напред. Книгата дава ясно описание как на практика функционират всички съставни части на човека. Като осмисля своето предназначение, последователят признава превръщането на личната си подготвеност в инструмент на душата. Представата за тази връзка (която съществува между тънките и плътните тела, между етерните центрове и физическите жлези, между енергията и силата, между душата и нейния личностен механизъм), може да изведе въпросния процес от мъглата на неопределеността, която обикновено го съпътства, и да го направи ясен и точен като научна формула.

Става дума не само за формата и енергията, а за цялостния човек, който участва (психологически, философски и духовно) в този процес и неговите следствия, тъй като протичащата енергия е резултат от мисленето, чието качество, природа и сила зависят от съзнанието, което се определя от цялостния начин на живот. Където се намира фокусът на съзнание в ежедневния живот, там е съответно и енергийният център, който управлява механизма за отклик.

ОТ ИНТЕЛЕКТА КЪМ ИНТУИЦИЯТА

Бързото нарастване на човешкото познание и умението да се ползва умът ни излага на риска да изпаднем в прекалена интелектуалност. „Умът е убиец на реалността“ – се казва в едно много известно предупреждение за тази опасност. В книгата „От интелекта към интуицията“ достатъчното развитие на интелекта е показано като начин за постигане на избраната цел и като крачка по пътя към пълното пробуждане и активизиране на менталното тяло.

Интелект наричаме рационалния, аналитичен аспект на ума, свързан със знанието. Той може да се използва като средство за проникване в нови сфери и измерения на мисленето, както и за пробуждане и придобиване на интуитивната способност на чистия разум. Между интелекта и интуицията обаче зее пропаст, която трябва да бъде преодоляна съзнателно с помощта на медитацията, определяна понякога като „мислене в душата“; медитацията протича правилно само ако сърцето и умът действат заедно и в хармония. За да се придобие интуиция е необходимо обединяване на сърцето и ума, защото интуитивното чувство е способност на сърцето, която се пробужда от активността на интегрирания троичен ум. Медитацията е и съзнателно дисциплиниране на ума с цел той да бъде контролиран, концентриран и максимално целенасочен чрез волята.

Правилното използване на ума по време на медитация открива пред човешкото съзнание красотата, истината и добротата на душата в процеса на неговото преминаване през следните пет етапа: концентрация – медитация – съзерцание – просветление – вдъхновение. Те водят до единение на човека с душата ("сина на ума") и до директно познание за божествеността, и така осигуряват инструмент за действие в обикновения живот.

"Гласът на източната мъдрост отеква в нас чрез думата: Медитация. Възниква въпросът: „Това ли е всичко?" и отговорът е – „Да". Ако медитацията протича правилно и ако упоритостта е основно качество на живота, допирът с душата постепенно се засилва, а резултатите от него се проявяват като самодисциплина, пречистване, жизнеустраменост и действено служене. Медитацията, в нейното източно тълкуване, е... чисто ментален процес, който води към познание за душата и към просветление. Твърдението: „Каквито са мислите (в душата му), такъв е и той самият", е природен факт".

ТРАКТАТ ЗА БЯЛАТА МАГИЯ

Нишката, която свързва различните аспекти на живота и предопределените за човека (съгласно Плана) видове активност, преминава през цялата поредица от книги. Това е нишката на съзнание, изградена от самия човек при опитите на душата му да усвои и вземе под контрол своята личностна даденост, и формирана в рамките на планетата, доколкото Йерархията (като неин център) все по-дълбоко запечатва Плана в умовете на хората.

В книгата са дадени Петнадесет Правила на Магията за контрол на душата, основани върху думите на „Бхагават Гита": „Аз съм неродена, непреходна Душа, Аз съм повелител, и все пак, бидейки с висша природа, Аз ще се проявя чрез магическото могъщество на Душата". Непроявената в своето същностно битие душа се проявява чрез природата на своята личностна даденост и винаги е източник на тайна. Тя се изплъзва от аналитичния и конкретен разум, но пред просветления ум (обединен с открито сърце и устремен към магическата сила не за личен прогрес, а в името на служенето), душата открива своя истински „Аз". Нейното могъщество винаги е достъпно за този, който в стремежа си да стане приет ученик, иска да служи практически – в своето конкретно време, в своята държава и в специфичното си обкръжение.

Изложеното в книгата учение се базира на 4 постулата, които:

1. Формулират законите на духовната психология за разлика от менталната и емоционалната психология.
2. Изясняват природата на човешката душа и нейната системна и космична съотнесеност, подготвителен етап за което се смята осъзнаването на груповите взаимовръзки.
3. Показват отношенията между „Аз"-а и използваните от него обвивки, а това дава представа за състава на човека.
4. Обясняват проблема за свръхестествените способности и дават правилата за тяхното безопасно и активно развитие.

Тези основни постулати са пронизани от темата за *енергията* – от темата за единия живот като център на енергия, която насища и обхваща всичко вътре в божествения поток. Човекът по своята същност е вродено божествен, а душата, като център на съзнание и като резултат от проникновения съюз между Духа и материята, е средството, благодарение на което човекът придобива съзнание за божественост и единство. Чрез нея той пречиства грубата материя в своите проводници и освобождава чистия пламък на жизнената енергия от ограниченията на формата. Затова душата е живата връзка между Бога и човека.

Книгата завършва с въодушевяващ призив към душите на всички стремящи се: „Завършвам със зов към всички читатели да съберат сили, да възобновят обета си за преданост към делото в служба на човечеството, да подчинят собствените си идеи и желания на груповото благо, да отвърнат поглед от себе си и отново да го устремят към видението... Нека в нашето време на крайна нужда и благоприятни възможности последователите бъдат готови да пожертват всичко за благо на човечеството... Призовавам всички вас да се присъедините към напрегнатото усилие на Великите".

ТРАКТАТ ЗА СЕДЕМТЕ ЛЪЧА – ПЪРВИ ТОМ

ЕЗОТЕРИЧНА ПСИХОЛОГИЯ – Т. 1

Написани са пет тома под общото заглавие „Трактат за Седемте лъча". Те са посветени на съществуващите седем базови потока енергия, насищащи нашата слънчева система, нашата планета и всичко, което живее и се движи в нейната орбита. Анализирана е тяхната природа и качество. На езотеричната психология са посветени два тома: първият разглежда фундаменталните енергийни образи и структури, а вторият хвърля светлина върху душата и личността на човека и показва в тази връзка разгръщането на Плана за развитие на човечеството.

Психологията в речника на Уебстър се определя като „наука за ума" и в миналото се е приемала като част от метафизиката. Днес ние сме склонни да разглеждаме всички обуславящи субективни фактори като психологически по своята природа: ментални и емоционални импулси и всички видове контакти с душата. Тези субективни влияния образуват психологическия фон на човешките нагласи и поведение и формират способността за духовен отклик.

"Психе" – това е човешката душа, центърът на съзнание. Езотеричната психология започва с изследване на човешкото същество като душа, проявена във формата на личността, която е съставена от ментална, емоционална и етерна (физическа) субстанция, и която в зависимост от еволюционния етап на личностното съзнание подлежи на определен контакт и контрол.

От гледна точка на езотеричната психология, еволюцията по същество е еволюция на съзнанието, в хода на която въплътеният в личността фрагмент на душата постепенно разпознава своя духовен източник и се слива с него.

Важна роля в еволюционния процес играят седем различни потока от лъчева енергия. Върху човешкото същество влияят пет енергии, които определят неговите замисли, проблеми, качества и енергийни източници; те показват метода, по който (според действието на неговия доминиращ лъч) човекът може да разширява своето съзнание и да постига духовен прогрес.

Многото и различни лъчеви качества и методи, представени в този том на „Езотерична психология", са дадени под формата на цитати или тълкувания от „Древния Коментар" и са облечени в поетични или символни изрази. Седемте лъча са показани като Седем Творчески Строители, всеки със своя цел и могъщество, функциониращ в синтез и в окултно подчинение спрямо целите на нашия Слънчев Логос.

Това подробно и изчерпателно учение за лъчевите енергии и за тяхното въздействие върху нашия планетарен живот и всички царства на природата оказва неоценима помощ на последователя, който съзнателно се готви за планетарно служене и се учи да служи, обединявайки се със своите събратя.

ОТ ВИТЛЕЕМ ДО ГОЛГОТА

Още в предговора авторът отбелязва, че: „Най-близките задачи, свързани с нашата отговорност, нашите благоприятни възможности и нашата съдба, са две – съзнателен отклик на Христовия живот в човешкото сърце и предстоящата ни интеграция в Божието царство.

Детайлно са описани петте разширения на съзнанието, които стимулират тази интеграция и отклик, като съответни на петте кулминационни преживявания на Учителя Иисус по време на живота Му в Палестина. Това са петте посвещения, известни като Рождение, Кръщение, Преображение, Разпятие, Възкресение и Възнесение, които ние откриваме в Пътя на Учителя от Витлеем до Голгота.

Макар че тези посвещения са популярни с техните християнски наименования, в духовната Йерархия четвъртото и петото посвещение са известни като посвещения на *Отричането* и *Откровението*. Разпятието на Учителя Иисус отразява великото отричане на собствената Му душа, а откровението символизира Неговото навлизане в светлината на Духовната Триада.

Тези преживявания са както символични, така и своеобразни фактически жалони по пътя на ученика. Представата за тези Мистерии с участието на Христос и Учителя Иисус, които олицетворяват опита за преминаване на човешката душа през петте етапа на нейното духовно странстване, може да се окаже безценна за отделния човек, пред който се простира същият дълъг път от пет нива. Това навярно е най-обнадеждаващият фактор за стремящия се, тръгнал по Пътя на Завръщането, който разбира, че в живота на всички човешки същества опитът на Учителя Иисус се повтаря, включително и този на Разпятието, или Великото Отричане. Благодарение на божествения живот вътре в нас и в зависимост от степента, до която Христовият принцип се разкрива в нашето сърце и съзнание, ние – синовете човешки, вървим по Пътя на Кръста, за да станем накрая просветлени Божи Синове.

Ако стремящият се знае това и е осведомен за предстоящия духовен напредък на всички хора, вървящи от един към друг етап по Пътя на Посвещението, пред него се открива конкретна сфера на служене. „Служенето трябва да расте и да се проявява във все по-всеобхватна светлина; ние сме длъжни да служим така, както е служил Христос, да обичаме всички така, както е обичал Той, и чрез могъществото на своята духовна жизненост, с качеството на служенето си, да стимулираме всички наоколо, така че те също да могат да служат, да обичат и да стават членове на Царството... Приканват се всички здрави, нормални хора, способни да се ориентират в положението, да си изяснят какво е необходимо да се направи, да му посветят живота си и така да покажат на света качествата, присъщи за гражданите на Духовното Царство: любов, мъдрост, мълчание, откритост и свобода.”

ТРАКТАТ ЗА СЕДЕМТЕ ЛЪЧА – ВТОРИ ТОМ **ЕЗОТЕРИЧНА ПСИХОЛОГИЯ – Т. 2**

Във втори том на „Езотерична психология“ се разглеждат предимно лъчевите качества, които контролират живота, съзнанието и появата на човешкото същество във физическия план. Всеки човек се подчинява на еволюционните закони, по силата на които той преминава от Единния към множеството и след време се завръща отново към Единния, но обогатен с опита от живота си във форма и способен да предава този опит на онзи по-голям живот, който го изпълва.

Доколкото процесът на еволюцията е процес на разширяване на съзнанието към центъра на Единния Живот, индивидът се отъждествява с всеобхватни сфери на групово съзнание: със семейството и обществената група; с нацията; със света и единното човечество; с душата и ашрамната група; и накрая – с тези центрове на съзнание, които ние наричаме Йерархия (като планетарно сърце, вдъхновяващо Плана) и Шамбала (като планетарен център на целта, волята и намеренията). Това е дълъг процес на ученичество и служене като отклик на изискванията на Плана и нуждите на човечеството. Затова в книгата има изобилие от коментари и учебен материал, изключително полезни за ученика, който се готви за световно служене и търси своето място в тази субективно обединена и организирана група ученици, наречена „нова група световни служители“. Груповото съзнание е главната цел на всеки стремящ се към ученичество.

Първата част на книгата е посветена на Егоичния Лъч и включва следните глави:

1. Разширяване влиянието на душата;
2. Седем закона на душата или груповия живот;
3. Пет групи души;
4. Правила за утвърждаване контрола на душата.

Във втората част, която разглежда Лъча на Личността, се съдържат подробни знания за:

1. Усвояване на телата;
2. Координация на личността;
3. Някои проблеми на психологията;
4. Болести и проблеми на учениците и мистиците.

В последната част на книгата, посветена на съвременното Човечество, действието на тези всеобхватни мисли и енергии се разглежда в световен мащаб. Световното положение се анализира от езотерична и йерархична гледна точка и във връзка с изискванията на настъпващата нова ера на Водолея. По света трябва да се утвърди синтезното мислене и общата цел, които да съдействат за изчезване на войните и да подготвят новата поява на Христос.

През 1939 г. Йерархията прави отчаяни усилия да предотврати войната, като с помощта на новата група световни служители в човешкото съзнание буквално се забиват стимулиращи енергии, които трябва да предизвикват съответен отклик. Изискванията на Плана се показват пред човечеството като *откровение свише*, без което „народът е неуправляем“, но то избра по-трънливия път и едва сега (получило суров опит) открива мига на откровението.

Така днес пред учениците и световните служители се появява прекрасна възможност да се подготвят за служене на Плана, човечеството и Йерархията, като прилагат психологията на душата към всички страни на своята жизнена среда.

УЧЕНИЧЕСТВОТО В НОВАТА ЕПОХА – Т. 1

Колко потенциални ученици са убедени, че са достойни да получат знание лично от Учителя на Мъдростта, и колко малко от тях могат да издържат огромното напрежение на този опит и да се възползват от тази възможност? В двата тома на „Ученичеството в Новата епоха“ са включени

важни лични напътствия, направени пред малка група *чела* (приети ученици) в продължение на 15 години, като допълнително са осветени още много теми.

След прекратяването на тази групова работа, Тибетският Учител отбелязва, че макар неговият опит да събере група за ашрамно обучение да се е оказал неуспешен, подготвените за нея инструкции и съвети имат голямо и непреходно значение за многобройните стремящи се към ученичество. Някои важни концепции, и особено фактът за новата поява на Христос, са закрепени в човешкото съзнание чрез груповия канал. В зависимост от степента, в която нараства взаимодействието между Йерархията и човечеството, мнозина се приближават към периферията на някой от Ашрамите. Младите ученици заимстват от опита на въпросната група, като извличат голяма полза от преминатото от нея сериозно обучение и от получената духовна стимулация.

Пред ученика от Новата епоха стоят сурови и тежки изисквания. Първото от тях е в името на служенето да престане да се фиксира върху себе си, да се отвърне от всички индивидуални склонности и тенденции и да се слее с групата. Затова се казва, че: „Темата за груповото взаимодействие е много по-дълбока и съществена, отколкото вие можете да си представите“.

Развитието на груповото съзнание е свързано с болезнения опит на самоотричането и изисква чувствителен отклик спрямо целта и плана на Учителя под формата на някаква вдъхновена от Йерархията работа.

Фините заслепления и илюзии, които заблуждават и ограничават съзнанието на ученика, трябва ясно да се очертаят, разграничат, осмислят и надраснат. Той трябва да има реална представа за себе си и да се придвижва напред, към следващата духовна задача.

Връзката между някои изисквания на Йерархичния План и мястото за служене на съответната група ученици много точно се посочва в първа част на книгата, а в раздела – „Шест Етапа на Ученичеството“ конкретно се показва постепенното нарастване на съзнанието по посока към центъра и само склонните към самозаблуда не биха могли да преценят своето място и благоприятната възможност.

Книгата съдържа намеци и лични съвети, давани в процеса на обучение към всеки от тези 41 ученици и кандидати за ученици. Искрено стремящият се към ученичество може да приложи към себе си и своя проблем някои от тези откровени, понякога доста резки оценки, породени от дълбоката духовна проникателност, знанието и любовта на Учителя на Мъдростта.

Отразената в тази книга пионерска груповая инициатива в областта на образованието оказва неоценима помощ на тези, които днес проправят Пътя на Ученичеството.

ПРОБЛЕМИТЕ НА ЧОВЕЧЕСТВОТО

Първото публикуване на тази книга става веднага след края на войната под формата на брошури и има за цел да разкрие острите проблеми, съществуващи в седемте основни области на човешкия живот след опустошителната глобална война. Отбелязва се фактът, че самите проблеми са съществували доста отдавна и без да привличат вниманието са оказвали нарастващо влияние върху човешкото общество. Войната само е създала условия за проявата на изначалните разрушителни причини в човешките отношения и за разкриване на неподозирани дълбини на злото и невежеството.

Съдържанието на публикуваната през 1964 г. книга е преразгледано и от нея са извадени всички остарели факти и информация. Запазени обаче са текстовете, в които се обсъждат шестте базови проблема, останали актуални за човечеството и създаващи благоприятни възможности за прогрес. Това са: психологическата реабилитация на нациите; проблемите на децата по света; проблемите на капитала, труда и заетостта; проблемът на расовите малцинства; проблемът на църквите; проблемът за единството на народите и справедливото разпределение на световните ресурси. Многото други социални и икономически проблеми са тяхно следствие. Те се появяват в резултат от повишеното равнище на човешкото съзнание и съществуващия (в много от неразвитите страни и общества) стремеж към свобода, равноправие и взаимовръзка в съвременния свят.

Изложеното в първата брошура основно учение, което анализира тези проблеми на човечеството, е запазено без промени. Показана е перспективата, която свързва духовния потенциал и субективните фактори с външните прояви на човешките дела. Непрекъснатото разлагане на съзнанието; психологичните реакции в отговор на положението по света; религиозните, класовите и расови предразсъдъци; неграмотността, болестите, бедността и икономическата нестабилност – всички те заедно са отговорни за създаването и задълбочаването на условията, при които войната става неизбежна.

Осъзнаването на причините, предизвикващи тези проблеми, много помага на всички, които обичат и служат на своите събратя. Първото условие при работа със следствията (с необходимото разбиране, състрадание и здрав разум) е способността за ясно и безпристрастно мислене – като своеобразна медитация, съдействаща за формиране на „мисъл-формата на решението“. Всички последователи на добрата воля се стремят към решението на тези проблеми, но те са особена грижа за онези, които практикуват самодисциплина в процеса на своето обучение за ученици от Новата епоха, и за световните служители, които могат да приложат езотеричните истини и духовните реалности в сферата на своето служене.

Съвременният езотерист е човек на действието. Просветленото съзнание открива пред него неизтощим източник на енергия, който произтича от циркулиращата енергия на Единния Живот. Така той става център за предаване на енергия от Йерархията към човечеството и отразява душата, или Христовия принцип, навсякъде където служи, като осветява и възвисява мрачните зони на човешкото съзнание. Познанията за света и човешките проблеми му помагат да насочва енергиите там, където те най-успешно съдействат за осъществяване на Плана и за възстановяване на нарушените взаимни връзки.

"Факт е, че от научна и езотерична гледна точка предаването на духовните впечатления е прекъснато и божественият циркулиращ поток е препречен. Задачата на световните ученици е да възстановят течението на потока; днес това е основният проблем, който стои за решаване пред духовните хора".

НОВАТА ПОЯВА НА ХРИСТОС

"За спасение на праведните, за наказание на злодеите, за утвърждаване на закона, се раждам Аз от век във век". Ето как в добре известния цитат от „Бхагават Гита" е даден словесен израз на скритата в човешкото сърце вечна надежда.

В тази книга новата поява на Христос се описва като неизбежно събитие, предопределено от непрекъснатостта на божествените откровения. Бог не само че никога не ни е изоставял, без да остави свидетелства за Себе си, но в определени периоди на човешката еволюция „словото Божие"

(разбирано като насочено могъщество на Неговия живот) се е проявявало във форма, за да утвърди онези принципи, които трябва да се изповядват в предстоящия цикъл.

Много такива вестители са се появявали през вековете, за да олицетворят една или друга велика световна религия или да предизвестят някаква нова форма на религията, основана на ново откровение. Периодичната поява на вестителите, или Аватарите, и на божествените откровения (съгласно космичния закон) става факт, когато определени условия започнат да проявяват в цялата схема, засягайки всички нейни части. Това предизвиква верига от събития, които по силата на закона в крайна сметка неизбежно се осъществяват.

Днес ролята, която нашата малка планета Земя играе в тази сложна, непрекъснато функционираща система от взаимовръзки, изглежда изключително важна. В книгата езотеричното и планетарното значение на новата поява на Христос се определя като свързано с Неговото служене на човечеството през ерата на Водолея.

Сега сме в края на Риби и началото на Водолей, и заедно с това в основния превратен момент на еволюцията в човешкото съзнание, когато се преминава от индивидуалните потребности към човешките нужди като цяло; от лично спасение към световно служене; от материалност към духовност. Изглежда е необходимо Самият Христос да „бележи“ този кулминационен преход (в неговото начало и край) и да внедри в човешкото съзнание принципът, който въплъщава не само любовта на Бога, характерна за ерата на Рибите, но и бъдещата нова способност – „Волята“ на Бога, на която засега единствено Христос е отдаден безусловно и докрай. Близостта на новата поява на Христос се чувства от мнозина, доколкото Той принадлежи на цялото човечество, независимо от различията в религиозните догми и доктрини. „Този, на когото всички се уповават“, Сам ще определи начина и времето на Своето появяване, както и сферата на дейността Си, за да не предизвика никакви религиозни, социални и идеологически разделения между хората. Христос идва не само като пръв Син Божий, а и като ръководител на духовната Йерархия – вътрешното правителство на планетата. Така Той се явява в ролята на велик световен администратор, който представлява Царството Божие в света на хората и изпълнява определена задача. Христос идва, за да утвърди със Своите напътствия и пример за световно служене принципите, върху които обединеният, взаимозависим и сплотен свят би могъл да създаде своите нови материални системи и духовните институти на новата цивилизация.

Отговорност за подготовката на Неговата нова поява носи човечеството. Тези, които знаят за близкото завръщане на Христос, трябва да готвят умовете и сърцата на хората, за да може Той да бъде разпознат и приет; те са длъжни да създават привличащи състояния на равновесие и духовна изравненост, благодарение на които Той безпрепятствено да се озове сред нас. Защото, независимо от това, каква вест или откровение ще въплъщава Христос при Своето Завръщане, независимо какъв принцип или енергия ще донесе на Земята за хората, Той идва не за спасение на човечеството от последиците на собствените му грехове, а за да ни покаже още веднъж как да се спасим при появилите се нови условия и възможности.

СЪДБАТА НА НАЦИИТЕ

В резултат от нарастването на населението, сложността на световните проблеми се увеличава, а нациите стават все по-свързани и взаимозависими. За човечеството и неговото бъдеще е важно да се познават духовните закони и силите, които формират структурата на

цивилизацията. Необходимо е то да действа в съгласие с тях, за да може всяка негова съставна част (индивидуална или национална) правилно да се съотнася спрямо развиващото се цяло.

Върху нацията (както и върху човека) въздействат енергии, излъчени от слънчевия или други космични източници. Тези енергии влияят като цяло чрез „механизма за отклик“, аналогичен с Монадно-душевно-личностния състав на човека. Различните нации са възприемчиви към различни енергии; за всяка нация, преминаваща през еволюция на националното съзнание, е предназначена конкретна съдба, пряко определена от качествата и принципите на специфичната лъчева енергия, която търси изява чрез националната душа.

Лъчевите енергии, които формират някои нации, световни общности и главни градове, са анализирани от гледна точка на техния смисъл, цел и *идеи*, съответни на преобладаващите в края и началото на епохата енергийни влияния.

Човешкият свят е показан в *състояние на изграждане*. Той се ръководи и получава своята добър шанс от духовната Йерархия (или вътрешното правителство на планетата), която се намира в устойчиво *състояние на Битието*. В зависимост от степента, в която различните народи приемат и реализират своите духовни възможности, техните съдби се преплитат в синтез, при което всеки внася в цялото своя проявен индивидуален потенциал. Познаването на душевната съдба на всяка нация в светлината на изложеното учение днес има голямо практическо значение за регулирането на международните отношения. Лъчевите качества, присъщи на народите по света, могат да бъдат привлечени за стимулиране на разбирателството и единството между тях.

В книгата е показана красотата на енергийния синтез, когато всички съставни части работят заедно, според своите лъчеви комбинации, в името на „славата на Единния“.

"Бъдещето ще покаже правилните отношения, правилното приобщаване, съвместното ползване ...и добрата воля; пред нас се открива картината на бъдещото човечество, когато пълното взаимно разбиране ще обединява нациите, а многообразието на езиците (символизиращо различието в традициите, културите, цивилиациите и гледните точки) няма да поставя пречки пред правилните човешки отношения. Христос стои в центъра и на двете визии".

ЗАСЛЕПЕНИЕТО: СВЕТОВЕН ПРОБЛЕМ

Учението за световното заслепение (причините и начините за неговото преодоляване) е една от особените теми, които за първи път се излагат пред група хора в инструкции, публикувани в двата тома на „Ученичеството в Новата епоха“.

Идеята за това, че малка група предани стремящи се може да работи сплотено за разсейване на тежките обвиващи заблуди, които гнетят човечеството и отклоняват светлината на истината, отначало е изглеждала доста странна. Под духовен прогрес, индивидът дълго време е разбирал единствено личното си израстване, затова разглеждането на духовния опит в пряка връзка със световните условия за мнозина е истински революционен акт. Световното заслепение – като сбор от човешкото невежество, страх и алчност, – може да отстъпи само пред светлото влияние на тези, които напълно или частично са надраснали тези емоционални реакции.

Заслепението е резултат от негативна емоционална нагласа, а илюзията е плод на негативна или неправилна нагласа на ума, който не се докосва до реалността, стояща отвъд външното проявление на битието. Така човек става жертва на силни мисъл-форми, които сам поражда и подхранва с личностните си сили и користолюбие.

Анализирант се изопаченията, които съществуват във всички равнища на личностния живот: майя на етерно равнище, заслепението на емоционален план и илюзия на ментален план; тяхната кулминацията се наблюдава при обединяването им в личността, при т. нар. „обитател на прага“.

Правилните методи на работа за преодоляване на световното заслепление и илюзия съответстват на съвременните психологични техники, разработени и практикувани в помощ на хората. Погрешите състояния могат да бъдат коригирани чрез привличане на по-висш тип енергии, което на практика означава, че майя трябва се разпръсне с вдъхновение и идеализъм, характерни за емоционалния план; заслепението – с просветление, свойствено за менталния план; илюзията чрез светлината на интуицията, или будхичната енергия; а пред обитателя на прага трябва да се изправи Ангелът на Присъствието, т. е. душата.

В зависимост от степента, в която личността на индивида се трансформира и неговата чистота нараства, той може да пристъпи към съзнателно служене, за предпочитане в група, като се старее да възвиси и освети световните дела. В книгата са приведени някои медитативни формули, които могат безопасно да се използват от група съвместно работещи хора, но които при индивидуална работа изискват голямо внимание, за да се изключи активизирането на евентуално останалите лични заслепления и илюзии. Ние постоянно работим с енергията като с безлична сила, която е способна да оказва и опасно въздействие върху личността, ако нейният мотив не е напълно безкористен, ако тя не е достатъчно пречистена или дисциплинирана, и ако динамичната трудоспособност не е предизвикана от любов към човечеството и не подпомага разбирането и отъждествяването.

"Необходимостта от мъже и жени, които са свободни от илюзии и заслепления и искат да служат, никога не е стояла толкова остро, както сега, и аз пиша тези редове именно за тези потенциални служители, от които днес светът отчаяно се нуждае".

ТЕЛЕПАТИЯ И ЕТЕРЕН ПРОВОДНИК

Окултизмът се интересува от научните факти, които стоят зад духовните идеалистични представи, присъщи за мнозина поради естествената човешка склонност към идеализиране. Една от най-висшите идеалистични концепции е тази за братството между хората. Окултизмът показва, че от научна гледна точка този идеал се базира върху съществуването на единна етерна материя като основа на всички форми от слънчевата система, която се енергизира от единна жизнена сила. На практика човешкият род е дефиниран от единен живот и форма, но фактът за това единство все още не е стигнал до човешкото съзнание. По своята същност, еволюцията е начин за постепенно осъзнаване на Божието бащинство и на братството между хората.

Важна роля в цялостния процес на еволюцията играят способностите на човека, т. е. петте обективни сетива с техните пет висши духовни съответствия. Менталният принцип, или способност, има огромно значение за човечеството в този етап от неговото еволюционно развитие. Троичният ум обединява висшия, или абстрактния ум, душата (сина на ума) и нисшия, конкретен ум. В процеса на постигане на такова ментално

сливане и контрол, ученикът се обучава да използва ума си по нов начин, главно за опериране с енергията, която след като оживотвори и насити неговото етерно тяло, се излъчва и въздейства върху ближните му.

Благодарение именно на съзнателното и контролирано използване на менталната енергия, може научно да се установи телепатично общуване с други умове чрез общата за всички хора етерна тъкан. По същият начин умът на ученика или групата ученици, развиващи групово съзнание, може да възприеме ясната мисъл и цел на членовете на духовната Йерархия, чиято дейност се състои в провеждането на Плана за човечеството. Според науката за предаване на впечатленията, духовната Йерархия работи единствено чрез умовете на учениците и само за осъществяване целите на Плана. Впечатленията се предават като поток от присъщи на Плана идеи, които ученикът или групата могат впоследствие да интерпретират и да претворяват в действие по собствена инициатива.

Телепатията, която днес започва да се развива у духовно пробудените стремящи се по света, няма отношение към центъра на слънчевия сплит, т. е. към животинската природа, а е следствие от менталното поляризиране и от допира с душата и Триадата. Така се създава открит канал за общуване в две посоки: **а)** вертикална, към духовната Йерархия на планетата, която се стреми да предаде Плана на всички възприемащи умове; **б)** хоризонтална, към умовете на хората, обединени като единно цяло в менталната субстанция на човешкото съзнание.

Във втората част на книгата се разглежда етерната тъкан на планетата и слънчевата система, съставна част от която са всеки човек и форма. Анализирани са триъгълникът, който има непосредствено отношение към човечеството, доколкото той определя течението на енергията и осигурява нейното непрекъснато циркулиране по цялата Слънчева система.

Ние сме част от живота на Планетарния Логос, „защото чрез Него живеем, движим се и съществуваме“. Така участваме в опита етерното тяло да бъде подчинено на душата, чиито символ е триъгълника. Според степента на нашия успех, планетарната етерна тъкан изменя своята форма и все по-съзнателно се интегрира в тази енергийна система, малка част от която е и нашата планета.

Така се осъществява процесът на единение, при който частта дава своя принос към цялото, а то я насища чрез всяка клетка и атом на всички видове субстанции, от които е образувано.

ТРАКТАТ ЗА СЕДЕМТЕ ЛЪЧА – ТРЕТИ ТОМ

ЕЗОТЕРИЧНА АСТРОЛОГИЯ

Езотеричната астрология е фундаменталната окултна наука на бъдещето. Тя ще започне да набира сили, когато интересът към езотеричните, или душевните фактори, започне да преобладава над екзотеричната нагласа, характерна за повечето съвременни астролози – както професионалисти, така и любители.

Това е наука, която борави с онези определящи и насочващи енергии и сили, които въздействат върху цялото космично пространство и върху всичко, което се намира в него. Древната Мъдрост учи, че: „Космосът е същност“. Езотеричната астрология се занимава именно с изследване живота на тази същност, със силите и енергиите, с импулсите и ритмите, с циклите, периодите и времевите интервали.

Опитният последовател умее да прилага езотеричната астрология в най-различни области на живота: в медицината, психологията, науката и образованието; при изследване на човешките проблеми и съдбите на нациите; за правилна интерпретация на световните събития и т. н. На дадения

етап обаче е необходимо прилагането на езотеричната астрология към човешкото битие да се разглежда като експериментално и всеки да разработва своите идеи и методи върху основата на собствения си опит. Както при всички други аспекти на окултизма, така и при езотеричната астрология, качеството на дейността и способността за нейното реализиране зависят главно от това дали съзнанието се контролира от личността или от живота на душата, и доколко то преодолява обособеността и центрирането в себе си, като преминава към осъзнаване на единството, вливайки се в центъра на груповото съзнание.

В тази книга астрологията се описва като „наука за отношенията“, съществуващи между всички живи организми във вселената. Върху тези центрове на съзнание въздействат не само качествата на лъчевите енергии, но и качествата и енергиите на управляващите планети и зодиакални знаци. От екзотерична (външна) гледна точка, астрологията е необозрим, всеобхватен и сложен предмет, но само от езотеричната, или вътрешна страна (която е също толкова необозрима, всеобхватна и сложна) може да се види съединителната нишка и схемата, която характеризира цялата система. Така се проявява фундаменталната простота на великата структура, която спомага за интерпретиране на цялото.

Изложението на теорията предполага следния ред на темите:

1. Зодиак и лъчи;
2. Природа на езотеричната астрология;
3. Наука за триъгълниците;
4. Свещени и несвещени планети;
5. Трите главни съзвездия;
6. Трите кръста;
7. Лъчи, съзвездия и планети.

Накрая е дадено приложение, в което се обобщават и класифицират много фактори с основополагащо значение за изучаването на езотеричната астрология.

Книгата е адресирана към онези, които истински се интересуват от окултизма. За някои тя може да изглежда прекалено специализирана, предназначена за избрани, но всеки езотерист в крайна сметка открива, че работата му изисква разбиране на базовите астрологични фактори, които определят всички отношения и форми на живот в етерите на пространството. Така той има възможност да се учи и познавайки нещата – да участва в еволюцията на цялото, правилно да изгражда частите вътре в него, докато накрая „множеството се абсорбира в Единния“.

НЕЗАВЪРШЕНА АВТОБИОГРАФИЯ

Алис Анн Бейли трудно се съгласява да напише собствената си биография. Това, което я подтиква да пише за живота си, се оказва едно писмо от неин приятел, който доказва, че (по нейните думи): „аз бих извършила акт на служене, ако можех да покажа на хората как съм станала това, което съм, вместо онова, която бях. За тях би било полезно да научат, как един истински ортодоксален християнски деец може да стане известен окултист“.

Алис А. Бейли произхожда от консервативен британски род. Животът я е тласкал в много посоки, но всички те са водели към онзи момент, когато благодарение на своя суров и многообразен личен опит, тя придобива синтезен мироглед, познание и абсолютна убеденост в това, че единният божествен живот насища и оживотворява цялото човечество; че Планът предвижда за човека сътрудничество и служене чрез обучени, предани и осведомени за световните дела човешки същества, както и съвместната им работа с духовната Йерархия, или вътрешното правителство на планетата. Делото на нейния живот става част от този синтез и от това осъзнаване. Без да губи нито едно от своите чисто човешки качества и интереси, нейната душа изпълнява задълженията си пред Учителя, а личността гарантира всестранно сътрудничество в сферата на поетия обет за служене.

В нейната дейност се очертават две тенденции: първата, като ученик на Учителя Кут Хуми, включваща основаване на Школата на Арканите; и втората – работата с Тибетеца, т. е. с Учителя Джуал Кхул, за която тя отначало дава съгласие доста трудно, и която е свързана с написването на поредицата книги, представляващи нова фаза от непрекъснатото предаване на Древната Мъдрост.

Работата с Тибетския Учител започва през 1919 г. В увода към „Трактат за космичния огън“ Фостър Бейли отбелязва: „Историята на многогодишната телепатична работа на Тибетеца с Алис Бейли е описана в нейната „Незавършена автобиография“, публикувана през 1951 г. Там са описани обстоятелствата на техния първи контакт, осъществен на физическо равнище в Калифорния през ноември 1919 г. Запланувана е тридесетгодишна работа. През декември 1949 г. – само месец след нейното завършване – г-жа Бейли се освобождава от ограниченията на физическия си проводник“.

С това се обяснява и фактът, че автобиографията остава незавършена.

След като работата на А. Бейли с Тибетеца влиза в ритъм и собствената писателска, лекционна и организаторска дейност (свързана с Школата на Арканите и нейното основаване) започва да дава полезни резултати, Тибетеца се възползва от тясната Си връзка с Алис Бейли, за да стимулира някои видове активност, необходими за работата на Йерархията в интерес на човечеството. Макар че Школата на Арканите никога не е била контролирана и ръководена от Тибетеца, тя е използвана като база за организирането на такива видове служене, като Триъгълниците, Световната Добра Воля и разпространяването на Великия Призив. Тибетският Учител предлага и някои видове медитативна работа, като вид планетарно служене. Това са специални медитации, които подготвят новата поява на Христос и привличат пари за йерархичните цели. През 1947 г. в Школата започва сериозно изучаване на основните проблеми на човечеството по материали от книга със същото заглавие.

Следователно, Школата на Арканите, като все по-действен и полезен канал между Йерархията и човечеството, е използвана от Учителя Джуал Кхул (със съгласието и сътрудничеството на А. А. Б.) за трайно внедряване на някои необходими езотерични принципи и реалности в човешкото съзнание и за демонстрация на факта, че езотеризмът е житейски път, а не бягство в мъгляви мистични абстракции. Жизненото дело на А. А. Бейли, макар и включващо два различни вида служене, е пример за синтезен мироглед и подход, характерни за всеки световен ученик.

По думите на Фостър Бейли в предговора към „Автобиографията...“: „Преобладаващата част от работата на нейния живот винаги е била субективна. Ние наблюдавахме външните следствия, събития и обстоятелства, помагахме, обичахме я, понякога я критикувахме, оплакахме се, но винаги вървахме рамо да рамо с нея, изкачвайки се стъпка по стъпка нагоре и това ставаше по-лесно, благодарение на Алис... Избраният от нея път е този на Световните Спасители. Тя се върна при своя Учител К. Х. за съвместна, още по-самоотвержена работа, посветена на Христос“.

ТРАКТАТ ЗА СЕДЕМТЕ ЛЪЧА – ЧЕТВЪРТИ ТОМ

ЕЗОТЕРИЧНО ЛЕЧЕНИЕ

Хората по света (с различни вероизповедания и умствени способности), които се увличат от идеите на лечителството, са повече отколкото тези, които удовлетворяват някоя друга човешка потребност. Лечителството обаче е точна и възискателна наука. В съвременното общество нито един лекар или хирург няма право да практикува това древно изкуство, ако не притежава съответната квалификация, стриктно изисквана от страна на държавата, за да бъдат предпазени хората. Няма съмнение, че молитвата и призивът могат да окажат помощ при някои обстоятелства, особено ако този, който служи, е с чист и безвреден мотив, и ако притежава достатъчно разбиране, за да подпомага целите на душата, като позволява на нейната лечебна енергия да протича по-свободно и ефективно през личността; аналогично, той трябва да осигури и процеса на оттегляне, ако това е най-близката цел на душата.

Езотеричното лечение е нещо много повече; това е наука с много тематични области, включващи състава на човека и природата на различните му тела (както плътни, така и фини). Към това практическо знание окултната наука добавя изключително важната информация за енергийните фактори, за кармичните и лъчеви влияния, за психологията и астрологията на душата, за законите и правилата, които осигуряват безопасно и успешно практикуване на езотеричното лечение.

Предвид необходимостта от осмисляне и прилагане на всички тези сведения, не трябва да се учудваме, че дадената наука все още е в зародиш. Тя се намира на етапа на експеримента, заедно с останалите аспекти на езотеризма. Тяхното основно развитие ще се осъществи едва след като душата придобие по-голяма власт над цялостната личностна дейност.

В книгата са описани седемте лъчеви метода на лечение; изброени и анализирани са неговите закони и правила; подробно са изложени изискванията към лечителството; показани са основните причини за болестите. Научаваме например, че много болести могат да бъдат кармични по своя произход, че други съществуват в почвата и в самата субстанция на планетата, и че голяма част от заболяванията се дължат на психологични причини, които възникват в емоционалното и менталното тяло. Това поражда необходимост от всестранно и изчерпателно познаване както на пациента, така и на правилните и безопасни методи на лечение.

Дадена е вярна представа за смъртта. Това е процес на отделяне или оттегляне на душата от тялото, при който тя продължава да живее на своя собствен план, без ограниченията на тялото, докато не се появи необходимост от нов цикъл на въплъщение и нов опит във форма.

При опитите си да приложат на практика учението, дадено в „Езотерично лечение“, онези, които са предопределени от съдбата за тази сфера на човешкото служене, ще започнат да натрупват духовна способност за цялостното лечение на човека. Това до голяма степен ще е валидно за онези групи, които привличат магнетичното и лъчевото могъщество на груповите енергии и на призива. По този начин, правилното практикуване на езотеричното лечение ще зависи от груповото съзнание в Новата епоха и от установяването на *правилни енергийни отношения* като основа за всички аспекти от съвременното езотерично обучение. Не само потенциалните лечители, а и всички окултисти могат да извлекат голяма полза от изучаването на трактата „Езотерично лечение“.

ОБРАЗОВАНИЕТО В НОВАТА ЕПОХА

Образованието има основополагащо значение сред няколкото специални теми, включени в книгите на Алис А. Бейли и Тибетеца. Днес ние представяме да мислим за „образованието“ единствено като за обучение на младежта или като за академична дейност. Образованието е (или поне трябва да бъде) непрекъснат процес от раждането до смъртта, свързан не толкова с натрупване на знания, колкото с разширяване на съзнанието. Знанието само по себе си е мъртво, ако не се съобразява с обкръжението, със социалната отговорност, с историческите тенденции, с човешкото и световното положение, както и с еволюцията на съзнанието, която довежда безкрайността на непознаваемата вселена до сферата на постижимото за крайния човешки ум. Иначе казано, образованието е непрекъснат процес на обучение за начините, по които човешките и божествени елементи се съгласуват в състава на човека, което установява правилни отношения между Бога и човека, между духа и материята, между цялото и частта.

Ако това е образованието в широкия смисъл на думата, то при обучението на децата неговото прилагане може да се обсъжда много поизчерпателно и задълбочено. Дадената книга прави именно това. Посочвайки необходимостта от цялостност при развитието на човека (дух, душа и тяло в интегрирана единица) и признавайки планетарното цяло за сфера на личен опит и отговорност на всеки индивид, книгата представя чрез специфични термини истинските потребности на детето в областта на образованието. Изброяват се пропуските и недостатъците, характерни за днешните образователни системи в различните краища по света, и се съобщават методите на бъдещето.

Ударението се поставя върху необходимостта от възпитание в дух на световно гражданство. Тази необходимост става очевидна още преди публикуването на книгата. Доколкото обаче децата се отнасят естествено и без предубеждения към представителите на всички нации, раси, цвят на кожата, вяра и социално положение, става ясно защо разбирането за световна общност трябва да се възпита първо у възрастните, които са отговорни за образованието и възпитанието на младежта.

По тази причина в книгата е включена една последна кратка глава за „науката на Антакарана“, т. е. за творческия опит да се изгради в съзнанието мост между нисшия аналитичен, натрупващ знания ум, душата и висшия ум, като аспекти на божествения „АЗ“ у духовния човек. Това е научен процес, който може да се изучава и практикува като медитативна техника, като опит духовните принципи да се прилагат при всякакви обстоятелства в ежедневието.

Изграждането на Антакарана, като мост между субективните и обективните светове, създава канал за предаване на духовните енергии на светлината, любовта и могъществото. Тези енергии променят обикновения живот, насищат личността, даряват ума с творческо мислене и с отговорност за възникващите нужди на Плана в зората на Новата епоха.

Просветленият по този начин зрял човек може да стимулира душата на детето, да обогати и оживи неговия ум, да осигури правилни условия за всеостановното развитие на духовния му потенциал.

УЧЕНИЧЕСТВОТО В НОВАТА ЕПОХА – Т. 2

В първи том са събрани работните инструкции, които поначало са правени с цел да екстернализират (чрез групи от по девет интегрирани ученици) работата на деветте субективно облечени в плът и кръв групи, известни като „Групи по Девет“. Учението, което се съдържа във втори том, е дадено в периода 1940 – 1949 г, след като групата е била намалена и реорганизирана в единна „нова първична група“.

Две от нейните главни задачи е да „затвърди“ някои принципи и изходни идеи за новата цивилизация от епохата на Водолея, както и да създаде интегрирана група от опитни йерархични дейатели, способни да участват в предприеманите от Йерархията опити за оплодяване и подготвяне на човешкото съзнание за предстоящата огромна стимулация. Затова книгата съдържа личните инструкции, дадени за много малък срок и предназначени само за 22 души.

В учението се набляга върху нуждите и проблемите на груповата работа, груповото сливане и груповото съзнание. Визират се взаимоотношенията в групата, както и отношението към Учителя, на Когото тя се стреми да служи. „Нека вашият хоризонт бъде широк, а смирението ви – дълбоко“, гласи един от съветите към групата, за да може „чувството за вярна пропорция“ (както езотерично се определя смирението) да регулира всички отношения в съответствие с еволюционните нужди на Йерархичния План.

Подчертават се двата най-важни аспекта от живота на ученика от гледна точка на практическите техники за обучение: медитацията и посвещението. Медитацията е показана не само като начин за приближаване на индивида към душата, и на групата към Учителя, но и като творчески метод на Повелителя на Света, чрез който се дефинира цялото съществуване. Всички големи и малки центрове на съзнание на нашата планета могат да практикуват аналогични медитативни техники за създаване на нужните нови форми в съответствие с променящото се течение на енергията и с божествената цел. Така медитацията става акт на съзнателно сътрудничество с „чисто изкупителните цели“ на нашия планетарен Живот.

Посвещенията се представят като практически „факти от живота“, които трябва да бъдат разбрани и усвоени. Представата за посвещението като награда за благ и дисциплиниран начин на живот е потискащо заслепление, което се разсейва от светлината на реалността. Посвещението няма нищо общо и с вътрешните организационни „посвещения“, практикувани в много окултни ордени и групи. Те нямат друг смисъл, освен този, който им придават самите организации.

Посвещението на ученика е резултат от съзнателното му навлизане във „по-голямото и по-голямо цяло“, от последователното и истинско проникване в потока на съзнание на нашия планетарен Живот. Тези разширения на съзнанието се съпътстват от редица откровения. В този том са разгледани петте точки на откровенията и са дадени необходимите насоки и символични формули, които спомагат за правилното им тълкуване.

Ученик е „този, който знае“; той от собствен опит е научил, че прилаганият при служене духовен закон, или принцип, определя състоянието на равновесие, при което се възстановява съизмеримостта между Пътя на Бога и пътищата на хората. През точката на сливане може да струи светлина в помощ на тънещите в мрака. Много хора виждат това откровение.

ЕКСТЕРНАЛИЗАЦИЯ НА ЙЕРАРХИЯТА

Проблемът за свободната воля винаги е предизвиквал у хората ментални конвулсии. Фаталистът автоматично се примирява с всичко, което го сполети, не вижда в следствията повод за действие или бездействие и винаги се покорява на безжалостната съдба.

Християнинът е склонен да приема своята участ като проява на Божията воля, срещу която той не протестира и която няма сила да промени. На противоположния полюс стоят онези, които разпалено отстояват своята независимост и без колебание отстояват правото си на свободни и своеволни действия.

Едно от многото достойнства на книгата е в това, че тя показва в каква голяма степен Йерархията и другите центрове на планетарен живот зависят от непредсказуемата, често безотговорна свободна воля на човека. В годините преди Втората световна война на човечеството са предлагани всевъзможни благоприятни възможности и духовни стимули, целящи да се избегне проявата на конфликта във физически план. Ученици и стремящите се към ученичество специално са молени да помогнат на Йерархията, като направят максимални усилия и повлияят благотворно върху мислите и решенията на човечеството. Всеки обаче е свободен сам да определя и да поставя рамките на дейността си. Според закона, дори в момент на опасност, Йерархията няма право да възпрепятства свободното волеизлияние на хората, да им заповядва или да им натрапва действия, водена от своето по-всеобхватно знание и по-дълбока проникателност.

В книгата са представени многобройни духовни фактори, действащи в периода 1919 – 1949 г. Посочени са енергиите, стаени зад световната сцена; описани са някои велики Същества, магнетично привлечени към служене на нашата планета в този критичен момент от еволюцията на планетарния живот.

Тези фактори носят разбиране за взаимосвързаните, подчинени на закона енергии на вселената. Те дават представа на езотериста за енергийния поток, откликващ на планетарната цел и план, към който можем да се включим, и опознавайки го, съзнателно да му сътрудним, особено когато егоистичната ни, центрирана върху себе си воля, е еволюирала така, че духовната воля е получила по-адекватен израз. Някои от тези енергийни фактори конкретно се обсъждат в специалните „Съобщения“, предавани от много години по време на празниците на Великден, Уесак и на Христос.

В тези съобщения се разглеждат много аспекти от йерархичната работа, мислене и планиране. Показват се някои въздействия върху Йерархията от страна на планетарните еволюции и посвещения, както и тяхното влияние върху човечеството. Кулминационният момент настъпва по време на трите празника през 1945 г., когато (наред с другите задачи) е взето и важното решение за екстернализиране на Йерархията и за новата поява на Христос.

В заключителната част се обсъждат „Етапите на Екстернализацията на Йерархията“. Днес за човешкия ум е трудно да си представи проблемите на тези, които са свободни от ограниченията на формата, и му е още по-трудно да разбере действията на онези, които са толкова свободни, че по собствена воля се съгласяват на такива ограничения.

Така на нас ни помагат да осмислим в каква голяма степен взаимозависимостта на планетарния живот реално е скрепена от любовта, жертвата и служенето на частта в услуга цялото.

ТРАКТАТ ЗА СЕДЕМТЕ ЛЪЧА – ПЕТИ ТОМ

ЛЪЧИ И ПОСВЕЩЕНИЯ

В последния том на „Трактат за седемте лъча“ е представена фундаменталната духовна структура, върху която ще се гради по-нататъшното изложение на учението за Древната Мъдрост. Книгата има два раздела. В първия се изброяват и обясняват Четиринадесетте Правила за Групово Посвещение; тези правила за ученици и посветени са аналогични (на висшата дъга от спиралата) с правилата за кандидатите, които са описани в книгата „Посвещение: Човешко и Слънчево“. Във втория раздел се анализират Лъчите и Посвещенията, т. е. деветте големи разширения на съзнанието, в хода на които посветеният последователно се освобождава от различните форми на нашия планетарен живот, като накрая тръгва по избрания от самия него Път за развитие и служене във вселената.

Един от основните принципи, споделен на страниците на книгата, е този за нарастване на груповата идея, разбирана като групово служене, групова отговорност и групово посвещение. Възможността за груповото посвещение изглежда е един от новите фактори в ерата на Водолея; оттук и огромното значение, което имат за ученика тези Четиринадесет Правила за Групово Посвещение. Те показват в символична форма великите истини, към които разширяващото се съзнание се приближава, ако съблюдава условията на *окултно послушание* и спазва всички изисквания за Пътя на Посвещението, когато групата се придвижва към центъра на ашрама и влиза в сърцето и волята на наблюдаващия Учител.

Доколкото „пътят към светая светих е път на външно служене“ и тъй като посвещението е следствие от увеличаващата се способност за интуитивно вникване в Плана и осмисляне на ашрамната цел *със съответното за нея поведение*, „правилата по същество са велики Формули на Приближение... приближения към определен отрязък на Пътя, а не към самия Посветител. Размислете над тази разлика. Посветеният все повече осъзнава динамиката на Науката за Служене на Плана. Това разбиране може да дойде едва след като неговата претопена личност и душевният израз на волята се разтворят в ослепителната светлина на Божествената Цел“.

Изложеното учение, макар и недостъпно засега за средния учащ се, е безценно за разширяването на ума и за проумяването на по-всеобхватните структури и процеси, чрез които може да се прояви перспективната функция на индивида. При боравенето с толкова сложни въпроси, авторът отново демонстрира изключителната си способност да съотнася най-дълбоките аспекти от Учението с живота и съзнанието на съвременния последовател. Доколкото в битието не съществува никаква обособеност и афоризмът „Каквото е горе, такова е и долу“ се отнася до целия космос, до слънчевите и планетарните животи, дотолкова от изключителна важност е непрекъснатостта да стане ясно осъзнат факт.

„Откровението се отнася до Единството и до нищо повече. Практическата страна на тази истина се разкрива едва когато ученикът се опита да направи две неща: първо, да я разбере сам, и второ – да разпространява в умовете и живота на хората представата за това планетарно единство и необособеност“.

ДУХЪТ НА МАСОНСТВОТО **(ФОСТЪР БЕЙЛИ)**

Книгата съдържа пет инструкции, които Тибетският Учител е възнамерявал да даде на масоните чрез Алис А. Бейли, но поради недостиг на време и появата на друга спешна работа, те са останали недовършени. Фостър Бейли е помолен да редактира и публикува тези пет инструкции, което той прави, като добавя във втората част на книгата една статия на А. А. Б., публикувана за първи път в списание „Мастер-Масон“, както и една своя лекция, изнесена пред Ложата в Ню-Джърси. Тази просветляваща и стимулираща книга завършва с приложението „Синури“, направено по записки от „Енциклопедия на франкмасонството“ на Маккей.

В написаните от А. А. Бейли и Тибетеца книги често се споменава за Масонството: разглежда се неговият произход, многовековната му история и онази важна роля, която обновеното и одухотворено масонство може да има в бъдещето, носейки светлината и енергията на учението за Мистериите в ерата на Водолея.

"На масоните им предстои още много вътрешна работа над себе си. Времето за истинското широко признание на Масонството е все още далече, защото тази организация трябва в масонски и духовен смисъл да „прояви себе си“. Когато направи това и когато духовната цел, заложена в основите на масонската работа, бъде схваната по-добре, Законът на Строителите ще може да заяви за себе си. Тогава груповата работа в името на расата ще бъде изпълнена, съзнателната помощ на Ложата, която действа от Висините, ще стане видима, а масонството ще бъде възстановено като пазител на Мистериите на духовния живот на земята и ще покаже жизнената сила, скрита в сърцето на всяка истинска религия".

ДА СМЕНИМ ЕЗОТЕРИЧНИТЕ ЦЕННОСТИ **(ФОСТЪР БЕЙЛИ)**

Книгата съдържа четири лекции, прочетени от автора в Лондон през 1954 г. В нея подробно се обсъждат духовните фактори, които днес имат голямо значение за езотеристите. Езотеризмът е показан като практическа наука за служене, при което субективните и духовни аспекти на живота могат ефективно да се съотнасят с човешките потребности и световните дела. Характерната стара тенденция за оттегляне на духовно пробуждащите се хора от обикновения светски живот и на зависимост от т. нар. духовен „авторитет“ е към своя край. Езотеристът е човекът с добра воля и член на новата група световни служители, който отговаря за благосъстоянието на човешката раса в хармония с божествения План. Той се учи и расте благодарение на собствения си опит, като прилага духовните принципи в ежедневната си работа.

СВЕТОВНАТА ДОБРА ВОЛЯ

ЕДИНИЦИ НА СЛУЖЕНЕ

Навсякъде по света се създават групи хора, обединени от съвместната си работа по програмата на Световната Добра Воля. Ето някои препоръки за формирането на такива групи.

КАКВО Е СВЕТОВНАТА ДОБРА ВОЛЯ

Световната Добра Воля е обединение от мъже и жени с добра воля, свързани от желанието за утвърждаване на определени идеи, принципи, енергии и качества в човешкия род; нейните членове имат за задача да разберат планетарната програма за действие и да работят за осъществяване на нейните цели. Световната добра воля насочва своето влияние към човешкото съзнание. Това се постига чрез системата на обучение и особено – чрез печатното слово.

КАК СЕ РАЗРАБОТВА СТРАТЕГИЯТА И ПРОГРАМАТА НА ДЕЙСТВИЕ

Дейността на Световната Добра Воля се ръководи от международен екип, който работи в главните центрове, намиращи се в Женева, Лондон и Ню-Йорк, в тясно взаимодействие с групите и отделните служители от различните страни. Работата има световен характер; тя не се съобразява и променя в угода на каквито и да били национални, местни или други съображения. Нейната задача е да разпространява планетария стил на мислене във всички сфери на местния, националния и международния живот.

КАК Е ОРГАНИЗИРАНА СВЕТОВНАТА ДОБРА ВОЛЯ

Световната Добра Воля работи чрез групи и отделни хора, които признават целите и помагат за осъществяването на нейната програма. Тя не е организация в общоприетия смисъл на думата. В нея няма членство, членски внос и официално назначени представители по места. Дейността се финансира изключително от доброволни пожертвувания, давани от заинтересовани лица. Набляга се върху „практическата работа“, а не върху „създаването на организация“. Работещите за Световната Добра Воля правят това, защото споделят принципите и признават полезността на нейните програми и методи.

СВЕТОВНАТА ДОБРА ВОЛЯ И ИНДИВИДЪТ

Програмата за действие на Световната Добра Воля дава възможност на всеки човек да участва в нея, като смята помощта му за изключително необходима.

Ярък пример в това отношение е разпространението на литературата, в което участват стотици отделни помощници от целия свят. Хората са поощрявани да прилагат идеалите и принципите на Световната Добра Воля в собствените си проекти на служене, като поемат цялата лична отговорност за това.

СЪЗДАВАНЕ НА ЕДИНИЦИ НА СЛУЖЕНЕ

Дейността на отделните сътрудници става по-ефективна, ако се извършва от малки групи. За тази цел се създават единици на служене, които могат да се формират по два начина.

Първият е, когато някой магнетично мощен индивид притегля към себе други помощници, а вторият, когато двама или повече сътрудници, живеещи в един район, се обединят, за да работят заедно и да координират своите усилия.

ПРЕДИМСТВА НА РАБОТНИТЕ ГРУПИ

Няколко обединили се сътрудници са способни да преодолеят трудности, които не са по силите на отделния човек. Сборът от техните индивидуални таланти и общият принос към делото спомагат за осъществяването на набелязаните планове. Това, което не е по силите на един, е във възможностите на друг, онова на което отделният индивид не се решава сам, се предприема уверено от малката група служители.

ОСНОВА НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО

Единици на служене се създават с успех, само ако съществува обща цел. Тайната на успешната групова работа се крие в осъзнаването на онези аспекти от божествения План, които хората могат да проявят най-добре, както и в готовността за взаимодействие с тези събрата, които са постигнали същото осъзнаване. Външните обединения, основани върху вътрешно единство на целите, работят най-плодотворно. Създаването по този начин групи са обединени и съществуват благодарение на вътрешния си импулс. Именно той прави тяхната работа истински полезна и служи като магнетична сила, която привлича други помощници.

ИЗБОР НА ИМЕ ЗА ГРУПАТА

Ако в групата възникне въпрос за името, т. е. за себеотъждествяването, ние обикновено препоръчваме да се нарече „единица за служене“ към съответния град или район, където тя действа. Групи от целия свят използват имена като „асоциация на добра воля“ или „дружество за активизиране на добрата воля“.

ИЗБОР НА ВИДА ДЕЙНОСТ

Натрупваният от отделната единица опит е уникален. Всички единици за служене растат и се развиват по свой начин, макар че в тяхната работа могат да се проследят много общи посоки и сходни трудности. Те възникват във връзка с прилагането на определени принципи и методи на работа. Централите дават съвети за тяхното преодоляване още в началния им етап. Те помагат и поддържат групите по всички възможни начини, без да се опитват да ограничат тяхната свобода и без да се намесват в естественото им развитие.

Главната цел на единиците за служене във всяка страна е да работят на местно равнище, като осъществяват отделен аспект или аспекти от международната програма на Световната Добра Воля. Тази програма може да има различни варианти и мащаби на дейност. Не е целесъобразно за начинаещите групи да се заемат с многобройни задачи. Това често води до пренапрежение и разочарование.

Предлагаме на такива групи да се занимават с онзи вид дейност, който ги е обединил в рамките на Световната Добра Воля. По-късно, когато натрупат определен опит в работата, те могат да се посветят и на други видове дейност. Много единици за служене са започнали с разпространение на литературата, издавана от Световната Добра Воля, и след установяването на добър работен ритъм, са преминали към организиране на учебни групи или срещи-медитации.

ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Трите организационни центъра са недостатъчни за широкото разпространение на литературата, издавана от Световната Добра Воля. Когато тази дейност обхване цялата планета, ще стане нецелесъобразно тя да бъде съсредоточавана в днешните централи. В много страни единиците за служене сами осигуряват преиздаването на литературата на Световната Добра Воля. За постигане на високо качество на публикациите се изисква развита икономическа структура. Не всички могат си доставят хубава хартия или да намерят квалифицирани печатарски работници. Често се налага всичко да се прави от тях самите: да се подготвят макети, да се правят копия и т. н.

При преиздаването на книгите на Световната Добра Воля е необходимо да се посочва адресът на централите в Женева, Лондон и Ню-Йорк, както и адресът и името на местната единица за служене, за да може тя да дава отговор на възникващите въпроси. Желателно е от всяко издание да се изпращат по половин дузина екземпляри в един от тези организационни центрове.

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ЦЕНТРАЛИТЕ

Осъществяването на планетарната програма на Световната Добра Воля се координира от трите организационни центъра – в Женева, Лондон и Ню-Йорк. Всички единици на служене от целия свят участват в световното дело чрез един от посочените центрове.

Като се изхожда от групови съображения, световния характер на работата винаги е имал първостепенно значение. По всички краища на света се провежда сходна работа, а съдържанието на литературата не се приспособява към никакви национални или местни условия. Локалните методи на работа обаче могат да се приспособяват към обстоятелствата и при необходимост да се съгласуват от единиците за служене с централите.

ОТНОШЕНИЯ С ЦЕНТРАЛИТЕ

Формални връзки между Световната Добра Воля и нейните единици на служене (поне през първите години на дейността им) не съществуват. Единиците не са официални представители на Световната Добра Воля по места. И обратно, при решаването на собствените си проблеми, единиците са абсолютно самостоятелни. По своя статут те са независими групи от мъже и жени с добра воля, които си сътрудничат върху основата на международната програма на Световната Добра Воля. Неформалният тип отношения е гъвкав и полезен. Той позволява на сътрудниещите си групи да правят онова, което смятат за най-добро. Те нямат право официално да се изказват от името на Световната Добра Воля, но могат свободно, по собствена инициатива и в съответствие със своите задачи, да осъществяват творческите си проекти.

Обикновено единиците за служене обявяват своята принадлежност към Световната Добра Воля, като декларират готовността си да работят в съответствие с целите и програмата на тази международна асоциация. По този начин, като остават независими и свободни групи, те показват реалната вътрешна връзка със Световната Добра Воля.

Най-често единиците за служене разпространяват в своите райони литературата на Световната Добра Воля. Те отговарят на местните запитвания и удовлетворяват заявките за необходимата литература, като имената и адресите на тези, които са дали положителна оценка за нея, се съобщават в централите.

Много от въпросите въобще не изискват съгласуване с централите, например, провеждане на събрания в съгласие с принципите на Световната Добра Воля или рекламирането на собствената им дейност, но при намерение да се издават собствени материали от името на Световната Добра Воля, те задължително се изпращат в централите за съгласуване.

Методиката на работа с единиците се практикува от години. Като правило между тях и организационните центрове се установяват връзки на истинско и най-тясно сътрудничество.

СХЕМА НА ЕНЕРГИЙНАТА РАБОТА

Аз не търся нови „стенографки“ на мястото на А. А. Б. Имате на разположение доста голям неусвоен материал, с който трябва да се работи, както и достатъчно всеобхватно учение, което трябва да бъде предадено и направено достъпно за хората през близките 25 години. Не превръщайте А. А. Бейли в окултен авторитет.

Изяснете си добре схемата, намираща се в основата на различните аспекти от работата, която в наши дни се разширява. Следната диаграма ще ви помогне да си представите *фактически съществуващите отношения днес*:

ДУХОВНАТА ЙЕРАРХИЯ НА ПЛАНЕТАТА,

работеща чрез

НОВАТА ГРУПА СВЕТОВНИ СЛУЖИТЕЛИ,

които използват много посредници, сред които и

ШКОЛАТА НА АРКАНИТЕ,

действаща чрез следните

ВИДОВЕ СЛУЖЕНЕ:

Триъгълниците, Добрата Воля и Призивът – свързани с

ИЗДАТЕЛСКИТЕ ФИРМИ „ЛЪЦИС“

Именно книгите привличат хората към различните аспекти на дейността; вие можете да помогнете те да се намират непрекъснато в обръщение.

Тибетеца

ЛЪЦИС ТРЪСТ

"Лъцис Тръст" е основан през 1922 г. по законите на щата Ню-Джърси. Регистриран е във Великобритания, Холандия и Германия. Има свои представителства, банкови сметки и финансови посредници в много страни, включително в Швейцария (Женева), където е учредена европейската централа на издателските фирми „Лъцис“, Школата на Арканите и др.

"Лъцис Тръст" е законен финансов посредник, който осигурява цялата започната от Алис и Фостър Бейли работа. Той не притежава никакви дотации или инвестиции; цялата му дейност се финансира от доброволни пожертвувания.

ШКОЛАТА НА АРКАНИТЕ

Школата на Арканите е създадена от А. А. Бейли през 1923 г. като подготвителна школа за ученичество. В нея се прави последователен курс на обучение и медитация за възрастни мъже и жени на базата на езотеризма като наука за служене и път на живота. В хода на практическата подготовка при груповата работа учащият усвоява принципите, залегнали в основата на Новата Епоха, като нов етап от човешката еволюция, при който човекът може максимално да развие своите вродени възможности. Ученият постига съзнание за себе си като за духовно същество, със своя сфера на служене и със своя отговорност – като стремящ се към ученичеството и като поборник за провеждането на Плана.

Школата на Арканите функционира по целия свят изключително чрез воденето на кореспонденция. Работата в Америка се осъществява от централата в Ню-Йорк, за Великобритания и Съдружието на нациите – от Лондон, а за европейските езикови групи – от Женева. Школата на Арканите не е сектантска или политическа организация, в нея се приемат хора с всякакви религиозни и политически убеждения.

СВЕТОВНАТА ДОБРА ВОЛЯ

Световната Добра Воля е учредена през 1932 г. в САЩ и оттогава се е разпространила по целия свят. Нейната основна задача е правилните човешки отношения да станат факт за цялото човечество. Взаиморазбирането и световното сътрудничество могат да се утвърждават чрез практическото прилагане на принципа и енергията на добрата воля.

Дейността на Световната Добра Воля е просветителска по своя характер и включва:

1. Разпространяване на литературата и Великия Призив.
2. Работа на информационно-изследователските служби.
3. Издаване на периодичен бюлетин, сътрудничество с движението „Световно единство“ (Пондишери, Индия) и издаване на списание „Светът = 1“.
4. Провеждане на учебни курсове, посветени на фундаменталните проблеми на човечеството.

Световната Добра Воля е неправителствена организация, акредитирана към Организацията на Обединените Нации в Ню-Йорк и Женева.

ТРИЪГЪЛНИЦИ

Те са основани през 1937 г. като опит да се обединят съмишлениците (мъже и жени на добрата воля) в обикновено, но много ефективно духовно служене на човечеството. Работата на Триъгълниците се осъществява от структури по трима души, които ежедневно мислено се съединяват

помежду си и с всички останали Триъгълници по Света. Така се изплита мрежата на лъчистото ментално могъщество, чрез която енергията на добрата воля може да се предава на всички народи по света. В процеса на изпращане на духовната енергия се създава всепроникваща атмосфера на светлина и добра воля, която въздейства върху умовете и сърцата на хората. Членовете на Триъгълниците задвижват енергии, които сплотяват и сближават хората от всички националности, вероизповедания и цветове на кожата. Субективната атмосфера на човешкото съзнание се пречиства и осветява чрез ежедневната употреба на Великия Призив от всички членове на Триъгълниците.

РЕЧНИК ЗА ОСОБЕНИ ТЕРМИНИ

Забележка: Този речник няма за цел да даде изчерпателни определения за понятията. Той е само опит да се обяснят на английски език някои от използваните в книгата термини, така че читателят да схване дълбокия им смисъл. Повечето от дефинициите са заимствани от „Теософски Речник“, „Тайната Доктрина“ и „Гласът на Безмълвието“.

* * *

Агни. Повелител на Огъня във Ведите. Най-старият и най-почитан от Боговете в Индия. Едно от трите велики божества – Агни, Вайу и Сурия, – но и всичките три заедно, защото той е тройният аспект на огъня, а огънят е същността на слънчевата система. Библията казва: „Нашият Бог е огън всепоглъщащ“. Това е символ и на менталния план, на който Агни е върховен господар.

Агничейтани. Група от огнени деви.

Адепт. Учител (или човешко същество) изминал еволюционния път и навлязъл в неговия заключителен етап – Пътя на Посвещението. Приемайки пет от Посвещенията, Той следователно е преминал в Петото, или Духовното Царство. Остават Му още две посвещения.

Ади. Пръв; първичен; атомичният план на слънчевата система; най-висшият от седемте плана.

Антакарана. Път, или мост, между висшия и низшия ум, служещ като средство за връзка между тях; той се строи в менталната материя от самия стремящ се.

Астрален. ...отъждествява се с Кама или желанието и затова ...се използва за определяне на плана на емоционалните реакции. (4-221)

Атлантида. Континент, потънал в Атлантическия океан, според окултното учение и Платон. Атлантида беше обитавана от Четвъртата Коренна Раса, която сега наричаме Атлантска.

Атма. Универсален Дух; божествена Монада; Седмият Принцип в седмормната структура на човека (вж. схемата след предговора).

Атомичен подплан. Материята на слънчевата система е разделена (според окултистите) на седем плана, или състояния, най-високият от които е атомичният план. По подобен начин всеки от седемте плана е разделен на седем подплана, най-висшият от които е наричан атомичен подплан. Следователно, има 49 подплана и седем от тях са атомични.

Аура. Фина, невидима същност (или флуид), която се излъчва както от телата на хората и животните, така и от предметите. Това е психична еманация на тялото и ума, която е електро-витална и електро-ментална.

Аурично яйце. Название, дадено на причинното тяло поради овалната му форма.

Ашрам. Център, в който Учителят събира учениците и стремящите се за лично обучение.

Бодхисатва. Този, чието съзнание е станало разум, или будхи. Той се нуждае само от още едно прераждане, за да стане съвършен буда. Така, както е употребено в тези писма, Бодхисатва е означение за поста, заеман сега от Повелителя Майтрейя, известен на Запад като Христос. Тази длъжност би трябвало да се разбира и превежда като Световен Учител. Бодхисатва е Главата на всички религии по света, Учителят на всички Учители и ангели.

Буда. Име, дадено на Гаутама. Роден в Индия около 621 г. пр. н. е., той става съвършен буда през 592 г. пр. н. е. Буда е онзи, който е „Просветлен“ и е постигнал най-високата степен на познание, възможна за човека в тази слънчева система.

Будхи. Универсална Душа, или Разум. Това е духовната душа у човека (Шестият Принцип) и следователно е проводник за Атма, или Духа, който е Седмият Принцип.

Вивека. На санскрит означава „различаване“. Първата стъпка по пътя на окултизма... е различаването между реалното и нереалното, между субстанцията и явлението, между „АЗ“-а и „неАЗ“-а, между духа и материята.

Гуру. Духовен Наставник. Учител по метафизични и етични доктрини.

Дева (или Ангел). Бог. На санскрит – сияйно божество. Девата е небесно същество – добро, лошо или неутрално. Девите се разделят на много групи и са наричани не само ангели и архангели, но и по-малки или по-големи строители.

Девахан. Това е състояние на съзнанието на ментален план, в което преминава душата, когато бъде лишена от астрално тяло и функционира в менталното си тяло, ограничена от него. Това състояние е от по-висок порядък в сравнение с обичайните небеса и изпитаното удоволствие е по-скоро ментално, отколкото такова, каквото обикновено се има предвид с тази дума, но независимо от това то все още се намира в по-низшия свят на формата и може да бъде преодоляно чрез постигане на непривързаност. (23-30/1)

Джива. Отделна единица съзнание.

Егоични групи. На третото подниво от петия (или менталния) план се намират причинните тела на индивидуалните мъже и жени. Тези тела, които са изражение на Егото, или индивидуализираното себесъзнание, са събрани на групи в съответствие с лъча или качеството на конкретното Его.

Елементали. Духове на природните стихии; създания, включени в четирите царства, или елементи – Земя, Въздух, Огън и Вода. С изключение на малцина от по-висшите типове и техните ръководители, те по-скоро са сили на природата, отколкото етерни мъже и жени.

Етерно тяло. (Етерен двойник.) Според окултните учения, човешкото физическо тяло е съставено от две части – от плътно физическо и от етерно тяло. Плътното физическо тяло е изградено от материята на трите низши поднива на физическия план, а етерното тяло – от четирите висши, или етерни, поднива на същия този физически план.

Йерархия. Група от духовни същества на вътрешните планове от слънчевата система, които са разумни природни сили и контролират еволюционния процес. Те са групирани в 12 Йерархии. В нашата планетна схема – земната, съществува отражение на тази Йерархия, което окултистите са нарекли Окултна Йерархия. Тя е съставена от чохани, адепти и посветени, които работят чрез своите ученици и така влияят върху световните процеси (вж. схемата в края на пета глава).

Йога. а) Една от шестте школи в Индия, за която се твърди, че е основана от Патанджали, но която всъщност има много по-древен произход; б) Медитационна практика, разглеждана като път за постигане на духовно освобождение.

Кали-юга. „Юга" означава епоха или цикъл. Според индийската философия, нашата еволюция се разделя на четири юги, или цикли. Кали-юга е настоящата епоха; тя се превежда като „Черна епоха" и обхваща период от 432 000 години.

Карма. Физическо действие. Метафизически означава Закон за възмездие (въздаването); Закон за причината и следствието, или етична причинна връзка. Има карма за заслуга и карма за вина. Това е силата, която управлява всички неща, разбира се като последица от морално действие или като морален ефект от действие, извършено за задоволяване на лично желание.

Квартериада. Четворният низш „Аз", или човекът в трите свята. Има и други вариации на това деление, но за нашата цел е най-добре да изброим следните четири:

1. Нисш ум;
2. Емоционално, или камично тяло;
3. Прана, или Жизнен Принцип;
4. Етерно тяло, или висшата част от двуединното физическо тяло.

Коренна раса. Една от седемте човешки раси, които еволюират на планетата по време на великия цикъл на планетарно съществуване, наречен „световен период". Арийската коренна раса, към която принадлежат индийците, европейците и съвременните американци, е петата; китайците и японците спадат към четвъртата раса.

Кумари. Седемте най-висши себесъзнаващи се съществуват в слънчевата система. Те се проявяват чрез планетната схема точно както човешкото същество се проявява чрез физическото тяло. Наред с многото други имена, индийците ги наричат „родени от ума синове на Брама". Кумарите са синтез на разум и мъдрост. Системният ред намира отражение и в планетната ни схема. Начело на нашата еволюция стои първият Кумара, подпомаган от шестте други Кумари (трима екзотерични и трима езотерични), които са фокусни точки за разпределение на силата на системните Кумари.

Кундалини. Сила на живота; една от силите на природата. Тя е центрирана в гръбнака и е известна само на онези, които практикуват йогистка концентрация.

Лемурия. Съвременен термин, използван за първи път от някои натуралисти и приспособен впоследствие от теософите за означаване на континента, който (според Тайната Доктрина на Изтока) е предхождал Атлантида и е бил дом на третата коренна раса.

Логос. Божество, проявяващо се чрез всяка нация и народ. Външно проявление (или следствие) на вечно скрита причина. Така, речта е Логос на мисълта, откъдето идва и уместният превод като „verbum" и „дума" в техния метафизичен смисъл. (Вж. Йоан, 1:1-3.)

Лъч. Един от седемте силови потока на Логоса; една от седемте велики светлини. Всеки от тях е възплъщение на велика космична същност. Седемте Лъча могат да бъдат систематизирани като три Лъча на Аспекта и четири Лъча на Атрибута, а именно:

Лъчи на Аспекта:

1. Лъч на Волята, или Могъществото.
2. Лъч на Любовта-Мъдрост.
3. Лъч на Активността, или Приспособимостта.

Лъчи на Атрибута:

4. Лъч на Хармонията, Красотата, Изкуството, или Единството.
5. Лъч на Конкретното Знание, или Науката.
6. Лъч на Абстрактния идеализъм, или Предаността.
7. Лъч на Церемониалната Магия, или Закона.

Тези наименования са подбрани измежду многото други и въплъщават различните силови аспекти, с помощта на които Логосът постига проявление.

Майя. На Санскрит означава „Илюзия“. Принцип на формата, или ограничението. Резултат от проявлението. Използва се главно в преносен смисъл за обозначаване на създаваните от ума феномени, или обективни проявления.

Майяви Рупа. На Санскрит – „Илюзорна форма“. Тяло на проявление, което адептът създава чрез волеви акт за използване в трите свята. То няма материална връзка с физическото тяло. Бидейки духовно и етерно, то минава безпрепятствено навсякъде. Изгражда се (чрез мощта на низшия ум) от най-висш тип астрална материя.

Макрокосмос. Буквално: великата Вселена. Бог, проявен чрез Своето тяло – слънчевата система.

Манас, Манасен Принцип. Ум, ментална способност; това, което отличава човека от животното. Индивидуализиращ принцип; това, което позволява на човека да осъзнава, че съществува, чувства и знае. Някои школи го разделят на висш (абстрактен) и нисш (конкретен) ум.

Манвантара. Период на активност като противоположност на периода на пасивност, без да обозначава някаква конкретна продължителност на цикъла. Често се използва за изразяване на периода на планетарна активност с неговите седем раси.

Мантри, Мантрами. Стихове от Ведите. В езотеричен смисъл мантрата (психичната способност или сила, която позволява усещането и мисленето) е по-древната част на Ведите, чиято по-нова част е съставена от Брамините. В езотеричната фразеология мантрата е дума, която е станала плът, или е влязла в обективност чрез божествена магия. В резултат на ритмичното подреждане на думи и срички, нейното изговаряне поражда определени вибрации.

Ману. Представително име на велико Същество, Кое е Ръководител, първи прародител и Глава на човешкото семейство. Произлиза от санскритския корен „man“ – мисля.

Махаманвантара. Велик интервал от време между две слънчеви системи. Този термин често се употребява по отношение на големите слънчеви цикли. Той предполага и период на универсална активност.

Махачохан. Глава на третия голям отдел в Йерархията. Това велико същество е Повелител на Цивилизацията, олицетворение на процъфтяващия принцип на познанието. То е въплъщение (върху планетата) на третия божествен принцип – аспекта на познанието с неговите пет сфери на активност.

Микрокосмос. Малка вселена, или човекът, проявяващ се чрез своето тяло – физическото тяло.

Монада. Единният. Троичният дух на неговия собствен план. В окултизма това често означава обединената триада – Атма, Будхи, Манас; Духовна воля, Интуиция и Висш ум, т. е. онази безсмъртна част от човека, която се преражда в низшите царства, постепенно се развива до човешкото и оттам продължава към крайната цел.

Нирманакайя. Съвършени същества, които се отричат от Нирвана (най-висшето състояние на духовно блаженство) и избират живот на саможертва, ставайки членове на невидимото войнство, което закриля човечеството в кармичните граници.

Пети Принцип. Принцип на ума; онази човешка способност, която е израз на познавателния мислителен принцип и отличава човека от животното.

Планетарен Логос. Този термин обозначава седемте най-висши духа, съответстващи на седемте архангели в Християнството. Всички Те са минали през човешкия етап и сега се проявяват чрез планетата и нейните еволюции, точно както човекът се проявява чрез своето физическо тяло. Най-висшият планетарен дух, който работи чрез даден глобус, всъщност е персоналният Бог на съответната планета.

Повелители на Пламъка. Една от великите Йерархии на духовни същества, които ръководят слънчевата система. Те са взели под контрол еволюцията на нашето човечество преди 18 милиона години, т. е. по средата на Лемурийската, или третата коренна раса.

Повелител на Цивилизацията. (Вж. Махачохан)

Посвещения. От латински корен, означаващ първите принципи на всяка наука. Процес на проникване в тайните на науката за „АЗ“-а и за единния „АЗ" във всички „АЗ“-ове. Пътят на Посвещението е заключителна фаза от човешката еволюция и се състои от пет етапа, наричани Пет Посвещения.

Постоянен атом. Петте атома, по един върху всеки от петте плана на човешката еволюция, заедно с менталната единица (намираща се на ментален план), които Монадата използва за целите на проявлението. Те формират устойчиви центрове и са относително постоянни. Около тях се изграждат различните обвивки, или тела. Те са буквално малки силови центрове.

Пракрити. Названието произлиза от функцията му на материална причина за първата еволюция на Вселената. Съставено е от два корена: „пра" – да проявя, и „крита" – да направя; обозначава причината за проявлението на Вселената.

Прана. Жизнен Принцип, дихание на Живота. Окултистите вярват в следното твърдение: „Ние гледаме на Живота като на единна форма на съществуване, проявяваща се в това, което зовем материя, и което (неправилно разделяйки го) наричаме Дух, Душа и Материя в човека. Материята е проводник за проявление на душата върху този план на съществуване, а душата от своя страна е средство за проявление на духа; така трите са синтезирани в Троица от Живота, който ги насища всичките".

Предел. Минава по периферията на проявената слънчева система и обозначава края на сферата на слънчевото влияние, разбирано езотерично и екзотерично. Граница на полето на активност на централната жизнена сила.

Причинно тяло. От гледна точка на физическия план, това не е тяло – нито субективно, нито обективно. Въпреки това, то е център на егоичното съзнание и е формирано чрез сливането на Будхи и Манас. То е относително постоянно, запазва се за дълъг цикъл от прераждания и се разпада едва след четвъртото посвещение, когато вече не съществува необходимост от по-нататъшно прераждане на човешкото същество.

Пуруша. Духовният „АЗ". Въплътеният „АЗ". Думата буквално означава „Обитателят в града", т. е. в тялото. Произлиза от санскритското „пура", означаващо убежище или тяло, и от „уша" като производно на глагола „вас" – обитавам.

Раджа Йога. Система на развитие на психични и духовни сили и за сливане с висшия „АЗ", или Егото. Включва упражняване, управление и концентриране на мисълта.

Раджа Повелител. „Раджа" означава крал или принц. Терминът се прилага към великите ангели или същности, които одушевяват седемте плана. Тези велики деви са съвкупност и контролиращ разум на плана.

Сенса, или Сензар. Таен жречески език, или „мистична реч“ на посветените адепти по целия свят. Това е универсален език с широко застъпен йероглифен шифър.

Триада. Духовният човек; изражението на Монадата. Това е зародишният дух, съдържащ божествените потенции, които ще се разгърнат в хода на еволюцията. Триадата формира индивидуализирания, отделния „АЗ“, или Его.

Уесак. Празник, провеждан в Хималаите по време на майското пълнолуние. Твърди се, че на това празненство, където присъстват всички членове на Йерархията, Буда подновява за кратко контакта Си с работата на нашата планета.

Фохат. Космично електричество; първична светлина; вечна електрична енергия; универсална движеща жизнена сила; непрестанно разрушаваща и твореща мощ; синтез на многото форми на електричните феномени.

Чохан. Повелител, Учител, Глава. В тази книга така са наричани напредналите Адепти, Които са приели шесто посвещение.

Шамбала. Град на Боговете, който е на Запад за едни нации, на Изток за други, и на Север или Юг за трети и четвърти. Това е свещен остров в пустинята Гоби; дом на мистицизма и на Тайната Доктрина.